

MATICA

Sretan Uskrs!

Procesija na Veliki petak u Gdinju na otoku Hvaru

Hrvatski svjetski kongres

Intervju: Danira Bilić

Hrvatski školski dani u SAD-u

Iz proljetne veljače s +22 °C u Zagrebu ušli smo u zimski ožujak sa snijegom i olujama, pa se ni priroda više ne snalazi s tim klimatskim promjenama, a kamoli čovjek. Možda se i tako mogu objasniti sva ova burna događanja u Lijepoj našoj, koja, sigurno, i vi pratite zahvaljujući komunikacijskoj tehnologiji. No u tom burnom

svijetu današnjice ovih sam dana doživio jednu lijepu, ohrabrujuću konstantu: godišnju konvenciju Hrvatskoga svjetskog kongresa koja se održala ovdje kod nas u zgradi HMI-a, gdje je i Domovinsko sjedište te krovne svjetske udruge. Bilo mi je lijepo opet vidjeti mnoga poznata, draga lica, pogotovo ona iz prvih dana nastanka Kongresa, u kojemu sam i ja jedan od članova utemeljitelja bio, daleke, 1993. godine. Veselio sam se što, kao dugogodišnji emigrant, mogu vidjeti da usprkos mnogim nedaćama ovo tijelo hrvatskog zajedništva u izvandomovinstvu još uvijek opstaje i dapače vrlo aktivno i konstruktivno djeluje. Jedino od mnogih sličnih koja su nekada postojale. I što je također vrlo bitno, gradi mostove s domovinom Hrvatskom. O tome više u ovom broju *Matice*.

Govoreći na tu temu, kao predstavnik HMI-a već sam nekoliko godina član Povjerenstva za iseljeništvo i manjine pri Hrvatskom nogometnom savezu. Zahvaljujući dugogodišnjem zalaganju i trudu savjetnika u HNS-u g. Anti Pavloviću ostvarila se njegova ideja o organiziranoj i sustavnoj suradnji hrvatskih nogometnih klubova u iseljeništvu i u manjinskim sredinama izvan Hrvatske. Prije nekoliko godina on je osnovao spomenuto povjerenstvo koje je kratkom roku organiziralo vrlo uspješno 1. nogometno prvenstvo hrvatskih manjinskih klubova prije dvije godine, a lani 1. svjetsko prvenstvo hrvatskih iseljeničkih klubova. Povjerenstvo je također iniciralo i asistiralo pri osnivanju Svjetskog vijeća iseljeničkih klubova i Europskog vijeća koje ove godine u svibnju u Švedskoj organizira 2. europsko prvenstvo. I o tome više u *Matici*.

Dakle, godi i hrabri vidjeti da se i danas može, i s mladim generacijama rođenima u tuđini, pozitivno i domoljubno raditi na očuvanju i promicanju hrvatske baštine, kulture i imena općenito, jačajući veze domovinske i izvandomovinske Hrvatske. Naravno, u tome HMI i ovaj časopis imaju i trebaju i dalje imati središnju ulogu, a iz mojega razgovora s našom novom ravnateljicom razvidno je da i ona to svim srcem želi.

No na vama je, dragi Hrvati u svijetu, da nam u tome i dalje i više pomažete.

Želimo Vam blagoslovljen i sretan Uskrs!!!

Urednik

From spring in February with temperatures of +22° C in Zagreb to winter in March with snow and storm – even nature is unable to cope with climate change, much less man. Perhaps this is the explanation to all the tumultuous events in Our Beautiful Homeland, which you too are surely following thanks to modern communication technology. But even in the volatile world we live in I recently experienced a pleasant, encouraging constant: the annual convention of the Croatian World Congress, held here at the CHF building, also the seat of the Homeland Headquarters of this global umbrella organisation. It was nice to see many known and dear faces again, especially those from the Congress' heady first days back in 1993, when I too was a founding member. I was happy, as an emigrant of many years, to see, in spite of many hardships, that this organisation of Croatian unity among our communities abroad has endured and is very active and constructive in its undertakings. The only one left of many that once existed. And what is also important, it creates bridges with the Croatian homeland. More on that in this issue of *Matica* magazine.

And on that subject, as the CHF representative I have for several years now served as a member of the Committee for the soccer clubs of Croatian Communities and Minorities Abroad at the Croatian Football Federation. Thanks to the many years of dedication and effort on the part of Ante Pavlović, an advisor at the CFF, his idea of an organised and systematic cooperation between soccer clubs in the Croatian communities and minorities abroad has borne fruit. He established the committee a few years ago, which in short time organised the very successful 1st Croatian Minority Clubs from abroad Soccer Championship two years ago and the 1st Croatian Communities Abroad Soccer Championship last year. The committee also initiated and assisted the founding of the World and European councils of Croatian soccer clubs abroad, which is in May of this year organising the 2nd European championships in Sweden. More on that too in this issue of *Matica* magazine.

It is, then, both gratifying and encouraging to see that with today's younger generation, born abroad, it is possible to work in a positive and patriotic spirit on the preservation and promotion of Croatia's heritage, culture and identity in general, thereby strengthening the bonds between homeland Croatia and the Croatian communities abroad. Naturally, the CHF and this magazine have played, and should continue to play, a central role in this. From my discussions with our new director it is evident that she too wishes this with all her heart.

But it is up to you, dear Croatians around the world, to continue and to reinforce your support in this mission.

We wish you a blessed and Happy Easter!!!

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LVII
Broj / No. 3/2008.

Ravnateljica HMI / Director CHF
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Nenad Zakarija

Izvršni urednik / Executive Editor
Hrvoje Salopek

Marketing
Ivana Rora

Lektor / Language Editor
Tomislav Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print: Vjesnik, Zagreb

Fotografija na naslovnici: Vido Bagur

SADRŽAJ

DOMOVINA

- 13 Argentinski kardinal Karlić u Grižanama - zavičaju svojih roditelja
- 14 Održani Dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu
- 26 Hrvatske poštanske marke
- 30 Dvorac Vitturi u Kaštel Lukšiću
- 34 Procesija na Veliki petak u Gdinju na otoku Hvaru
- 38 Povratnička priča - prof. dr. Drago Novak
- 53 Predstavljamo novu ravnateljicu DORE Anu Pavlović
- 54 Izložba Marca Chagalla u zagrebačkoj galeriji Klovićevi dvori

SVIJET

- 9 Susret dr. Ive Sanadera s pripadnicima hrvatske manjine u Češkoj
- 10 Hrvatski školski dani u SAD-u
- 16 Dubrovačko izaslanstvo proslavilo blagdan sv. Vlaha u New Yorku
- 17 Splitski vatrogasci u Los Angelesu
- 36 Dodijeljene iseljeničke nagrade Večernjeg lista
- 37 U Berlinu predstavljena knjiga fra Joze Župića "Bauštelac"
- 40 Muzej hrvatske baštine: Izložba Josipa Turkalja
- 41 Obljetnica hrvatske škole Kardinal Stepinac u Chicagu
- 49 Iz povijesti Hrvata u St. Loisu (Missouri)
- 57 O knjizi Jerryja Blaskovicha "Hrvatska bez cenzure"

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 4 Intervju s ravnateljicom HMI-a Danirom Bilić
- 6 Godišnji sastanak GO Hrvatskog svjetskog kongresa
- 18 Projekt "500 godina Marina Držića"
- 20 Hrvatski kulturni proizvod visoko se cijeni
- 22 Hrvatsko kazalište iz Pečuha gostovalo u Zagrebu
- 24 Hrvatski srednjoškolci iz Gradišća posjetili Zagreb
- 29 Predstavljena knjiga "Hrvati u Trstu"
- 42 Joško Berket, poduzetnik i dobrotvor iz Graza
- 45 Mladi argentinski Hrvat Stjepan Rukavina Mikušić
- 46 Projekt Vučetić u Zagrebu
- 64 Sastanak Vijeća hrvatskih klubova iz Europe

STALNE RUBRIKE

- 8, 15, 21 Vijesti HR
- 48, 52 Iseljeničke vijesti
- 25, 28 Manjinske vijesti
- 32 Vijesti BiH
- 58 Nove knjige
- 60 Glazba+
- 63 CRORAMA
- 65 Športske vijesti

KOLUMNJE

- 12 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)
- 33 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 50 Iz pera bivšeg gatarbajtera (Emil Cipar)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /

DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

ZNAM ŠTO ZNAČI ŽIVJETI DALEKO OD DOMOVINE

“Prije svega, ja sam u jednom trenutku bila tipični predstavnik našeg iseljništva. Živjela sam sedam godina izvan naše matične domovine... Dakle, razumijem što znači živjeti i zarađivati svoj kruh daleko od domovine, što znači čežnuti za svakom, pa i najmanjom informacijom”, rekla je Danira Bilić

znači čežnuti za svakom, pa i najmanjom informacijom. Kao sportaš i sportski djelatnik bila sam u prigodi predstavljati svoju domovinu i znam što znači ponosno isticati ime svoje zemlje, njezine kulturne i ostale vrijednosti. U HOO-u sam djelovala kao djelatnica njegove Hrvatske olimpijske akademije i moja je zadaća bila međunarodna suradnja, pa i to ima dosta poveznica s ovom novom funkcijom.

Došli ste u HMI u vrijeme kada je već donesen godišnji plan i program rada, kao i proračun, pa su vam donekle “vezane ruke” što se novih inicijativa i akcija tiče?

— Djelomično ste u pravu. No, s obzirom na to da prvi put dolazim u HMI, to ima i svoju dobru stranu, jer mi ostavlja dovoljno vremena da se upoznam sa sustavom djelovanja kako bih mogla pripremiti planove za iduću godinu. Osim toga, dočekala me i jedna neugodna vijest da će sredstva planirana za ovu godinu biti znatno smanjena. Znači, prvi će moji koraci biti nastojanje da se planirani projekti uopće i realiziraju.

U prošlom ste broju iznijeli planirane akcije HMI-a za ovu godinu. No ja sam uvjeren da Vi imate i svojih ideja za rad ove ustanove?

— Naravno, ali u svjetlu upravo spomenutih financijskih ograničenja. Mišljenja sam da imamo prostora zahvaljujući novim informatičkim tehnologijama uspostaviti dinamičniju komunikaciju s iseljništvom, odnosno sa svim Hrvatima i građanima hrvatskog podrijetla koji žive izvan matične domovine. Dakle, da uspostavimo neke projekte koji će i s ekonomskog stajališta biti povoljniji. Evo,

U prošlom broju Matice predstavili smo vam ukratko novu ravnateljicu HMI-a gđu Daniru Bilić i projekte ove kuće, najavljujući opširniji razgovor za ovaj broj. S obzirom na to da dolazi na vrlo specifično radno mjesto vezano za iseljništvo, najprije sam je zapitao kako se osjećala kad je saznala za imenovanje:

Zaista je bilo pomiješanih osjećaja. U prvome sam trenutku pomislila: to je neko novo područje za mene, a u isto vrijeme i veliki izazov i odgovornost. Osjetila sam neku zadržku, no, s druge strane, moram priznati da mi je i godila spoznaja da su ljudi iz Vlade mišljenja da sam sposobna upravo za obnašanje ove

izuzetno odgovorne funkcije. Prihvatila sam to dakle kao izazov, ali ujedno, vjerujem, svjesna velike odgovornosti.

Pretpostavljam da se Vlada odlučila za Vas na osnovi Vaše športske međunarodne karijere, a pogotovo rada u Hrvatskom olimpijskom odboru, jer ste kroz to donekle upoznali iseljenički život i ujedno predstavljali Hrvatsku u svijetu?

— Tako je. Osim toga, evo sada nakon malo manje od dva mjeseca vidim dosta poveznica s ovim i djelovanjem koje sam imala prije. Prije svega, ja sam u jednome trenutku bila tipični predstavnik našeg iseljništva. Živjela sam sedam godina izvan naše matične domovine, u Italiji, Španjolskoj, kratko i u Njemačkoj. Dakle, razumijem što znači živjeti i zarađivati svoj kruh daleko od domovine, što

Razgovarao: **Nenad Zakarija**

dat ću vam konkretan primjer. Ići ćemo na našu web stranicu s upitnikom koji ćemo poslati na sve adrese koje imamo u HMI-u. Svrha je tomu saznati što misle naši ljudi diljem svijeta o jednom novom projektu koji želimo pokrenuti, možda čak i u ovoj, a, ako ne, svakako sljedeće godine. Ono što nam je važno u konačnici jest mišljenje naših ljudi, jer je projekt namijenjen upravo njima. Putem upitnika kanim raditi i ubuduće, jer tako možemo dobiti povratnu informaciju vezano ne samo uz projekte nego i sva druga pitanja od interesa.

Projekt o kojem govorim jest učenje hrvatskog jezika na daljinu. Upitnik dakle ide u svrhu tog projekta. Tu bih istaknula nekoliko stvari, da ne bi došlo do nekih zabuna.

Prvo, mi već imamo jedan tečaj koji traje mjesec dana. Na ovaj način, polaznici će imati mogućnost nastavka edukacije i kontakta s nastavnicima i kada se vrate u zemlje u kojima žive. Drugo, mnogi koji možda ekonomski ne mogu podnijeti trošak dolaska u Hrvatsku, moći će pohađati tečaj putem računala u svojem domu. Tako se smanjuju troškovi putovanja, smještaja itd. I kao treće, ima ljudi koji, jednostavno, nemaju vremena za dolazak u Hrvatsku na mjesec dana, a imaju želju učiti hrvatski. Važno je istaknuti da ovo nije nikakva buduća zamjena profesora ni u Hrvatskoj, a ponajmanje onih vani. Ovo se čak može razvijati i kao podrška njima koja daje šire mogućnosti i obuhvat osoba koje žele učiti hrvatski, a zbog raznih razloga to ne mogu.

Prije nekoliko dana bio je održan i sastanak Upravnog odbora HMI-a. Kakvi su Vaši dojmovi?

— Izvrsni. Nalazim da su članovi odbora više nego konstruktivni. Nalazim u njima veliku podršku, ne samo u lijepim riječima nego i u onome što su poslije kazali. Na njih gledam kao na skup ljudi koji i te kako mogu biti od pomoći u planiranju sadašnjih i budućih projekata, a ne samo kao kontrolni mehanizam. Također je bitno naglasiti da su to ljudi koji imaju velika znanja i iskustva koja su potrebna za rad ove institucije.

Iz svojega novinarskoga i povratničkog iskustva imam dojam da ovdje u Hrvatskoj ne postoji dovoljno infor-

macija, a rekao bih ni zainteresiranosti za hrvatsko iseljeničtvo. Mislite li da HMI treba učiniti nešto više u tom smjeru?

— Javno mnijenje najčešće se na nacionalnoj razini stvara putem medija. Svakako će biti korisno razmisliti što se može učiniti u smislu jedne snažnije promocije svih naših projekata i tim putem doći u situaciju da hrvatsku javnost upoznamo i senzibiliziramo za pitanja našeg iseljeničtva, naših autohtonih manjina i Hrvata u BiH, da se ne razmišlja na onaj stereotipni način kako je to bilo prije.

Kao što je poznato, Vi ste još uvijek vrlo aktivni u društveno-političkom životu, a, naravno, tu su i kućanske, obiteljske obveze..?

— To je zaista mnogo obveza i za sigurno se pitate kako to stignem. Pa evo, reći ću vam. Većina zaposlenih žena obavlja dva posla, posao kućanice i onaj na radnome mjestu. Ja sam organizacijski uspjela u ovom periodu otkloniti posao kućanice tako da imam pomoć u čišćenju, kuhanju, spremanju itd. Sve svoje slobodno vrijeme posvećujem svojoj djeci, suprugu, obitelji.

To je dobro, ali moje pitanje najviše se odnosilo na Vaš radni angažman. Naime, ova kuća, pogotovo zadnjih godina, prolazi kroz razdoblje učestalih promjena ravnatelja koji su tako-

der bili vrlo angažirani i drugdje, što, naravno, otežava rad ustanove, a ima i drugih posljedica?

— U pravu ste. Mislim prije svega da je dobro da na čelnoj funkciji netko ostane barem četiri godine, tako da se ipak, kad se uđe u neke projekte, oni i realiziraju. Naravno da to onda doprinosi i optimalnijem funkcioniranju institucije. No, neke stvari ne ovise ni o nama samima...

Ali, nadam se za opću dobrobit da Vi kanite ostati...?

— Ja apsolutno imam namjeru ostati sve četiri godine. I kanim dati apsolutno sve od sebe.

I na kraju ovoga našeg prvog razgovora, možete li uputiti nekoliko riječi našem čitateljstvu.

— Sve čitatelje diljem svijeta lijepo pozdravljam i molim da izađu na našu web stranicu i ispune naš prvi upitnik, jer to će biti njihov izravni kontakt sa središnjom nacionalnom institucijom za komunikaciju i povezivanje naših ljudi vani s domovinom. Naglasila bih da ispunjavanjem posljednjeg pitanja slažu li se da se njihova adresa koristi za daljnju promidžbu i komunikaciju ulaze u naš sustav, čime ćemo ostvariti dinamičniju i konkretniju suradnju, a mi ćemo dobiti povratnu informaciju o tome kakva su njihova mišljenja, prioriteti i stajališta o pojedinim pitanjima. Upitnik će izaći ovaj ili sljedeći tjedan. Prema tome, čitatelji će ga već imati na našoj web stranici kad dobiju ovaj broj našeg časopisa. Mislim da je to izuzetno važno, jer to će biti prva komunikacija, a poslije će biti više kontakata.

Hvala na razgovoru. Nadam se da ćemo imati još ovakvih prigoda.

— Naravno da hoćemo. ■

ENG The new director of CHF Mrs Danira Bilić as an international basket player has had first hand experience of living away from homeland and working with the Croatian Olympic Committee had also international contacts in representing Croatia. All that in some ways has connections with her new job here at CHF. She also spoke of a new project she is starting-distant learning Croatian- and has invited our readers to fill in a questionnaire that is being placed on our web pages and sent to the addresses that we have in order to establish direct and effective communication with you and all Croats around the world

Petnaest godina neumornog rada dobilo novi zamah

Zadnjeg dana sastanka održana je tiskovna konferencija na kojoj je predstavljen novoizabrani predsjednik, Josip Ante Sovulj, a zatim i Rezolucija HSK-a

Zasjedanje glavnog odbora Hrvatskog svjetskog kongresa u HMI

Od 4. do 6. ožujka u prostorijama HMI-a održan je godišnji sastanak Hrvatskog svjetskog kongresa. Nazočili su članovi Odbora: Josip Ante Sovulj, glavni tajnik - SAD, Jure Gadže, dopredsjednik - Argentina, Branko Marić, dopredsjednik - Njemačka, dr. fra Šimun Šito Ćorić, glasnogovornik - Švicarska, Stjepan Asić, dopredsjednik - Australija i N. Zeland, Ivan Curman, dopredsjednik - S. Amerika/Kanada, Diana Vukušić, rizničarka - Švedska, Jure Strika, pomoćni tajnik - Hrvatska i Franjo Pavić, pomoćni tajnik - Njemačka, te voditeljica Domo-vinskog sjedišta HSK-a, naša novinarka Željka Lešić. Na sastanak su došli i članici manjinskih zajednica u Mađarskoj (Mišo Hepp), Italiji (Damir Murković), Venetu (Dubravka Čolak), Crnoj Gori (Tripo Schubert) i Makedoniji (Snježana Trojačanec). Na svečanom otvorenju sudionike i goste, uz glasnogovornika fra Šite Ćorića, u ime domaćina pozdravila je i zaželjela dobrodošlicu ravnateljica

HMI-a Danira Bilić, a zatim pomoćnica ministra vanjskih poslova i EI Mirjana Bohanec-Vidović, predsjednica UO HMI Zdenka Babić-Petričević i glavni tajnik HSK-a Ante Sovulj. Taj je dio okončan domjenkom nakon kojeg se prešlo na radni, zatvoreni dio sastanka. Dvije večeri održane su radne večere na kojima su ugledni djelatnici iz domovine i iseljeničstva iznosili svoja viđenja o velikom rasponu tema, od Hrvatske u procesu demokratizacije, detitoizacije, žrtava 2. svjetskog rata pa do odnosa iseljene i domovinske Hrvatske. Zadnjeg dana sastanka održana je tiskovna konferencija na kojoj je predstavljen novoizabrani predsjednik, Josip Ante Sovulj, a zatim i Rezolucija HSK-a (vidi okvir).

Prije odlaska, zamolio sam glasnogovornika HSK-a i "spiritum movensa" od prvih dana, fra Šitu Ćorića da sažeto prikaže sadašnje i planirane djelatnosti ove hrvatske svjetske krovne udruge:

— Drago mi je da je ova organizacija uistinu zaživjela, ne samo nakon 15 godina postojanja nego i 10 godina s konzultativnim statusom pri UN-u, što

je velika stvar. Drugo, Hrvatski svjetski kongres pokazao se kao netko tko na ovaj ili onaj način može okupiti predstavnike hrvatskog izvandomovinstva. To nitko drugi ne radi. Zatim, tu je akcija Hrvatskih svjetskih igara koja je već održana i koja ide dalje, (2009.) uz potporu i pokroviteljstvo hrvatske Vlade, Hrvatskog olimpijskog odbora, Zadarske županije i Hrvatske matice iseljenika. Mislimo da je i to veoma važna stvar. Ove je godine i proslava i spomen 500. obljetnice Marina Držića i Hrvatski svjetski kongres organizira jedno čašće hodom i dolaskom u Italiju na njegov grob, u organizaciji najprije ogranka HSK-a u Italiji, a onda ćemo se i mi drugi svakako pridruživati. Osim toga, ove godine je 150. obljetnica hrvatskog izumitelja iz Argentine Ivana Vučetića, i vi to dobro radite u Matici. Sad smo se već "pretplatili" na to da njegova izložba malo proputuje po Europi. Ove godine financijski podupiremo susret svjetske mladeži u Australiji. Očekujemo do osamsto mladih koji će otići u

Novi predsjednik HSK-a Josip Ante Sovulj

Pripremio i razgovarao: **Nenad Zakarija**
Snimio: **Žorži Paro**

REZOLUCIJA HRVATSKOGA SVJETSKOG KONGRESA

Glavni odbor HSK-a, na svom zasjedanju u Zagrebu 4., 5. i 6. ožujka 2008. godine, donio je sljedeću Rezoluciju:

1. Nepodnošljivo je da protiv svih pravila demokracije i državne suverenosti Republika Hrvatska i Hrvati u Bosni i Hercegovini još uvijek suočavaju s pokušajima ograničavanja i pobijanja svoje suverenosti od strane različitih moćnih čimbenika, od kojih neki žele ostvariti projekt "zapadnoga Balkana". Apeliramo na Vladu Republike Hrvatske, da se suprotstavi spomenutim opasnostima, ali i otvori pozitivnim mogućnostima hrvatskog naroda kao cjeline.
2. Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini i dalje je diskriminiran, iako mu ustav BiH kao i Daytonski i Washingtonski sporazumi jamče status suverenog i konstitutivnog naroda. Od Republike Hrvatske i njezinih ustanova očekujemo snažniju podršku tom dijelu našeg naroda, jer je to vitalno pitanje cjelovitoga hrvatskog korpusa.
3. Unatoč tomu što je broj Hrvata izvan granica Republike Hrvatske gotovo jednak broju Hrvata s prebivalištem u Hrvatskoj, još uvijek se sučeljavamo s činjenicom da je minimalan onaj broj Hrvata iz toga dijela nacionalnoga korpusa kojima je omogućeno s važnijih položaja pridonositi javnom životu. Isto tako, još uvijek nije uspostavljeno dopisno glasovanje iz inozemstva, niti je riješeno predstavništvo hrvatskog izvandomovinstva u Hrvatskom saboru.
4. U skladu s odlukom HSK-a još prije tri godine i dalje podržavamo pokretanje istraga za istraživanje zločina počinjenih u komunističkom poretку, što je u skladu s deklaracijom Vijeća Europe i Sabora Republike Hrvatske. Molimo sve odgovorne ustanove da se svim silama suprotstave ovom zastrašujućem održavanju kulta totalitarne ideologije, običaja i ličnosti u Republici Hrvatskoj.
5. Potičemo i molimo Vladu Republike Hrvatske da bez odgađanja ispuni sve pravne akte pri UN-u, kako bi hrvatski haaški osuđenici mogli što prije početi izdržavati svoje kazne u Hrvatskoj, te da još jednom pokrene postupak za izbavljenje Zvonka Bušića iz američkog zatvora. Izražavamo i podršku našim pritvoreniciima u Haagu koji su u procesu suđenja, te zahtijevamo sankcioniranje očitih propusta bivše tužiteljice u skladu s međunarodnim standardima.
6. Apeliramo na medije u Republici Hrvatskoj, kao i na sve odgovorne, da prekinu praksu ignoriranja hrvatskog izvandomovinstva. Posebice primjećujemo da Hrvatska televizija, kao državna ustanova koju financiraju korisnici TV prijemnika, u pojedinim programima nudi jednostrane sadržaje, ali i poluistine i klevete o hrvatskom narodu.
7. Budući da se priprema popis pučanstva u Republici Hrvatskoj, molimo Vladu Republike Hrvatske da izvrši sve pripreme kako bi se obavio popis i Hrvata izvan domovine.

Glavni odbor Hrvatskoga svjetskog kongresa

Australiju i tamo se povezati s Hrvatima, ali i s ljudima drugih naroda, jer to je hrvatski katolički susret. Dakle, neće biti samo katolika nego i drugih.

Vrlo nam je drago što smo za ovu, 15. obljetnicu odabrali crkvene ljude kojima smo htjeli reći hvala za sve ono što hrvatska crkva čini. Zanimljivo je da su ti prijedlozi došli ne od nas svećenika, nego od drugih ljudi koji su rekli da je Crkva uistinu majka i učiteljica našem narodu u iseljeništvu. Tako imamo biskupa Želimir Puljića, kao predstavnika obaju biskupskih konferencija koje se brinu za nas vani, imamo primjer rada u jednoj hrvatskoj župi kao što je don Robert Zubović u Astoriji (N. Y.) i imamo Hrvatske iseljeničke škole koje 40 godina čuvaju to bilo našega jezika i kulture u Kanadi i Americi. Prema tome, važno nam je isto tako da je nakon dvije godine istekao mandat Borisu Mikšiću, pa smo jučer izabrali novog predsjednika. To je gosp. Josip Ante Sovulj, dosadašnji glavni tajnik koji možda najbolje od nas zna prilike u Kongresu, jer je od prvog dana tu i njegovim smo radom ušli u Ujedinjene narode. Tako će sada do sljedeće konvencije on voditi Kongres s ovom

Biskup Želimir Puljić prigodom uručena svečane zahvalnice

deseteročlanom ekipom. Ostali novoizabrani dužnosnici su: glavni tajnik Franjo Pavić- Njemačka, tajnici Jure Strika- Hrvatska i Ivan Jurašinović -Francuska.

Primjećujem na ovom sastanku da je nazočan veći broj predstavnika hrvatskih autohtonih manjina, za razliku od recimo prijašnjih godina?

— To ste dobro primjetili, to ide jako dobro. Ovaj put imamo i četiri zemlje koje ulaze u HSK. Punopravno je već ušla Crna Gora, dvije zemlje iz Latinske Amerike i već smo u procesu, pri samom smo kraju osnivanja HSK-a Kosova.

Don Robertu Zuboviću uručeno je svečano priznanje

Hvala na razgovoru i doviđenja nagođinu ovdje u Zagrebu!

— A ne u Zagrebu! Naime, predloženo je da se iduće godine sastanemo u Dubrovniku, da napravimo izlet u Boku kotorsku i posjetimo tamošnje Hrvate. I evo, odmah Vas pozivamo da putujete s nama u ime Hrvatske matice iseljenika.

Hvala na pozivu. Odmah sam zamolio i novog predsjednika i dugogodišnjeg glavnog tajnika HSK-a Antu Sovulja za nekoliko riječi:

— U vezi s dužnošću predsjednika, ja je doživljavam podjednako kao i dužnost

glavnog tajnika. Dakle, preostaje nam da naš iseljenički potencijal putem programa koje osmišljavamo u potpunosti počnemo već jednom upotrebljavati u intelektualnom, gospodarskom i svakom drugom obliku kao jedan novi izvor duhovne i materijalne energije i da se tako tragedija hrvatskog iseljavanja pretvori u taj novi izvor za dobrobit iseljene i podjednako domovinske Hrvatske.

Vi ste od samog početka u HSK-u i odigrali ste glavnu ulogu pri njegovu uklanjanju u UN. Kako teče ta djelatnost HSK-a?

— Da, od samog sam početka u Kongresu, jedan od utemeljitelja, i sa zadovoljstvom mogu kazati da se 15-godišnji rad na ovaj ili onaj način ipak kapitalizira, a u pogledu našeg članstva u UN, preostaje nam organizirati se na profesionalnom polju da

bi se mogle iskoristiti mogućnosti koje ta međunarodna krovna udruga pruža kroz različite oblike i programe.

Fra Šimun nam je naveo niz projekata koje kanite ostvariti? Imate li financijske moći za to?

— Financijske moći u potpunosti nemamo, ali nam preostaje da naši programi, kao i općenito Hrvatski svjetski kongres u cjelini, budu u službi hrvatske države. Tako sve one djelatnosti i poslove koje hrvatska diplomacija ne može odraditi službenim putem mi možemo obaviti, kao što to rade i druge krovne međunarodne udruge drugih zemalja. ■

ENG The annual meeting of the Croatian World Congress was held from 4 to 6 March at the CHF building. The closing day of the meeting saw a press conference featuring the organisation's newly elected president, Josip Ante Sovulj.

VIJESTI HR

USKLAĐIVANJE HRVATSKOG ZAKONODAVSTVA S EUROPSKIM

ZAGREB - Hrvatska bi u ovoj godini u procesu usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU trebala usvojiti 119 zakona ili zakonskih izmjena, predviđeno je Nacionalnim programom za pristupanje EU u 2008., koji je Vlada uputila Saboru. Kroz taj će se plan vidjeti da želimo ubrzati naše reforme, kazao je premijer Ivo Sanader, koji je pozvao sve ministre da se aktivno uključe u realizaciju programa. Naglasio je da nije riječ o akcijskom planu, nego o nacionalnom programu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s europskim kako bi Hrvatska mogla ubrzati pregovore i završiti ih u prvoj polovici 2009., u mandatu sadašnjeg saziva Europskog parlamenta.

VUKOVAR - PRIMJER PREVLAĐAVANJA RATNIH TEŠKOĆA

VUKOVAR - "U bliskoj budućnosti Vukovar će biti primjer na koji način prevladati teškoće izazvane ratovima", izjavio je u Vukovaru izvijestitelj Europskog parlamenta za Hrvatsku nakon razgovora s vukovarsko-srijemskim županom Božom Galićem, vukovarskom gradonačelnicom

Zdenkom Buljan i predstavnicima Vijeća nacionalnih manjina. Naglasivši da prošlost ne treba zaboraviti, izrazio je zadovoljstvo što su i lokalna vlast te ljudi uopće okrenuti budućnosti i što se ulažu naponi u obrazovanje i ostanak mladih. Swoboda je novinarima izjavio da Hrvatska ima i bolje zakone o pravima nacionalnih manjina nego neke članice EU-a, da je "izraz vrlo dobre volje" činjenica što je predstavnik srpske nacionalne manjine potpredsjednik Vlade, pa je u tom kontekstu pozitivna i činjenica da Vlada ovisi o podršci manjina u Saboru.

NADBISKUP MARIN BARIŠIĆ DAROVAO SPLITSKI EVANĐELISTAR MARULIĆEVOJ KNJIŽNICI

SPLIT – Splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić darovao je Središnjem odjelu splitske Gradske knjižnice Marka Marulića pretisak Splitskog evanđelistara, najstarije sačuvane rukopisne knjige u Hrvatskoj, koja potječe iz 6. do 8. stoljeća i čiji se original čuva u riznici splitske Katedrale. To je ujedno bio i prvi posjet mons. Marina Barišića novouređenoj knjižnici, koja je smještena u bivšoj zgradi Depadanse na više od 3 000 četvornih metara. "Drago mi je što mogu našoj knjižnici, koju bih nazvao zajedničkom duhovnom menzom, predati

temeljnu knjigu europske kulture i civilizacije, našu nacionalnu i religioznu svetinju, odnosno najveće blago baštine koje imamo. Dostojno je da početnica i čitanka naše pismenosti i kulture nađe mjesto u Gradskoj knjižnici.

REKORDAN PROMET CROATIA AIRLINESA

ZAGREB - Hrvatski zrakoplovni prijevoznik Croatia Airlines zabilježio je 2007. rekordne prometne učinke u povijesti tvrtke i ostvario prijevoz 1 715 027 putnika, što je devet posto više u odnosu na 2006. Na međunarodnim je letovima prevezen 1 055 441 putnik, što je 12 posto više nego u 2006. Godini. Na domaćim je letovima zabilježeno 489 855 putnika ili 10 posto više u odnosu na 2006. Na izvanrednim je letovima zabilježen 169 731 putnik.

U SIJEČNJU 12,7 POSTO MANJE NEZAPOSLJENIH NEGO LANI

ZAGREB - Ukupna registrirana nezaposlenost na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ) u siječnju je povećana 2,6 posto u odnosu na prosinac 2007. godine, no istodobno je smanjena čak 12,7 posto u odnosu na isto razdoblje lani, izjavila je ravnateljica HZZ-a Ankica Paun-Jarallah na konferenciji za novinare u Zagrebu. Ujedno je naglasila da je u odnosu na prosinac 2007. i nezaposlenost žena povećana 1,9 posto, ali je u odnosu na siječanj prošle godine smanjena 11,5 posto. To je nastavak trenda smanjenja registrirane nezaposlenosti koji se događa u zadnjih pet godina, smatra Jarallah, ističući kako je posebno značajan trend pada nezaposlenosti žena.

U planu Hrvatski dom i dokumentacijski centar

Predstavnici hrvatske manjine u Češkoj premijera Sanadera obavijestili su o naporima za oživljavanje kulturne i obrazovne aktivnosti te istaknuli da je pri tom najveći problem nedostatak prostora

Premijer Sanader s predstavnicima moravskih Hrvata

Iznimno sadržajan i uspješan radni posjet češkoj prijestolnici 12. siječnja premijer Sanader i hrvatsko izaslanstvo završili su susretom s predstavnicima hrvatske manjine u Češkoj Republici. U zgradi hrvatskog veleposlanstva u Pragu sastanku su nazočili, uz predsjednika Vlade dr. Ivu Sanadera, i članovi njegova izaslanstva, Damir Polančec, potpredsjednik Vlade i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, mr. Božo Biškupić, ministar kulture, Damir Bajs, ministar turizma, Bianca Matković, državna tajnica u MVPEI-u, Kararina Fuček, državna tajnica, predstojnica Ureda predsjednika Vlade, Zdenka Čuhnil, zastupnica češke i slovačke manjine u Hrvatskom saboru, veleposlanik RH u Češkoj Marijan Ramušćak. U tom značajnom susretu za naše sunarodnjake u Pragu sudjelovali su njihovi predstavnici okupljeni u "Udruženju građana hrvatske narodnosti – hrvatska manjina južne Moravske": Herwig Šitek, Josef Hubený, Emilija Šalamounová, Regen Josef i Magdalena Stříková.

Napisala: **Katarina Fuček**

Predstavnici hrvatske manjine premijera Sanadera obavijestili su o naporima za oživljavanje kulturne i obrazovne aktivnosti Hrvata u Češkoj te istaknuli da je pritom najveći problem nedostatak prostora. Predloženo je da se u Jevišovki (Frielištov), mjestu iz kojeg su protjerani 1948., otvori Hrvatski memorijalno-povijesni i dokumentacijski centar, a da se u Olomoucu otvori Hrvatski dom. Premijer Sanader predstavnike hrvatske manjine u Češkoj obavijestio je kako i njegov češki kolega Mirek Topolánek podupire aktivniji rad Hrvata u Češkoj, te je obećao da Vlada Republike Hrvat-

ske i novčano pomoći osiguranje kupnje i opremanja odgovarajućeg prostora za kulturno djelovanje Hrvata u Češkoj, te njihovo bolje povezivanje sa starom domovinom.

Konkretno, Vlada RH spremna je financirati kupnju objekta u Jevišovki, rekao je premijer i dodao da je u razgovoru s predsjednikom Vlade ČR Mirekom Topolánekom dobio jamstva da će češka strana sudjelovati u financiranju objekta u Olomoucu u jednakim dijelovima. Ministarstvo kulture pomoći će u opremanju knjižnice u obama objektima, a svi zajedno trebaju raditi na revitalizaciji hrvatske manjine posebno na očuvanju jezika i folklorne baštine.

Ako se realizira kupnja objekta za Hrvatski dokumentacijski centar do rujna ove godine, otvorenje bi svojom nazočnošću uvećao dr. Ivo Sanader sa suradnicima. Prisutni predstavnici manjine s oduševljenjem su prihvatili prijedlog predsjednika Vlade, te dodali da će konačno imati mjesto gdje će se moći okupljati i djelovati. ■

ENG As part of an official visit to the Czech Republic, Croatian Prime Minister Ivo Sanader met with representatives of the Croatian minority there at the Croatian embassy in Prague. It was agreed that a Croatian Documentation Centre and a Croatian House be opened soon for the needs of our minority.

Hrvati u Češkoj (moravski Hrvati)

Hrvatska manjina u Češkoj mala je etnička zajednica koja se na prostor južne Moravske doselila u sklopu masovnih seoba Hrvata uzrokovanih turskim ratovima tijekom 16. st. U južnoj Moravskoj formirali su tri naselja: Frielištov (poslije nazvan Jevišovkom), Dobro Polje i Nova Prerava, gdje su do izbijanja Drugoga svjetskog rata imali više od 1 700 pripadnika. Nakon rata, osobito nakon 1948., kad na vlast u Čehoslovačkoj dolaze komunisti, prisilno su raseljeni zbog tobožnje suradnje s Nijemcima tijekom njemačke okupacije. Moravski su Hrvati tada dijelom prebjegli u inozemstvo, a dijelom su smješteni na područje sjeverne Moravske. Nakon pada komunističke vlasti i raspada Čehoslovačke osnivaju svoju manjinsku udruhu.

Jubilarni “Hrvatski dani” nadmašili očekivanja

U organizaciji HMI-a i Generalnoga konzulata RH u Chicagu, a uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, projekt je tradicionalno održan u Chicagu i New Yorku te po prvi put u Bostonu

Radionice u Hrvatskoj subotnjoj školi u Chicagu ove su se godine odvijale u novouređenim učionicama

Poznato je da u dobrome društvu vrijeme brzo prolazi. Upravo je tako prošlo ne samo dvanaest dana ovogodišnjega programa “Hrvatski dani za djecu, mladež, učitelje i roditelje u SAD-u” nego i pet godina, koliko se ovaj projekt održava u Chicagu. Suradnici Hrvatske matice iseljenika lutkarica mr. sc. Livija Kroflin, akademski glumci dramski pedagog Zvonko Novosel i profesorica hrvatskoga jezika, znanstvena novakinja na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Lidija Cvikić, predvođeni autoricom projekta, profesoricom Ladom Kanajet-Šimić,

Napisala: **Lidija Cvikić**

voditeljicom Odjela za školstvo, znanost i šport Hrvatske matice iseljenika, boravili su u SAD-u od 21. veljače do 3. ožujka, gdje su i ove godine u sklopu Hrvatskih dana održali lutkarsku, dramsku, jezičnu i radionicu kulturne baštine za djecu i učitelje. U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Chicagu i generalne konzulice Marice Matković, a uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, projekt je tradicionalno održan u Chicagu i New Yorku te po prvi put u Bostonu.

“JA VOLIM IĆI U HRVATSKU ŠKOLU”

Hrvatski su dani započeli u Chicagu, gdje su nas dočekali naši stari znanci, učitelji,

roditelji i učenici Hrvatske škole “Kardinal Stepinac”, Hrvatske subotnje škole i Hrvatske škole Presvetoga Srca Isusova. Radost s kojom djeca uče hrvatski jezik, ali i prihvaćaju projekt Hrvatskih dana, možda najbolje pokazuju riječi samih učenika. Marina Beš iz Chicaga rekla je: *Ja volim ići u hrvatsku školu zato jer je zabavno i učim puno*, a Barbara Lebinac istaknula *Ja idem u hrvatsku školu da mogu dobro govoriti i pisati kad idem u Hrvatsku. Meni je bilo zabavno danas*. U Chicagu smo posjetili i Hrvatski etički institut u kojemu nas je srdačno ugostio fra Ljubo Krasić, voditelj Instituta i Središnjega ureda Hrvatskih izvandomovinskih škola Amerike i Kanade. Nakon radionica u kojima je sudjelovalo 130 djece, održana je i radionica za 20-ak učitelja u hrvatskim školama u Chicagu. U zajedničkome radu i razgovoru s učiteljima zaključeno je da će se u budućnosti Hrvatski dani još više usmjeriti upravo na rad s učiteljima.

Nakon Chicaga, posjetili smo i New York, gdje su nam domaćini u Hrvatskoj katoličkoj župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela bili fra Nikola Pašalić i fra Stipe Renić. U Hrvatsku školu Kardinal Stepinac dolazi stotinjak djece, unatoč tome što se nastava održava petkom navečer, samo nekoliko sati nakon što su učenici završili naporan školski tjedan u američkoj školi. Radionice su održane i u Hrvatskoj školi u Astoriji. Koordinatorica škole, Mirjana Karčić dio je Hrvatske škole već četiri godine i radila

Jezična radionica za učitelje u New Yorku

je s učenicima različite dobi. Smatra da je projekt Hrvatski dani jako pomogao učiteljima u radu s djecom. Mirjana Karčić istaknula je da bi bilo dobro da se sličan projekt provodi dva puta godišnje, jedanput na početku školske godine da bi se pripremilo učitelje na rad, a drugi put sredinom akademske godine da bi se učiteljima pružila dodatna pomoć i dali korisni prijedlozi i savjeti. “Naš je cilj”, kaže Mirjana Karčić, “da pomognemo djeci da svladaju hrvatski jezik najbolje što mogu, da nauče kulturu i običaje i da jednoga dana to prenose dalje, na nove generacije.” Hrvatske dane u New Yorku podržao je i sa zanimanjem pratio i Generalni konzulat u New Yorku, generalni

konzul Republike Hrvatske u New Yorku, Petar Ljubičić te Ljiljana Vinković, konzul prvoga razreda.

I ODRASLI UČE HRVATSKI

Posljednje je odredište Hrvatskih dana u SAD-u bio Boston u kojemu je u proljeće 2007. započeo Pilot-program hrvatskoga jezika i kulture. S programom se krenulo dva mjeseca nakon pilot-razdoblja i u njemu trenutačno sudjeluje 40-ak učenika i 6 učitelja. Nastava se odvija u četiri skupine, a program je poseban i po tome što jednu grupu učenika čine odrasle osobe koje žele naučiti hrvatski jezik. Direktorica programa, Irena Rasin, upoznala nas je s radom škole i programom u kojemu se njeguje međukulturalni pristup. Školska je godina podijeljena na četiri dijela, svaki se sastoji od šest sati nastave, a uz jezičnu se nastavu organiziraju i različite radionice kulturne baštine. Irena Rasin izrazila je zadovoljstvo projektom Hrvatski dani te je istaknula da je projekt bio zanimljiv i na papiru, ali da je u stvarnosti nadmašio sva očekivanja.

Na nama je samo da se svima zahvalimo na gostoprimstvu, suradnji i pohvalama te obećamo da će sljedeće godine “Hrvatski dani za djecu, mladež, roditelje i učitelje” biti još bolji! ■

Dramska radionica s učenicima Hrvatskog programa za jezik i kulturu u Bostonu

ENG From the 21st of February until 3rd of March, for the fifth year in the row, “Croatian days for children, youth, teachers and parents in USA” were held in Chicago, New York and Boston. This project is organised by the Croatian Heritage Foundation, and Consulate of the Republic of Croatia in Chicago, with the financial support of Croatian Ministry for Science, Education and Sport.

Leipzig čita hrvatski

Snažniji proboj hrvatske književnosti na globalno tržište glavni je cilj našega partnerstva u Leipzigu na prestižnom autorskom sajmu knjiga u Njemačkoj, kojoj godišnji promet tržišta knjiga doseže 9.2 milijarde eura, što ju ujedno čini i najvećim prevoditeljskim tržištem na svijetu

Medunarodni sajam knjiga u Leipzigu svakog proljeća okupi nakladničku elitu Europe, čija je zemlja partner 2008 Hrvatska. Uz vrsne književnike iz domovine, tako će hrvatski autori iz cijeloga svijeta imati priliku zajednički nastupiti na prestižnom autorskom sajmu knjiga u srcu Europe. Naime, sajamski grad Leipzig, jedan od najvažnijih kulturnih središta njemačke i europske povijesti svakoga proljeća živi u znaku slogana *Leipzig čita. 2008 – Leipzig čita hrvatski!*

Uspjeh hrvatskog nastupa u Leipzigu, koji traje od 13. do 16.3.2008., dat će željenu nam ulaznicu na europsku kulturnu scenu. I to je prvi put da hrvatska književnost nije tek jedna od mnogih na štandovima velikih međunarodnih manifestacija ovoga tipa, nego ona na kojoj je posebni naglasak. Broj izdanja hrvatskih autora prevedenih na njemački jezik penje se na preko 30, što je pravo čudo u odnosu na ranije razdoblje. Prijevodi iz prethodnih godina također su dio hrvatske sajamske prezentacije, naročito onih autora koji su kontinuirano objavljivali na njemačkom, npr. Slavenka Drakulić, Miljenko Jergović, Miro Gavran ili Zoran Ferić. Voditelji i autori hrvatskog programa su Gyorgy Dalos, mađarski poznavatelj hrvatske književnosti i Alida Bremer. Slavistica s njemačkom adresom, ali rodnom iz Splita, već je domaćoj javnosti poznata kao jedna od najagilnijih promotorica hrvatske književnosti u njemačkom govornom području, istodobno i prevoditeljica i agentica. Njezine su ideje oko nastupa Hrvatske u Leipzigu nešto drukčije, jer Bremer smatra da je, iako je i ranije bilo publikacija i prijevoda na njemački, sazrelo vrijeme za sustavnu prezentaciju kakva, barem u hrvatskom slučaju, još nije napravljena.

Na završnoj prezentaciji hrvatskog nastupa nedavno je u Ministarstvu kulture bio viđen i direktor Lajpciškog sajma knjiga Oliver Zille, koji se najprije pohvalio brojkama. Na primjer, iz godine u godinu je na sajmu koji vodi sudjelovalo oko 2.350 izlagača iz 36 zemalja, a posjetilo ga je u prosjeku svake godine 127.500 posjetitelja i 2.600 akreditiranih novinara. Zille ističe da je Sajam knjiga u Leipzigu najstarija takva manifestacija u svijetu, jer se bez prekida održava još od sredine petnaestog stoljeća. Prvi zadatak nam je dovesti na tržište mlade njemačke autore te ponovno pozicionirati autore iz drugih zemalja. Ništa manje važno je i promicanje kulture čitanja. Naime, iako je visokorazvijena industrijalizirana zemlja, u Njemačkoj i danas postoji problem nepismenosti jer nam je 10% populacije funkcionalno nepismeno, što znači da nemaju kulturu čitanja. Zato je poticanje kulture knjige, kroz suradnju škola i sajмова kao što je naš, izuzetno važna kulturna djelatnost. Leipzig, naravno, ima i puno većeg konkurenta, a to je sajam knjiga u Frankfurtu. Oliver

Napisala: **Vesna Kukavica**

Zille, međutim, ne smatra tu konkurenciju toliko važnom, jer tvrdi da - ima mjesta za sve. Često se postavlja pitanje jesu li Njemačkoj potrebna dva tako velika sajma. Mislim da jesu, jer se na njemačkom tržištu knjiga, koje je jedno od najvećih na svijetu, pojavi godišnje 80.000 novih naslova, koje treba kvalitetno ponuditi publici, i to je posao koji može podnijeti još jedan veliki sajam, kaže Oliver Zille. Godišnji promet tržišta knjiga u Njemačkoj je 9.2 milijarde eura, a od spomenutih 80.000 knjiga 7% su prijevodi, što Njemačku čini najvećim prevoditeljskim tržištem na svijetu. Upravo zato, nastup Hrvatske kao partnera u Leipzigu mogla bi biti odskočna daska za snažniji proboj hrvatske

književnosti na globalno tržište.

Kako njemački spada među značajne svjetske jezike jer njime govori 128 milijuna ljudi u 38 država svijeta, među kojima živi prema procjenama više od pola milijuna iseljenih Hrvata - kojima je njemački prvi jezik, posve je logičan interes Hrvatske za prijevode hrvatske književnosti na njemački jezik. *Cyber space* s druge strane pokazuje kako se vrlo često njemački jezik koristi na internetu, i to odmah iza engleskog, a slijede ga francuski, japanski, španjolski i kineski. Naime, više od osam posto stranica na internetu su na njemačkom jeziku među kojima je ovih dan često posjećivana hrvatska stranica <http://www.cro-buch.de/> koju su osmislili voditelji i autori hrvatskog nastupa na Sajmu knjiga u Leipzigu Gyorgy Dalos i Alida Bremer.

Brojna hrvatska zajednica u njemačkom govornom području, koja se ovih dana slila i realno i virtualno u Leipzig, raspršena je u saveznom njemačkim pokrajinama i to Bavarskoj (München, Nürnberg, Regensburg), Baden-Württembergu (Stuttgart, Ulm, Karlsruhe, Mannheim), Rheinland-Pfalzu (Mainz), Nordrhein-Westfaleni (Köln, Düsseldorf, Essen), te na područjima Berlina i Hamburga. Tako na njemačkom jeziku čitaju i obrazuju se, uz hrvatsku mladež iz brojnih njemačkih saveznih zemalja, i Hrvati koji žive u Švicarskoj i Austriji pa u ovoj školskoj godini ta brojka doseže ukupno 4700 čitača lektire kako na njemačkom tako i na hrvatskom. Njihovi roditelji, mahom *gastarbeiteri* iz šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća, diljem Europe s posebnim su ponosom dočekali trenutak: *Leipzig čita hrvatski / Leipzig liest kroatisch.* ■

ENG Every spring the international fair in Leipzig pools Europe's publishing elite, whose partner country in 2008 is Croatia. Along with excellent writers from the homeland, Croatian authors from around the world will have an opportunity to make a joint appearance at this prestigious author's fair in the heart of Europe. The city of Leipzig, known as a centre of fairs and one of the key cultural hubs of both German and European history, lives every spring in the spirit of the slogan *Leipzig Reads*. In 2008 *Leipzig reads Croatian!*

Iz roditeljske zemlje naslijedio vjeru i kulturu

“Kao što su iseljenici iz Hrvatske u dalekome svijetu dijelili Božju ljubav koja postoji među ljudima, tako i vi danas postupajte prema onima koji dolaze u vašu zemlju. Tako ćemo ujediniti sve ljude pred Bogom”, rekao je kardinal Karlić

Riječki nadbiskup Devčić i kardinal Karlić

Došao sam ovamo zahvaliti Bogu što mi je život dao preko roditelja iz ovoga kraja. Preko ove zemlje dao mi je vjeru i kulturu, a iseljenici iz Hrvatske u Argentinu su donijeli sposobnost da stvaraju i tako mijenjaju svijet”, riječi su umirovljenog argentinskog nadbiskupa i kardinala Karlića, koji je nedavno boravio u Europi i domovini svojih roditelja Hrvatskoj. Argentinski kardinal hrvatskih korijena Estanislao Esteban Karlić 17. veljače prije podne predvodio je svečanu misu u Grižanama. U župnoj crkvi sv. Martina, u kojoj su kršteni i vjenčani njegovi roditelji Ivan Karlić i Milka rođ. Mavrić, okupili su se brojni vjernici koji su radošno pozdravili kardinala Karlića. Poziv riječkog nadbiskupa Ivana Devčića da posjeti zavičajni kraj kardinalu je upu-

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimke: **Fotoarhiv Glasa koncila**

ćen u vrijeme njegova uzdignuća na kardinalsku čast na posljednjem konzistoriju 24. studenoga 2007., kako bi u domovini svojih roditelja svečano liturgijski proslavio svoje imenovanje kardinalom.

Predvođeci euharistiju na talijanskom i hrvatskom jeziku, kardinal je vjernicima govorio o ljubavi. “Dostojanstvo čovjeka ne ostvaruje se samo po pravdi i zakonu, jer oni nisu dovoljni. Ostvaruje se tek po ljubavi”, rekao je kardinal te istaknuo da je iz roditeljske zemlje naslijedio vjeru i kulturu rada.

Poučen iseljeničkim iskustvom u dalekoj Argentini, pozvao je okupljene da očuvaju svoju kulturu i tradiciju, ali i, kao kršćani, prihvate ljude koji dolaze iz drugih kultura. “Jedan smo narod pred Bogom i zemlja pripada svim ljudima. Tako razmišljajući, moji su roditelji otišli u svijet. Kao što su iseljenici iz Hrvatske u dalekom svijetu dijelili Božju ljubav koja postoji među ljudima, tako i vi danas postupajte prema onima koji dolaze u vašu zemlju. Tako ćemo ujediniti sve ljude pred Bogom. Želim da ovaj naš susret ojača zajedništvo Crkve”, rekao je uzoriti kardinal Karlić.

Dobrodošlicu je kardinalu zaželio župnik Grižana Nixon Eduardo Caicedo Gonzales, svećenik neokatekumenske zajednice koji je prije desetak godina, prošao suprotan put i u Hrvatsku došao iz Južne Amerike, iz Kolumbije. Na kraju mise kardinalu Karliću uručen je album s preslikama upisa njegovih roditelja u župni stalež duša i starim fotografijama mjesta, rodne kuće i njegove obitelji. Prije mise u Grižanama kardinal je posjetio roditeljsku kuću u Karličima iz koje su se njegovi roditelji odselili u Argentinu nakon Prvoga svjetskog rata. Dočekali su ga brojni mještani, a susret s najbližom rođakinjom, sestričnom Ma-

rijom Stanislavom Stanić, bio je ispunjen emocijama. Prisjetili su se dvaju prethodnih susreta: jedan je bio šezdesetih godina prošloga stoljeća, a posljednji na putovanju prije dvije godine. Redovito su održavali kontakte, a oboje se ponose imenom njihova djeda Stanislava. Nakon mise, u Društvenom domu u Grižanama, kardinala je primio načelnik općine Vinodolske Ivica Crnić. “Ponosni smo što su Grižane iznjedrile još jednog velikog sina i počašćeni što ste danas s nama. Nadamo se da ćete ovaj susret ponijeti u trajnome sjećanju”, rekao je Crnić i darovao kardinalu veliku sliku župne crkve sv. Martina, a zbor je pjevao tradicionalne cionalne napjeve vinodolskoga kraja. ■

ENG Retired Argentinean Archbishop and Cardinal Estanislao Esteban Karlić was in Europe recently and in the Croatian homeland of his parents. This Argentinean Cardinal of Croatian background on 17 February led a holy mass on Grižane. Numerous members of the church gathered at the parish church of St. Martin, where his parents Ivan Karlić and Milka Karlić, née Mavrić, were baptised and married, where they joyously greeted Cardinal Karlić.

Susret kardinala Karlića sa vjernicima u Grižanama

Čuvari uprizorene hrvatske riječi

Svrha je festivala učvršćivanje kulturnih veza s Hrvatima koji žive izvan granica Hrvatske i povezivanje amaterskih družina, te njihova buduća suradnja

Glumačka družina iz Hercegovca

U organizaciji Hrvatske čitaonice Hercegovac i uz potporu suorganizatora Hrvatske matice iseljnika i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH, Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Hercegovac, svečano su otvoreni 14. Dani Hrvatskoga pučkog teatra.

Četrnaestu godinu zaredom u Hercegovcu je od 22. do 24. veljače 2008. održana tradicionalna kulturna manifestacija pod nazivom *Dani hrvatskoga pučkog teatra*. Na Danima su nastupile četiri kazališne grupe od kojih su dvije iz Vojvodine (Sombor i Ljutovo), jedna iz Bosne i Hercegovine (Travnik), te domaća grupa iz Hercegovca.

Najsvečaniji dio svakako je svečano otvorenje manifestacije u Hrvatskom seljačkom domu. U nazočnosti velikoga broja domaćina i gostiju, 14. Dane hrvatskoga pučkog teatra otvorila je ravnateljica HMI-a Danira Bilić. "S velikim zadovoljstvom pozdravljam sve sudionike i kazališne zaljubljenike u Hercegovcu, a posebno grupe iz susjednih zemalja. Zahvaljujući Danima još jednom ćemo moći doživjeti bogatstvo kazališnih izričaja. Okupljajući amaterske družine hrvatskih manjinskih zajednica iz susjednih država, HMI želi učvrstiti naše zajedničke korijene i neraskidivu vezu, te očuvanje nacionalnog identiteta Hrvata u

inozemstvu", naglasila je, među ostalim, u pozdravnome slovu Matičina ravnateljica.

Nazočnima su se prigodnim riječima obratili Vera Obrovac, predsjednica Hrvatske čitaonice, Dragutin Kučera, načelnik Općine Hercegovac, te Bjelovarsko-bilogorski župan Miroslav Čačija. Nazočnima se Kranjčevićevim stihovima obratio i tribun pučkog kazališta u Hercegovcu prof. Stjepan Banas.

Nakon prigodnih govora, te smo večeri uživali i u zanimljivim kazališnim komičnim predstavama. Ponajprije su se predstavili domaćini s predstavom "Autogeni trening", autora Marka Mikulandre i u režiji Ivana Bratkovića. Nakon ove zanimljive predstave, s velikim smo oduševljenjem pratili predstavu "Đuvegije" HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora, autora A. Čipčića i nepoznatog autora, koju je priredila redateljica Marija Šeremešić.

HKUD "Ljutovo" iz Ljutova (Vojvodina)

Hrvatsko amatersko kazalište iz Travnika

Napisala: **Željka Lešić** Snimili: **Darko Plahtan i Goran Grgić**

HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora

Nakon predstava gosti su se preselili u Češki dom na večeru i zabavu. Goste je zabavljao glazbeni sastav "Rubico".

Sljedećeg dana, u subotu, 23. veljače, bila je izvedena kazališna predstava "Djelidba" koju je izvelo Hrvatsko amatersko kazalište Travnik. Autor predstave je Skender Kulenović, a redatelj Anto Bilić. Posljednja predstava 14. Dana hrvatskog pučkog teatra bilo je "Klupko", Pere Budaka u režiji Nandora Klinocki, koju je izveo HKUD "Ljutovo".

U nedjelju 24. veljače održan je praktični dio, odnosno razgovor o predstavama, koji je vodio prof. Stjepan Pepelnjak. Nakon toga uslijedili su pozdravi i službeno zatvaranje festivala.

Tako su uspješno završeni još jedni dani festivala pučkog teatra u Hercegovcu. Festival čiji je cilj učvršćivanje kulturnih veza s Hrvatima koji žive izvan granica Hrvatske, očuvanje hrvatske riječi, iznimno važne u izvandomovinstvu, kao i povezivanje amaterskih družina i njihova buduća suradnja, zatvorila je Marija Hećimović, Matičina voditeljica Odsjeka za autohtone hrvatske manjine. ■

ENG The fourteenth annual Days of Croatian Folk Theatre, a traditional cultural event, was held in Hercegovac from 22 to 24 February 2008. Appearing at the Days were four theatre troupes, two of which hail from Vojvodina (the towns of Sombor and Ljutovo), one from Bosnia & Herzegovina (Travnik), and a local troupe from Hercegovac.

VIJESTI HR

HRVATSKA TRGOVAČKA FLOTA SVE VEĆA PO TONAŽI

SPLIT - Prema podacima Udruge hrvatskih brodara u međunarodnoj pomorskoj plovidbi – Mare Nostrum, 13 članica te udruge imalo je na kraju 2007. godine 172 broda ukupne nosivosti 2 852 792 DWT-a. To je za tri broda manje nego na kraju 2006., ali je zato nosivost u prošloj godini povećana za 163 133 DWT-a. Najjaču trgovačku flotu trenutačno ima Tanekerska plovidba – 14 brodova nosivosti 1 190 559 DWT-a, slijedi Atlantska plovidba – 20 brodova nosivosti 799 954 DWT-a, Uljanik plovidba – šest brodova (303 421 DWT-a), Jadroplov sedam brodova (266 879 DWT-a), Lošinjska plovidba – Brodarstvo 11 brodova (230 899 DWT-a).

JOŠ 39 ZNAKOVA HRVATSKA KVALITETA I 19 IZVORNO HRVATSKO

ZAGREB - Hrvatska gospodarska komora dodijelila je 39 znakova Hrvatske kvalitete i 19 znakova Izvorno hrvatsko. Pravo uporabe znaka dobili su proizvođači koji su to pravo stekli tijekom 2007. i ove godine, na temelju stručnog mišljenja komisija i odluka Savjeta projekta vizualnog označavanja hrvatskih proizvoda. Znakove Hrvatske kvalitete dobili su proizvođači 24 tvrtke, dok su znak Izvorno hrvatsko ponijeli proizvođači 13 tvrtki. Danas ukupno 293 znaka nosi znakove izvornosti i kvalitete, dok su prije 11 godina te znakove imala samo tri proizvođača.

IZVOZIMO DESET PUTA VIŠE MEDA NEGOTAKO GA UVOZIMO

ZAGREB - Iz Hrvatske se na godinu izveze 2 000 tona meda, a uveze se 200 tona, što znači da je izvoz meda deset puta veći od uvoza. U Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka kažu da je pčelarstvo posljednjih godina postalo jedna od važnijih grana poljoprivredne proizvodnje, a kao

takvo pridonosi razvoju i cjelokupnoga gospodarstva Hrvatske. Iz godine u godinu povećava se broj pčelinjih zajednica pa danas imamo 300 000 košnica za koje se brine 12 000 pčelara, od kojih je 3 300 članova Hrvatskog pčelarskog saveza. Ukupna godišnja proizvodnja meda u Hrvatskoj iznosi 5 000 tona. Samo potrebe EU-a za medom iznose 200 000 tona. U Hrvatskoj postoje veliki prirodni resursi za mogućnost ispaše pčela, a time i stvaranje izravne koristi za stvaranje pčelinjih proizvoda: med, vosak, pelud, pčelinji otrov, propolis te matična mliječ.

Dubrovčani združeni na festi sv. Vlaha u New Yorku

Boraveći u New Yorku, dubrovačko izaslanstvo imalo je prigodu uvjeriti se kako Dubrovčani, makar daleko od domovine i rodnoga grada, ne zaboravljaju svoju vjeru i tradiciju te ljubav za stari kraj

Veselo društvo Dubrovčana u New Yorku

Da su Dubrovčani stoljećima povezani sa svojim nebeskim zaštitnikom - Parcem, najbolje svjedoči činjenica o slavlenu blagdana Sv. Vlaha daleko od Domovine i rodnoga grada. Ove godine, sedam dana nakon dubrovačke Feste, u subotu 9. veljače proslavili su Dubrovčani u New Yorku svoga zaštitnika, zajedno sa svojim gostima i prijateljima iz Dubrovnika. Uz popularnu dubrovačku klapu *Subrenum* u New York je doputovalo izaslanstvo Grada Dubrovnika, Hrvatske turističke zajednice, Turističke zajednice Grada, Hrvatske matice iseljenika, agencije *Dubrovnik PartneR*, te novinari "Dubrovačkog vjesnika".

A da se naša "čeljad" iz Grada osjeća dobrodošla među svoje, svjedoče dvije večeri prije same Feste. Jedna priredena u hrvatskom restoranu u organizaciji članova Kluba *Dubrovnik*, a druga u američkom domu ugledne dubrovačke obitelji Gjivoje. Ove godine proslavu

znakovite feste organizirao je Klub *Dubrovnik* u prestižnom njujorškom *Harvard klubu*.

Na samom početku priredena je kulturno-turistička prezentacija pod nazivom "Welcome to Croatia, Welcome to Dubrovnik" pred elitnom turističkom javnošću i najuglednijim američkim turoperatorima i novinarima. Ista je prezentacija potom ponovljena i za članove Kluba *Dubrovnik*. Prezentaciju su priredili Niko Bulić, direktor glavnog ureda HTZ-a, Tonči Skvrce, direktor Turističke zajednice Grada Dubrovnika, gradonačelnica Dubravka Šuica, te Davor Gjivoje, inače turistički stručnjak i ovogodišnji dobitnik nagrade za životno djelo Grada Dubrovnika.

U umjetničkom dijelu programa, uz klapu *Subrenum*, nastupili su gitarski duo Srđan Gjivoje i Marko Markovina, te dvoje vrsnih mladih glazbenika iz Dubrovnika, inače studenti zagrebačke Glazbene akademije, violinistica Đana Kahriman i pijanist Tomislav Previšić. Nakon prezentacije započela je *Festa sv. Vlaha* prigodnim koktelom, a potom

svečanom večerom i zabavom uz pjesmu klape *Subrenum* i *Breskovic brothersa*. Nakon pozdravnih govora pronesena je zastava sv. Vlaha, koju je za tu prigodu Klubu darovao dr. Hrvoje Kačić, te otpjevana himna sv. Vlaha.

Ovogodišnji *festanjuli* u New Yorku bili su gospodar Neven Jurica, veleposlanik RH pri Ujedinjenim narodima, i kapetan Branko Jakšić iz Toronta. Uz goste iz Dubrovnika i Hrvatske, na Festi su bili i Petar Ljubičić, konzul RH u New Yorku, Nena Komarica, direktorica ureda HTZ-a u New Yorku, te nogometna zvijezda Davor Šuker.

Predsjednik Kluba *Dubrovnik* Šime Šimunović, zajedno s članovima uprave Marom Barišićem, Tonijem Pinezićem i Ivom Peraicom te ostalim uzvanicima, zasigurno će pamti ovogodišnju Festu kao iznimno svečanu, to više što su im se pridružili njihovi gosti i prijatelji iz njihova rodnog grada.

Dan nakon Feste u hrvatskoj crkvi sv. Čirila i Metoda i sv. Rafaela slavljen je svečana nedjeljna sveta misa.

Boraveći u New Yorku, dubrovačko izaslanstvo imalo je prigodu uvjeriti se kako Dubrovčani, makar daleko od domovine i rodnog grada, vrijeme mjere od "feste do feste", te tako ne zaboravljaju svoju vjeru i tradiciju te ljubav za stari kraj.

Isto tako, nemjerljiva su nastojanja Dubrovčana u New Yorku da njihova nova domovina, upozna ljepote Dubrovnika, a također da naraštaji djece i unuka nikad ne zaboravne vlastite korijene. ■

ENG Dubrovnik natives living around the world celebrate their heavenly patron Saint Blasius (Sveti Vlaho). This year Dubrovnik natives living in New York were joined by their guests and friends from Dubrovnik in celebrating their patron's Feast Day on Saturday 9 February, seven days after the celebrations in Dubrovnik.

Napisala: **Maja Mozara** Snimio: **Luko Šimleša**

Most suradnje s kolegama iz Kalifornije

Malo splitsko izaslanstvo bilo je gost hrvatskih društava u San Pedru, i to "Hrvatsko-američkog kluba" s Vladimirom Lonzom na čelu, "Dalmatinsko-američkog kluba" na čelu s Gojkom Špraljkom i "Hrvatskog kulturnog centra" koji vodi Alxious Bailey

Splitsko Dobrovoljno vatrogasno društvo ove godine slavi 125 godina postojanja i jedno je od najstarijih u Dalmaciji. Godina proslave započela je posjetom splitskih gasilaca Vatrogasnom društvu u Los Angelesu, u općini Wilmington, u kojemu je zaposlen velik broj Hrvata, a i sam je zapovjednik Dalmatinac John Vidovich.

Prvi kontakt između dvaju društava nastao je kada su se u Splitu upoznali dobrovoljac splitskog DVD-a Mihovil Lušić i Matt Fistonich iz Los Angelesa, porijeklom s otoka Hvara, a čak su doznali i da su rođaci. Uslijedio je poziv za posjet, a uključila se i Hrvatska matica iseljenika, podružnica Split, čija se voditeljica Branka Bezić Filipović ovoga puta pojavljuje u dvostruko ulozu, kao predstavnica svoje ustanove i kao praunuka osnivača splitskoga Društva, profesora Ante Bežića. Poziv je potpisala i vijećnica Poglavarstva Los Angelesa Janice Hahn, zadužena za 15. distrikt kojemu pripadaju četiri općine lučkog dijela Los Angelesa, gdje živi 35 000 Amerikanaca hrvatskog porijekla. Jedna je od tih općina Wilmington, a nama najpoznatija je San Pedro mahom nastanjena Komižanima, zbog kojih je Janice Hahn prije dvije godine, po drugi put, bila u Hrvatskoj, i to potpisati povelju bratimljenja Komiže i San Pedra. Prvi put je posjetila Split 2003. godine i

U Gradskom vijeću LA (s lijeva): Branka Bezić Filipović, Damir Novković, Božo Crljen, Janice Hahn, Dalibor Radnić, predsjednik DVD-a Split, Ante Barbir, generalni konzul RH u LA, Matt Fistonich (Fire Station Wilmington), Melis Marinović i Mihovil Lušić

bila je gost splitskog Poglavarstva, jer je njen brat James Hahn nekadašnji gradonačelnik Los Angelesa potpisao povelju prijateljstva sa Splitom.

Splitski gasitelji, na čelu sa svojim predsjednikom Daliborom Radnićem, i voditeljica HMI-ove Podružnice Split Branka Bezić Filipović bili su primljeni u Gradskom vijeću Los Angelesa, koje je prekinulo sjednicu da se izmijene pozdravni govori. Nakon toga ih je primio vrhovni vatrogasni zapovjednik Douglas Barry, a posjetili su i brojne vatrogasne postrojbe bilo kopnene, zračne bilo morske, te su svagdje bili "bratski" srdačno primljeni. Ponudeno je i jedno vatrogasno vozilo, kroz najskorije vrijeme, ali isto tako je dogovoreno da se splitskim gasiteljima pošalju zaštitna odijela, koja oni nemaju, a u njima bi im znatno manje bili ugroženi životi pri gašenju požara. Malo je izaslanstvo bilo gost hrvatskih

društava u San Pedru, i to "Hrvatsko-američkog kluba" s Vladimirom Lonzom na čelu, "Dalmatinsko-američkog kluba" na čelu s Gojkom Špraljkom i "Hrvatskog kulturnog centra" koji vodi Alxious Bailey. Sa svima su dogovoreni budući projekti. Kako se radi o Splićanima, tu je bio i predsjednik Društva svetog Duje, Joško Ivčević, kao i pjesnikinja iz Splita Gabriela Brajevich sa suprugom Antom, koji u San Pedru žive već 40 godina. Na kraju nije propuštena ni nedjeljna utakmica kluba "Hajduk Rolling Hills", kada su kalifornijski "bijeli", kao i uvijek, pobijedili. ■

ENG The Split Volunteer Fire Brigade is celebrating its 125th anniversary this year and is one of the oldest in Dalmatia. The jubilee year kicked off with a visit by the Split fire fighters to the fire-fighting brigade in Wilmington municipality in Los Angeles, where a large number of Croats work, and which is commanded by Dalmatian native John Vidovich.

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Naš gospar Marin

Marin Držić doista je uspješno nadživio vrijeme, a životom i djelom i u ovoj, jubilarnoj godini obećava iznenađenja, bljesak glamura i trajno pamćenje

Ivan Meštrović: Marin Držić

Hrvatska ostvaruje najzaslужniji i, zasigurno, najambiciozniji kulturni projekt od svoje samostalnosti. Ishod se naslućuje, rezultati su vidljivi tek za koju godinu, možda baš u trenutku našega pristupa Europskoj uniji, njezinu redovnom članstvu, iako smo u sličnim prigo-

dama obično skloniji rješenju "odmah i sada", bljesku trenutka, potom zaboravu. Ovo je nešto drugo, posve drukčije. Ovo je stvaranje branda Marina Držića i zaštićenog znaka europske Hrvatske "kako je to danas Shakespeare Englezima", kaže jedan od autora projekta već u najavi kontura programske višeslojnosti. Kad je slavila 400. godina Shakespeareova rođenja potpuno je i trajno promijenila svoju kulturnu politiku, bitno intenzivirala British Council, financijske nadležnosti u kulturi, reorganizirala cijelu fondovsku situaciju. Hoće li 2008. Hrvatska učiniti ono što je 1964. hrabro učinila Engleska?

Projekt "500 godina Marina Držića" pola tisućljeća od njegova rođenja svjedoči velikog čovjeka renesanse i jednog od triju naših najvećih književnika. Marin Držić (? 1508., Dubrovnik – 2. 5. 1567., Venecija) doista je uspješno nadživio vrijeme, a životom i djelom i u ovoj, jubilarnoj godini obećava iznenađenja, bljesak glamura i trajno pamćenje.

ZAGREB, DUBROVNIK, VENECIJA...

U razmaženu kulturnom svijetu splitsko, rimsko i Sveučilište Yale u New Havenu prije tridesetak dana objavljuju prijevod komedije "Dundo Maroje", a svakog trenutka očekuje se i engleski prijevod njegovih urotničkih pisama Sveučilišta Harvard, a interes je svjetske javnosti velik. Naš mladi istraživač Lovro Kunčević otkrio je u Firenci još jedno njegovo urotničko pismo koje svjedoči kako su sva njegova pisma Cosimu Mediciju i njegovu dvoru bila i te kako poznata i pročitana, iako se do danas mislilo suprotno. Muzikolog Enio Stipčević slavljenu godinu najavljuje bibliofilskim otkrićem. Prošle je godine pronašao knjigu za koju se mislilo da ne postoji – Držićeve pjesme i već poznate drame – no nije se znalo da je 1551. godine objavio dvije, a ne samo jednu knjigu. Moguće je da postoji niz njegovih prvotiska iz 1551. rasutih po talijanskim knjižnicama,

što je potpuna novost. Pripremaju se svi prijevodi Držića na strane jezike s Dubrovačkim ljetnim igrama, sabrana djela u izdanju Matice hrvatske, monografsko izdanje Školske knjige, velik broj izdavača priprema posebna izdanja, a Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" enciklopediju o Marinu Držiću. Te pojedinosti, kao i mnoge druge, čekaju pravu publiku, znatiželjnike i znanstvenike, one što će zbog Držića posjetiti Zagreb i Dubrovnik – njemu u čast, ali i Veneciju, Rim, Firencu i Sienu – mjesta u kojima je živio, u kojima se obrazovao, ostavljao autografe, svoj grob.

Autori su projekta akademik Luko Paljetak, književnik i prevoditelj, i Slobodan Prosperov Novak, predavač južnoslavenskih književnosti i jezika na Sveučilištu Yale te profesor hrvatske književnosti na Filozofskom fakultetu u Splitu. Uz povjesničara književnosti i pisca brojni su suradnici. Zamjećuju vrijednost renesansnog, dubrovačkog gospara – ne

Slobodan Prosperov Novak, jedan od autora projekta

Napisala: **Klara Kovačić**

samo za povijest književnosti nego i za energiju ovog današnjeg, našeg, vremena. Događaji su pažljivo osmišljeni, životne pojedinosti znalački aktualizirane.

“Tako makijavelist, protivnik je politike ravnoteže – temelja makijavelizma – revolucionaran za svoje vrijeme. Pokazao je i što znači kad intelektualac ulazi u prostor politike, jedan je od prvih Hrvata s javno iskazanom vlastitom odgovornošću. Njegova intelektualna procjena uvijek je točna, zbog toga i strada. Jedan je od rijetkih koji za školovanja u Sieni doživi da ga zovu *professore in litteris*, daju mu najveće počasti, naziva ga se i *magnifico retore*. U svojoj sredini, jer nije plemić, ignoriran je do beskraja.” – kaže Slobodan Prosperov Novak.

GDJE SMO U “DRŽIČOLOGIJU”?

U rujnu će o njemu progovoriti znanost. Dva dana u Kneževu dvoru, treći dan na brodu “Tirena”, replici renesansnog galijuna. Posjetit će Rijeku dubrovačku, Koločep i Lokrum – Držiću bliske prostore, zatim će avionskim prijevozom u Sienu, a petog će se dana znanstvenici ponovno okupiti u Kneževu dvoru, na banketu renesansne hrane.

“To je strogi znanstveni pristup – pokušaj da se kaže gdje smo u držičologiji, očišćeni od priča, legenda i predrasuda. Ujedno je i priprema za trenutak kada će se, u prosincu, promovirati enciklopedija u svim gradovima Hrvatske, u svim kazalištima i scenskim prostorima, kada će mu se pokloniti cijela nacija. Dom Marina Držića do tada počinje raditi na nov način, uz novu postavu i tehnološku obnovu, pa će krajem godine biti znanstvena i muzejska institucija kakvu imaju Mozart, Goldoni ili Shakespeare.”

Može li se Držića uspoređivati sa Shakespeareom?

“Sa stajališta nacionalne književnosti, nema dvojbe. Držić jest u jednom trenutku hrvatski Shakespeare, iako to ne može biti, niti treba biti. Njemački povjesničar europske drame Heinz Creizenach, a poslije i Josip Torbarina, sličnost zamjećuju na razini motiva – “San ivanjske noći” i “Grizula” – no ono u čemu su oni doista slični snaga je njihova autorskog glasa koja se probila kroz stoljeća, ušla u život, u uzrečicu. Od one Shakespeareove “nešto je trulo u državi Danskoj”, i niza drugih, do Držićeve “maknite se, ja prolazim” koja će se otisnuti na majicama u

Antun Augustinčić:
Marin Držić

Veneciji.”

Događaj koji će skrenuti najveću pozornost javnosti izrežirao je sam Držić, svojom smrću. Umro je u Veneciji 2. svibnja, što bi se baš ove godine moglo pretvoriti u višednevno hodočašće, od četvrtka do nedjelje, jer mu prethodi državni praznik. Turizam s tim računa. Crkva svetih Ivana i Pavla na jednom od najljepših mjesta u Veneciji očekuje znatiželjnike i može primiti velik broj ljudi.

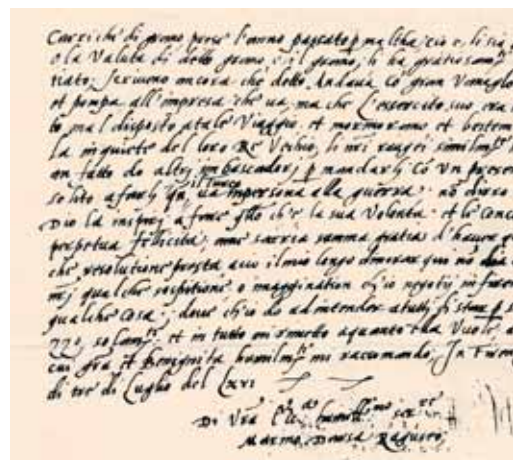
“BRENDIRANJE” DRŽIĆA

Veliki program pred Držićevom pločom počinje koncertom za orgulje (Držić je bio orguljaš), a uz svečane elemente – političke i crkvene – iz gondole će izaći i po crvenom tepihu koračati svi hrvatski Pometi i sve hrvatske Laure. Dolaze glumci, Držiću u čast! Renesansa i *red carpet* – idealno za *brand*! Zlatnici i srebrnjaci s Držićevim likom, poštanska marka i veliki poster i nisu jedini prigodni doprinosi države stvaranju *brand*a. Projekt “500 godina Marina Držića” dobio je iz državnog proračuna 3 milijuna kuna – dokaz da svjedočimo organiziranu, ozbiljnu europsku državu. Započelo je i senzibiliziranje diplomacije za ovu vrstu državnih poslova, osobito u rimskom veleposlanstvu. Sustavnu prezentaciju najavljuje turizam kao isplativu suradnju s kulturom, autori ne zanemaruju ni pro-

gramiranu decentralizaciju događaja na nekoliko lokacija, prijevoznih sredstava, povijesnih krajolika.

U svojoj jubilarnoj godini Marin Držić trebao bi potaknuti preusmjerenje važnih elemenata hrvatske kulturne politike prema domaćoj publici i prema inozemstvu. Preustroj Europe i naše pozicioniranje u njoj trenutak čine koliko povoljnim, toliko i presudnim. Autori projekta olakšavaju taj zahtjevan državni posao jer cijele godine, osobito u svibnju, rujnu i prosincu, nude za to čvrste argumente – pa im ne vjerujem kad mi kažu da projekt o Držiću nije projekt koji će ostaviti traga u nekom pisanom mediju, nego u javnosti. Puk dubrovački, što ga je volio i glas mu bio, za ovogodišnjeg karnevala ugošćuje svojeg gospara Marina. Noć muzeja u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt priziva ga glazbom, odjećom, renesansnim salonom, posjetitelji su s njim do jutra. Igrani film pretočen u serijal o piscu nacionalna televizija emitira u najgledanijem terminu, dokumentarni film osvaja europske kritičare. Enogastronomija nudi pustolovinu Držićevih najdražih jela – zelenu manestru, šporke makarune, pečenog kopuna. Scenski prostor obećava bezbrojne izvedbe poznatih i manje poznatih mu djela. A, budući da je “brendiranje” dugotrajan i višegodišnji posao, rano je o tome govoriti na početku godine gospara Marina. Uživajmo u njoj! ■

ENG We spoke to a Croatian literature historian, and one of the authors of the 500 Years of Marin Držić project, on the reasons why it may change national culture policy. The Marin Držić brand could become the first of its kind in Croatian culture to be copyrighted.

Autograf Marina Držića

Hrvatski kulturni proizvod visoko se cijeni

Prizor iz izvedbe Dunda Maroja Marina Držića u Zagrebačkom HNK u režiji Ozrena Prohića.

U kulturnim rubrikama dnevnih novina, na televiziji, riječju, u svim medijima, čitave prošle godine, a eto i ove koja još nije stigla do svoje trećine, vrlo često su se pojavljivale vijesti o gostovanjima naših kulturnih projekata i stvaralaca svake vrste u inozemstvu. Riječ je o predstavama, koncertima, izložbama i o umjetnicima koji nude radove koji se visoko cijene u svijetu. Tim gostovanjima ne samo da Hrvatska dobiva na prestižu i ugledu izvan svojih granica nego se otvara i mogućnost Hrvatima koji rade i žive vani da prisustvuju kulturnim događajima koji im liječe nostalgiju, podižu nacionalni ponos, stvaraju osjećaj ispunjenosti... Pogledajmo zajedno kako je s kulturnom razmjenom bilo lani i kako će biti ove godine, a perspektiva je doista sjajna.

ZKM - OD ČILEA PREKO NJEMAČKE DO FINSKE!

U posljednje vrijeme vrlo uspješno kazalište (i po kvaliteti i po kvantiteti izvedenih predstava) ZKM ili u duljem obliku *Zagrebačko kazalište mladih*, smješteno u Ulici Nikole Tesle (ili kako se u Zagrebu kolokvijalno kaže Teslinoj ulici) ima repertoar s kojim su prošle godine

imali čak 26 nastupa u inozemstvu A u ovoj su, 2008. godini već bili u Čileu i u Italiji. Posebno je zanimljiv nastup u Čileu (bilo je to u siječnju), jer je riječ o jednom od najznačajnijih južnoameričkih kazališnih festivala koji se održava već 15 godina i na kojemu su nastupili takvi velikani - režiseri poput Jana Fabrea i Petera Brooka. Kažimo još da su na festivalu *Santiago A. Mil* zekaemovci izveli predstavu *Galeb*, dok su 21. veljače u *Slovenskom stalnom gledalištu* u Trstu nastupili s predstavom *Veliki Gatsby*.

- Najvažnija činjenica vezana uz brojna gostovanja ZKM-a - kako ističe ravnateljica Dubravka Vrgoč - jest ta što nije riječ o razmjeni, nego naše predstave pozivaju i dio su programa europskih festivala. Možda i zato što imamo predstave koje nisu kopija, nego su autentične, a bavimo se najčešće problemima našega društva. Tu su jedinstvenost dakle prepoznali u svijetu. - Još neke činjenice iznosi ravnateljica: - Naših je 11 predstava lani dobilo 17 nagrada u Hrvatskoj i u inozemstvu. - Valja istaknuti da je

Miro Gavran

među brojnim uspješnicama hit postala predstava *S druge strane* N. Rajković i B. Jelčića, u medijima proglašena najatraktivnijim hrvatskim izvoznim proizvodom. Gdje je sve ta predstava bila? U Berlinu, u Bruxellesu, u Friburgu (Švicarska), pa na festivalima u Slovačkoj, Crnoj Gori, Srbiji, Makedoniji, BiH, Sloveniji, Austriji...

Uvijek se na jednom gostovanju rađa ideja za neko drugo, pa je tako u Bruxellesu otvorena mogućnost gostovanja na nacionalnom festivalu u Lillu i to će se ostvariti 2009. godine. A tada će se predstava izvoditi punih mjesec dana! Direktorica tamošnjeg festivala već je rezervirala upravo predstavu *S druge strane*. Zadržimo se, međutim, na ovogodišnjim nastupima ZKM-a u inozemstvu, pozivajući Hrvate koji žive i rade izvan domovine da svojom prisutnošću i pljeskom pozdrave kazalište iz Hrvatske. Dakle, zekaemovci će samo do lipnja ove godine gostovati s pet svojih predstava (*Galeb*, *Veliki Gatsby*, *S druge strane*, *Kriješnica* i *Vrata do*) u Heildelbergu, Varni, Wiesbadenu i Helsinkiju. Radit će se ove godine i koprodukcija s kazalištem u Saint Etienneu, što je novi oblik suradnje i međunarodne potvrde kvalitete. Sjajno!

PICASSOVE GRAFIKE U DUBROVNIKU

U *Umjetničkoj galeriji* u Dubrovniku 8. srpnja otvara se reprezentativna izložba grafika Pabla Picassa iz kolekcije *Suite Vollard*. Sponzor izložbe dubrovačka je gradska uprava, a voditelj je projekta ravnatelj *Umjetničke galerije* Antun Maračić. Izložba na kojoj će biti izložene Picassove grafike, a riječ je o 115 djela slavnog umjetnika, bit će među najznačajnijim kulturnim događajima posljednjih godina u Dubrovniku te će zato i biti predstavljena u udarnom ljetnom terminu - dva dana prije otvaranja 59. dubrovačkih ljetnih igara. Ravnatelj UGD-a Antun Maračić kaže da je taj vrijedan Picassov opus u Du-

brovnik došao iz muzeja u Njemačkoj i Švicarskoj. *Suite Vollard* smatra se najznačajnijim grafičkim ciklusom 20. stoljeća, a posjetitelji će dubrovačku izložbu moći razgledati tijekom srpnja, kolovoza i rujna – istaknuo je A. Maračić.

PARIŽANI IZVODE GAVRANA

Ukupno deset drama hrvatskih autora u odabiru izbornice Željke Turčinović prikazat će se u službenoj konkurenciji 18. izdanja festivala hrvatske drame i autorskog kazališta *Marulićevi dani*, koji će se u Splitu održati od 21. do 28. travnja. Zanimljivo je da će se među izvedbama u produkciji kazališta iz Zagreba, Dubrovnika, Varaždina, Virovitice, pa i Skoplja, naći i izvedba jedne hrvatske drame iz Pariza. Riječ je o drami *Čehov je Tolstoju rekao zbogom* autora Mire Gavrana u

izvedbi pariškog Teatra *Silvia Monfort*. Tako će splitska i ina publika imati prigodu vidjeti kako se hrvatske drame čitaju u inozemstvu.

KOMPJUTORSKI ART U KARLSRUHEU

Izložba *Bit International. Nove tendencije – Kompjutori i vizualna istraživanja, Zagreb 1961 – 1973* iz Zagreba je stigla u Centar za umjetnost i medijsku tehnologiju u gradu Karlsruheu. U najboljoj specijaliziranoj ustanovi za medije, muzeju stvorenom u bivšoj tvornici oružja, može se vidjeti izložba koja pokazuje jednu od najvažnijih dionica međunarodnih aktivnosti pokrenutih iz Hrvatske 60-ih godina. Predstavljena su 104 djela iz vlasništva MSU, te računalni programi i rani materijali koje je obradio umjetnik

Iz predstave ZKM-a

Darko Fritz, uz suradnju Petera Weibla i Margit Rosen iz Karlsruhea, dok je audioarhiv MSU obradila Marija Gattin. Među remek-djelima iz MSU izloženima u Karlsruheu radovi su Ivana Picelja, Vladimira Bonačića, Matka Meštrovića, Vojina Bakića, Vjenceslava Richtera, Aleksandra Srneca, Julija Knifera i drugih. ■

VIJESTI HR

HRVATSKA ĆE U EU UĆI S 10 MILIJUNA STABALA MASLINE

SPLIT - Zahvaljujući državnom programu podizanja višegodišnjih nasada dosad je podignuto ili obnovljeno oko 4 000 hektara maslinika, što znači da Hrvatsku dijeli još samo korak do postavljenog cilja koji treba ostvariti do ulaska u Europsku uniju, a to je 5 000 hektara novih maslina. Ta sve popularnija poljoprivredna kultura, koja je po vrijednosti pretekla i vinovu lozu, postaje najvažnija hraniteljica otočnog i priobalnog stanovništva, pri čemu se posebno ističe Splitsko-dalmatinska županija, koja s 18 000 hektara maslinika predvodi hrvatsko maslinarstvo.

SIMPOZIJ "HRVATSKA GASTRONOMSKA BAŠTINA"

VODICE - Stjepan Mikolčić, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog turizma, otvorio je u hotelu "Punta" Peti simpozij "Hrvatska gastronomska baština", koji je okupio oko 300 sudionika iz cijele Hrvatske. Simpozij organizira revija "Svijet u čaši", a pokrovitelji su mu Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja te Ministarstvo mora, turizma, prometa i veza. Hrvatska gastronomska baština i lani je bila glavna tema seminara, a, s obzirom na njenu važnost, o tome se opet raspravlja kako bi se proizvođači i krajnji korisnici što brže povezali. Da povezivanje ide dobro, direktor novinsko-nakladničke tvrtke Robinson Stjepan Odobašić ilustrirao je primjerom lanskog predstavljanja dimljenih brancina i orada koji su se ubrzo našli na stolovima hotela orijentiranih na skandinavsko tržište. Ove godine promovirat će se sušena ovčetiina od koje se priprema tradicionalno jelo kaštradina.

VUKOVAR JE HRVATSKA NACIONALNA SVETINJA

VUKOVAR - Ujedinjene navijačke skupine zagrebačkih BBB-a, splitske Torcide, riječke Armade, vinkovačkih i mostarskih Ultrasa, pulskih Demona, šibenskih Functa, zadarskog Tornada i osječke Kohorte u nedjelju 2. veljače masovnim su okupljanjem u Vukovaru dali potporu Vukovarcima i poslali poruku mjerodavnima o nedopustivom položaju Hrvata u gradu heroju. U zajedničkoj izjavi osuđuje se nedavni incident u Vukovaru kad je skupina maloljetnih navijača beogradske *Crvena zvezde* demolirala Dom učenika "Vukovar", vrijeđala Hrvatsku, pokojnog predsjednika Franju Tuđmana, kao i sedamdesetak korisnika doma koji su se u njemu nalazili u trenutku napada. Zbog toga su se i ujedinili hrvatski navijači i došli u Vukovar. Navijači su, osim pjevanja domoljubnih pjesama i klicanja gradu Vukovaru, odali počast poginulima kod Kamenoga križa te na Memorijalnom groblju. PU vukovarsko-srijemska, izuzevši dva slučaja, ocijenila je skup mirnim i dostojanstvenim.

Intenzivna suradnja rezultirala zajedničkom produkcijom

Intendantica zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta dr. sc. Ana Lederer je s ravnateljem Hrvatskoga kazališta Pečuh Antunom Vidakovićem potpisala Ugovor o umjetničkoj suradnji u sezoni 2007./2008. koji se uspješno ostvaruje putem zajedničke realizacije premijerne predstave nastale na temelju teksta Miroslava Krleža

Antun Vidaković i dr. Ana Lederer

Predstava se koncentrira oko sprovida Ramonga Gejze, koji je počinio samoubojstvo, što je neprihvatljivo u strogoj vojničkoj hijerarhiji. Likovi okupljeni na posljednjem ispraćaju samoubojice i te kako su upućeni u prave razloge njegova očajničkoga čina. Uz osebujno putovanje kroz vrijeme, u predstavi bivaju razotkriveni fragmenti života suvišnog i neprilagođenog čovjeka kojeg je uništila neumoljiva vojnička disciplina i zastrašujuće skućena malograđanska okolina. Scenografinja predstave je Marta Crnobrnja, a kostimografinja Zsuzsa Tresz. U predstavi pukovnika Warronigga tumači Božidar Orešković, *oberleutnanta* Ramonga Gejzu Marinko Leš, Kállaya Bandiija Dušan Bučan, Olgu Warronigg Vlasta Ramljak i Barbara Vicković, Fud-schi-Hasegava *generaleutnanta* Slaven Vidaković i Luka Dragić, a generala Pei Lin -Tsiija Stipan Đurić.

- Za ovaj je kazališni projekt od osobite važnosti kulturološki kontekst koji se može iščitati iz dodirnih točaka kulturne sadašnjosti i povijesti dviju susjednih zemalja i činjenice da u Hrvatskoj živi brojna mađarska manjina, a u Mađarskoj brojna hrvatska autohtona manjina. S treće pak strane, osmostoljetni hrvatsko-mađarski suživot u okvirima iste državne zajednice u prošlosti jedna je od najzanimljivijih povijesnih pojava u Europi. Dugi period zajedničke povijesti karakterizira i čvrsto prožimanje dviju kultura, hrvatske i mađarske. O isprepletanju hrvatsko-mađarskih kulturnih utjecaja koji su vidljivi na umjetničkoj baštini, u glazbenoj kulturi, u književnosti i kazalištu nastao je već niz vrijednih umjetničkih djela – među kojima svoje mjesto ima i ova koprodukcijska premijera Krležine proze, kazala je intendantica Hrvatskoga narodnog kazališta dr. sc. Ana Lederer.

Kruna kulturne suradnje između Hrvatskoga narodnog kazališta iz Zagreba i Hrvatskog kazališta iz mađarskog Pečuha jest koprodukcijska premijera predstave *Sprovod u Theresienburgu*, koja je nastala po istoimenoj noveli iz glembajevskog ciklusa našega klasika Miroslava Krleža i u režiji Tomislava Pavkovića. Tako su u Maloj dvorani Lisinski HNK iz Zagreba i Hrvatsko kazalište iz Pečuha izveli 13. veljače ove godine zagrebačku premijeru, koju je publika u Mađarskoj imala čast vidjeti još u prosincu prošle godine.

Novelu iz Krležina glembajevskog ciklusa *Sprovod u Theresienburgu* dramatizirala je Sanja Ivić. Glasoviti Krležin ciklus pod naslovom *Glembajevi* skup je od 14 tekstova među kojima su tri drame te 11 proza koje Krleža naziva fragmen-

tima. Objavljivani su postupno, i to od 1926. do 1930. godine. Razdoblje u kojem je Krleža objavljivao dijelove te proze podudara se s pojavom i izvedbama dviju drama iz tog ciklusa: *Gospoda Glembajevi* i *U agoniji*. Krležina je nakana bila je stvoriti raznolike književne freske koje će odgovarati okvirnoj zamisli genealoških ciklusa u raznim europskim književnostima te o postupnom raspadanju i degeneraciji imućne patricijske obitelji. Osim poznatih Krležinih veza s mađarskim kulturnim prostorom, književnik je u Pečuhu pohađao i vojni studij.

SPROVOD U THERESIENBURGU

U predstavi *Sprovod u Theresienburgu* (negdašnji naziv za Pečuh) prati se osobna tragedija mladoga *oberleutnanta* Ramonga Gejze. To nije samo jedna nesretna ljudska sudbina, ona je i metafora besmislenosti krute vojničke organizacije i vapaj pojedinca za drukčijim životom.

Napisala: **Vesna Kukavica**

JEDINO HRVATSKO KAZALIŠTE U INOZEMSTVU

Ravnateljica drame HNK Sanja Ivić posebno ističe da je autorsku ekipu istinski zaintrigiralo u Krležinoj prozi istinski zaintrigirala doza duhovitosti i ironije koja se provlači cijelim tekstom, koja je kontrapunktirana tragičnom sudbinom mladog intelektualca. To su ishodišne točke te dramatizacije koja pokušava ispričati priču na sceni Krležinim jezikom na drukčiji način, lomeći vremenski slijed i suprotstavljajući intimne scene s javnim, društvenim događajima, zaključuje Sanja Ivić.

Suradnja Hrvatskoga kazališta Pečuh i Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu ostvaruje se već nekoliko godina kako razmjenom predstava, tako među-

sobnim gostovanjima, pa evo napokon i zajedničkim produkcijama, kazala je intendantica Hrvatskoga narodnog kazališta iz Zagreba dr. Ana Lederer.

Intendantica Lederer je s ravnateljem Hrvatskoga kazališta Pečuh Antunom Vidakovićem potpisala Ugovor o umjetničkoj suradnji u sezoni 2007./2008. koji se uspješno ostvaruje putem zajedničke realizacije premijerne predstave nastale na temelju teksta Miroslava Krleže u dramatizaciji Sanje Ivić i režiji Tomislava Pavkovića. Na temelju ugovora HNK u Zagrebu organizirat će deset izvedaba na gostovanjima u Republici Hrvatskoj, dok će pet izvedaba biti priređeno na sceni Hrvatskoga kazališta Pečuh.

Na pitanje kakav je interes jedne velike kazališne kuće kao što je Hrvatsko

narodno kazalište da potpiše ugovor o suradnji s jednim doista malim kazalištem kao što je Hrvatsko kazalište Pečuh, dr. sc. Ana Lederer kaže kako je Hrvatsko kazalište u Pečuhu jedino u inozemstvu, i to u Mađarskoj, koje ima intenzivne veze u razmjeni s hrvatskim kazalištima u Hrvatskoj.

NEOBIČNA I JEDINSTVENA KULTURNA POJAVA

- Razmjena umjetnika, glumaca, pisaca i redatelja događa se desetak godina. Naš je interes suradnja s Hrvatskim kazalištem u Pečuhu kao jednom doista neobičnom i jedinstvenom, zanimljivom kulturnom pojavom u našem, odnosno europskom prostoru. Kao što znamo, godine 2010. Pečuh će biti prijestolnica europske kulture, pa i tu vidimo prigodu za našu nazočnost s našim doista velikim predstavama posredovanjem Hrvatskoga kazališta Pečuh na pečuškim pozornicama. Pečuško kazalište jest, po našoj procjeni, malo kazalište s velikom perspektivom i potencijalom, u čemu vidimo sve predispozicije za buduću plodnu suradnju. Suradnje je bilo i dosada, ogledala se ona u različitim aspektima, ali evo prvi put potpisan je jedan konkretan ugovor – koji već realiziramo pred publikom u Hrvatskoj i Mađarskoj. Vjerojatno ćemo uspjeti i za sezonu 2008./2009. ugovoriti jednu koprodukciju. Nadalje, vidimo Hrvatsko narodno kazalište u budućnosti češće u gostovanjima na pečuškoj pozornici i u Pečuhu kao europskom gradu kulture. Nekako mi se čini kako nam je ondje mjesto s našim predstavama i radi tamošnje brojne hrvatske zajednice i radi kvalitetnije kulturne razmjene s Mađarskom. Trenutačno pregovaramo i s Budimpeštom, gdje bismo voljeli ostvariti gostovanje s kazališnom predstavom "Dundo Maroje", našom prošlogodišnjom premijerom, u ovoj, jubilarnoj Godini Marina Držića. ■

Prizor iz predstave
"Sprovod u
Theresienburgu"

ENG Ana Lederer, the intendant of the Croatian National Theatre of Zagreb, and Antun Vidaković, the director of the Croatian Theatre in Pecs, have signed an Agreement on Artistic Cooperation in the 2007/2008 season. The agreement is successfully realised through the joint organisation of premiere showings of plays based on the texts of Miroslav Krleža, adapted for the stage by Sanja Ivić and directed by Tomislav Pavković. The signatories of the agreement expect even more intensive collaboration, especially in the near future as Pecs is in 2010 to be the European Capital of Culture.

Poticaj čuvanju hrvatske baštine i jezika

U sklopu svojega bogatog programa učenici su imali predavanja na hrvatskome jeziku u školi Ivana Cankara u Zagrebu, posjetili su kulturne znamenitosti grada Zagreba i okolice, išli su u kazalište, na koncert, na Dinamov stadion...

Gradišćanski srednjoškolci u posjetu HMI-u

Pod vodstvom profesorice hrvatskoga jezika srednje škole Terezijanum Angelike Kornfeind iz Željeznog, profesora hrvatskoga jezika i tjelesnog odgoja iz Matrštofa Ivana Rottera i učiteljice hrvatskoga jezika i vjeronauka Betine Kliković Prešelj iz Željeznog u Zagrebu je 7. veljače boravila grupa hrvatskih srednjoškolaca koji pohađaju gimnaziju, trgovačku akademiju ili višu školu za ekonomsku naobrazbu u gradovima Željeznom i Matrštofu. U sklopu nastave pohađaju i hrvatski jezik pa ovaj organizirani dolazak ima svoje kulturno i jezično obilježje pod nazivom Projektni tjedan - Ekskurzija u Zagreb i okolicu. U sklopu svojega bogatog programa imali su predavanja na

hrvatskome jeziku u školi Ivana Cankara u Zagrebu, posjetili su kulturne znamenitosti grada Zagreba i okolice (Trako-

šćan, Gornju Stubicu i Kumrovec), išli su u kazalište, na koncert, na Dinamov stadion.

Hrvatska matica iseljenika pomogla im je organizacijski: osiguravši besplatne vodiče u Zagrebu, Trakošćanu i Gornjoj Stubici, obavijestivši ih o repertoaru kazališta i preporučivši predstavu, te organizacijom i plaćanjem troškova ručka u Grešnim Goricama, kao i organizacijom posjeta stadionu Dinamo.

Boravak u Zagrebu okrunio je posjet grupe iz Gradišća Hrvatskoj matici iseljenika, gdje ih je dočekala topla dobrodošlica ravnateljice Danire Bilić i voditeljice Odsjeka za autohtone hrvatske manjine. Grupi gradišćanskih učenika i njihovih profesora bit će to poticaj čuvanja hrvatske baštine i jezika u domicilnoj Austriji i novih boravaka u *staroj domovini*. ■

ENG A group of Croatian high school pupils from Burgenland attending gymnasium (classic program high school), the commercial academy and the high school for economic education in the cities of Eisenstadt and Mattersburg, was in Zagreb on 7 February.

Ravnateljica HMI-a Danira Bilić, Ivan Rotter, Marija Hećimović, Angelika Kornfeind i Betina Kliković - Prešelj

Napisala: **Marija Hećimović**

Snimio: **Žorži Paro**

Gradišćanski školari u Hrvatskoj

Otpravili smo se na put u Hrvatsku 4. februara. Bilo nas je 36 školaric i školarov iz šest razliĉnih sridnjih škol iz Gradišća (Trgovaĉka akademija Źeljezno i Matrštof, Theresianum Źeljezno, Savezna gimnazija Źeljezno, Dijecezanska gimnazija Źeljezno i Gimnazija Matrštof). Pratili su nas naši profesori Anglika Kornfeind, Bettina Preselj i Ivan Rotter, kao i asistentica za hrvatski jezik Mirela Šavrljuga. Stanovali smo u Novom Zagrebu u Hotelu Remetinec.

Prvi dan došli smo u Varaždin. Onda smo posjetili firmu Varteks i ĉuli nekoliko pjesam tamburaške grupe KUD Varteks.

Utorak smo razgledivali Zagreba. Vidili smo Trg Bana Jelaĉića, ki se nalazi u centru grada. Blizu trga je katedrala, najveća crkva Hrvatov na svitu. Na oltaru stoji zlata Marija, a iza oltara

ra sarkofag biskupa Alojzije Stepinca. Po tom smo išli na Gornji grad. Onda smo vidili kamenita vrata, Crivku Svetog Marka i dva muzeje.

Utorak bio je fašnjak, a zato smo išli na "pravi hrvatski fašnjak" u Samobor. Jako nam se vidilo!

U srijedu smo imali mali maraton. Jutro smo išli na kaštel Trakošćan. Ruĉak smo imali u Gornjoj Stubici u Krapinsko-zagorskoj Źupaniji. Na putu u Kumrovec smo vidili spomenik na hrvatsku himnu "Lijepa naša". Naveĉer išli smo u kazališće Kerempuh, kade smo gledali predstavu "Metastaze".

U ĉetvrtak razgledivali smo nacionalnu biblioteku u Zagrebu, ka je isto i sveuĉilišna biblioteka. Kratko pred ruĉkom išli smo u školu Ivana Cankara, kade smo imali predstavu teataralutaka. Poslije toga imali smo ruĉak sa školari. Poslijepodne išli smo u sta-

dion Maksimir, ki je domovina kluba Dinamo Zagreb. Onda su nam i pokazali sobu s pokali, koje su dobili. Za mnoge od nas je to bilo jako imponozantno. A kao završetak ovoga dana imali smo naveĉer mogućnost ići u kino ili na koncert "U ĉast Đorđa Novkovića – Svi pjevaju".

Petak je bio zadnji dan za nas. Vraćali smo se iz Zagreba u 7.30 ujutro. Nije to bilo tako lahko za svakoga, ar je bila duga noć...

Hvala svim, ki su podupirali naše putovanje: Matici iseljenika, HKD-u u Gradišću, firmi Varteks i firmi Kraš, Turistiĉkoj agenciji, Sveuĉilišnoj biblioteki, klubu Dinamo Zagreb i Osnovnoj školi Ivana Cankara!

(ĉlanak je napisao na gradišćanskohrvatskom Johannes Šumiĉ, star 18 godina, uĉenik Trgovaĉke akademije Źeljezno)

MANJINSKE VIJESTI

HRVAT IZ CRNE GORE NA SPLITSKOJ MANIFESTACIJI MASLINA 2008.

SPLIT - Na splitskoj manifestaciji Maslina 2008. po drugi put zaredom izlagao je Božo Saltić, Hrvat iz Bara u Crnoj Gori, grada poznata po maslinarstvu. Osim odliĉnog maslinova ulja, ovaj je proizvođaĉ ponudio suvenire od maslinova drva, pa i stol na kojemu je sve izložio bio

je od te plemenite biljke. Posebna je zanimljivost bio umak od crnih maslina, ĉiji recept datira iz srednjeg vijeka, a Božo ga je nudio uz kruh s maslinama, koji je pripremila njegova vrijedna supruga Neda. Tako i preko maslinarstva Split uspostavlja veze s Hrvatima u Crnoj Gori.

GRADIŠĆANSKI HRVATI PRIPREMAJU PROGRAM ZA NAŠE NOGOMETASE

AUSTRIJA - Kako je već poznato, hrvatska nogometna reprezentacija odabrala je za svoje boravišće tijekom Europskog prvenstva u Austriji južnogradišćanske toplice Bad Tatzmannsdorf. Nadležan za kontakte s Hrvatskim nogometnim savezom jest Martin Ivanĉić, suradnik zemaljskoga poglavara pokrajine Gradišće, a ujedno i predsjednik Hrvatskoga kulturnog i dokumentarnog centra u Gradišću. Ivanĉić se obratio svim gradišćanskohrvatskim udrugama sa zamolbom da mu se jave svi zainteresirani koji imaju prijedloge kako osmisliti slobodno vrijeme naših nogometaša tijekom boravka u Gradišću (posjet hrvatskim selima, nastupi tamburaša i folklorasa...). Poĉetkom

oŹujka održat će se sastanak svih zainteresiranih udruga na kojem će se konkretizirati program. Kako kaže Ivanĉić, cilj je gostima iz Hrvatske predstaviti gradišćanske Hrvate na ugodan i simpatičan naĉin.

HRVATSKI BAL U ČUNOVU

SLOVAČKA - Hrvatsko kulturno društvo u Čunovu, hrvatskom selu nedaleko od Bratislave, pod vodstvom predsjednika dr. Jive Maászsa po sedmi je put organiziralo hrvatski bal u tamošnjem domu kulture. Da je bal sve uspješniji iz godine

u godinu i da je svojim znaĉenjem pre-rašao seoske okvire, pokazuje sve veći broj visokih uzvanika na toj hrvatskoj priredbi. Uz predstavnike našeg veleposlanstva s veleposlanikom Tomislavom Ćarom na ĉelu, balu je nazoĉio velik broj posjetitelja i iz susjednih hrvatskih sela

u Austriji npr. iz Pandrofa i Novoga Sela. Ovogodišnji je bal otvorio Muški pjevaĉki zbor iz Hrvatskoga Jandrofa pod ravnanjem Radoslava Jankovića. Cjeloveĉernji plesni program glazbom je popratila skupina "Pinkica" iz Petrovoga Sela u Mađarskoj.

Milijuni putujućih hrvatskih veleposlanika

Na području današnje Hrvatske, marke Austro-Ugarske pojavile su se sredinom 19. stoljeća. Prva poštanska marka Republike Hrvatske "Zračna pošta Zagreb - Dubrovnik" pojavila se u prometu 9. rujna 1991.

Prije nego što će se godine 1840. naći u uporabi prva poštanska marka, dopisivanje je bilo prije svega namijenjeno povlaštenim društvenim slojevima. Do tada je obrada pošiljaka bila vrlo komplicirana i za poštansku službu i za one koji su primali i slali pisma. Poštarinu su, koja je nerijetko bila i preskupa, plaćali primatelji pošiljaka, a ovisila je o relaciji na koju se pismo šalje i o njegovoj težini.

Osim toga što je izumom marke postala vrijednosnica i služila kao dokaz za unaprijed plaćanu poštarinu ona je naknadno dobila i funkciju promidžbe nacionalne baštine i postala predmetom sakupljanja. Izumitelj poštanske marke bio je Englez Rowland Hill, a prva je poštanska marka bila *Penny Black* ili "Crni peni" s motivom kraljice Viktorije. Na području današnje Hrvatske, marke Austro-Ugarske pojavile su se sredinom 19. stoljeća. Prva poštanska marka Republike Hrvatske "Zračna pošta Zagreb - Dubrovnik" pojavila se u prometu 9. rujna 1991. I od tada se više od 650 hr-

vatskih poštanskih maraka našlo kako u unutarnjem i međunarodnom prometu, tako i u filatelističkim zbirkama ili muzejima diljem svijeta. Također, za Hrvate vrlo važnu ulogu ima i Hrvatska pošta Mostar koja je od 1993. godine izdala više od 170 poštanskih maraka.

VIŠE OD PLAĆANJA POŠTARINE

Nacionalni poštanski operator, koji odlukom vlade RH jedini ima pravo izdavati poštanske marke Republike Hrvatske, svake godine upućuje javni poziv svim institucijama i građanima da dostave svoje prijedloge o temama koje bi se mogle naći na markama u zadanom razdoblju. Teme mogu biti različite, od kulture i povijesti do športa ili obilježavanja važnijih obljetnica. Na osnovi pristiglih prijedloga Povjerenstvo za izbor motiva, likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka, koje imenuje Pošta iz redova uglednih javnih i kulturnih djelatnika, izrađuje plan njihova izdavanja. Nakon toga se raspisuje natječaj za izradu likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka. Osmišljavanje maraka povjerava se vodećim hrvatskim likovnim umjetnicima, fotografima i dizajnerima. Nekoliko

povjerenstava Pošte i njezinih stručnih službi uz angažman stručnjaka i institucija iz pojedinih tematskih područja dalje je zaduženo za pravodobno izdavanje i promociju poštanskih maraka.

Hrvatske se marke tiskaju kao redovne i prigodne. I dok se na redovnim markama kao motivi nalaze hrvatski gradovi i brodovi, prigodne se izdaju radi obilježavanja važnih obljetnica, događaja ili znamenitih ljudi. Iako je naša poštanska marka tek nešto više od 17 godina u uporabi vrlo je zanimljiva velikomu

Napisao: Ivo Ašćić

broju filatelista. DokaZ tomu je i niz međunarodnih priznanja i nagrada te filatelističkih Oskara ili, bolje rečeno, malih Nobela osvojenih na svjetskom izboru za najljepše izdanje u talijanskom Asiagu (2001. 100. obljetnica Društva hrvatskih književnika, 2006. Kruh i vino te 2007. Dan bijelog štapa).

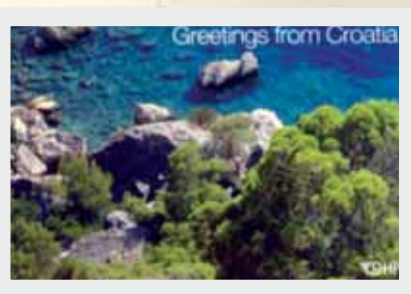
Ugledna hrvatska povjesničarka umjetnosti i članica Povjerenstva za izbor motiva, likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka, dr. Željka Čorak, poštansku marku definira kao "otočić u moru povijesti i zemljopisa prema kojima se mora odrediti, izvor obavijesti o sadašnjosti i prošlosti, o umjetnosti i znanosti, kulturi i športu, flori i fauni... Malena marka intimno sudjeluje u našem svakodnevnom životu i njegovim obredima, te i sama postaje čestitka i lijepa misao onome kome se šalje pismo. Marka, taj mali otočić civilizacije i kulture, čuva svoju autonomiju u povoljnim i nepovoljnim okolnostima, u miru i nemiru, nadmećući se s oskudicom i odgajajući publiku za novo razumijevanje. Takav otočić je svjetionik čija zraka dopire daleko".

MARKAMA GRADE CRKVE

U Hrvatskoj vrlo često neke institucije (npr. Crveni križ) izdaju doplatne marke, čiji je cjelokupan prihod namijenjen u dobrotvorne svrhe. Njihova vrijednost maksimalno iznosi 50 posto od prve stope pisma u unutarnjem prometu. Kupnja je doplatne marke dragovoljna, osim ako to nije drukčije regulirano Zakonom kada je ona obvezna za većinu pošiljaka u određenom razdoblju. Jedna od novijih doplatnih maraka jest ona za gradnju crkve hrvatskih mučenika u Udbini. Zanimljivo je da je upravo arak doplatne

marke "Misa za domovinu u Katedrali" iz 1991. prema kataloškoj vrijednosti jedan od naših najskupljih filatelističkih proizvoda.

Običaj slanja razglednica prijateljima, rodbini i kolegama s posla ima dugu tradiciju, vjerojatno još od samih začetaka turizma. S obzirom na desetak milijuna stranih turista koji posjećuju Hrvatsku i broj poslanih razglednica u inozemstvo, može se zaključiti da u prosjeku svaki turist pošalje po jednu razglednicu. Također, istraživanjem je utvrđeno da je kod Slovenaca najjače razvijen običaj slanja razglednica, iako su tek treća najbrojnija nacija koja posjećuje Hrvatsku. U prosjeku svaki državljanin Slovenije primi razglednicu iz Hrvatske. Nakon Slovenaca najradije pišu Nijemci i Talijani, koji svake godine u prosjeku iz Hrvatske pošalju više od po milijun razglednica.

HOBİ KRALJEVA

Sakupljanje poštanskih maraka jedan je najraširenijih hobija na svijetu čiji se početci vežu za godinu 1863. Prema nekim procjenama, čak 25 posto ljudi u nekom razdoblju života u razvijenijim zemljama sakuplja marke, a danas u svijetu ima više od 10 milijuna filatelista. Samo Američko filatelističko društvo ima 55 tisuća članova iz 110 zemalja. Ovaj ni malo jeftin kraljevski hobi ima dobro razvijenu infrastrukturu. Vrlo je edukativan i zabavan, a katkad može postati i vrlo unosan. Vrlo rijetki mali papirići dostižu cijenu i

do nekoliko milijuna dolara. Za razliku od drugih hobija, filatelija je organizirana u osamdesetak zemalja, ali i na svjetskoj razini.

Radi razvoja i prodaje maraka na stranim tržištima, vrlo često se organiziraju međunarodne filatelističke izložbe u kojima naš nacionalni operater solidno sudjeluje. Jedna takva izložba s međunarodnim predznakom, u povodu 100 godina Prve hrvatske filatelističke

izložbe, održana je u rujnu 2007. u Zagrebu.

Poštanska je marka izvrstan medij za promicanje nacionalnog imidža. Ako nije agresivna i izravno je povezana s pripadajućim narodom i njegovim

obilježjima, takvu će marku sakupljači rado nabaviti prije svega stoga što ona ima obrazovnu i informativnu ulogu.

I za kraj spomenimo kako će Hrvatska pošta u drugoj polovici svibnja 2008. godine izdati prigodnu poštansku marku "150. godina rođenja Ivana Vučetića". Ovaj hrvatski iseljenik u Argentinu, među ostalim, poznat je i kao izumitelj daktiloskopije. Promocija marke, koja će biti izdana u bloku, održat će se u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika. ■

ENG On the territory of present day Croatia postal stamps appeared during the time of the Austro-Hungarian Empire in the mid 19th century. Independent Croatia's first postal stamp was released on 9 September 1991. Since then over 650 Croatian postal stamps have been released in both domestic and international circulation and found their way into philatelist collections and museums around the world.

GODIŠNJA SKUPŠTINA ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

MAKEDONIJA - Iz izvješća predsjednice ZHM-a Snježane Trojačanec: "Postojimo već 12. Godina, što dovoljno govori o našoj ozbiljnosti i kontinuiranom radu. Uspjeli smo okupiti velik broj Hrvata koji žive u Makedoniji, gdje nas danas, prema neslužbenim procjenama, ima oko 5 000. Osim u Skoplju, naša Zajednica preko ogranaka djeluje u Štipu, Bitoli i Ohridu-Strugi. Kontinuirano radimo na očuvanju hrvatskog identiteta putem proučavanja hrvatskog jezika, kulturnih manifestacija i njegovanja drugih hrvatskih osobitosti.

... Na kraju želim Vam priopćiti da je i bilateralni "Sporazum o zaštiti makedonske manjine u RH i hrvatske manjine u RM" u zadnjoj fazi realizacije, 30. siječnja je ratificiran u Sobranju RM. Tim sporazumom, koji je, moram napomenuti, realiziran u izuzetno kratkom roku jamče nam se očuvanje i razvijanje nacionalnog, kulturnog, jezičnog, kao i vjerskog identiteta putem proučavanja materinskog jezika u sklopu obrazovnog sustava, no i rješavanje kroničnog problema financiranja. Isto tako, od golemog je značenja i mogućnost uključivanja, odnosno zastupljenost Hrvata u javnom životu, kao i u predstavničkim tijelima na svim razinama, osobito u vezi sa zaštitom manjinskih prava.

...Osnovna zadaća ZHM-a kao krovne udruge Hrvata u Makedoniji i dalje će biti, otvaranjem što većega broja podružnica, jačanje suradnje i koordinirani rad s već postojećim udrugama, a kao imperativ nameće se konkretna suradnja s udrugama Hrvata u susjednim zemljama, njihovo umrežavanje i rad na zajedničkim projektima, no pri tome ne smijemo zaboraviti skrbiti se o Hrvatima u RM."

TRADICIONALNA VEČER ZEMUNACA U ZAGREBU

ZAGREB - Svake godine oko Valentinova Hrvati iz Zemuna koji žive u Hrvatskoj održavaju priredbu pod nazivom "Večer Zemunaca". Ovogodišnja "Večer Zemunaca" održana je u prostorijama Hrvatske matice iseljenika, a bila je podijeljena u tri dijela. U prvom je dijelu održano pred-

stavljanje Zbornika radova s drugog znanstvenog skupa "Dani Ilije Okrugića", održanog 25. i 26. svibnja prošle godine u Zemunu. Predstavljanje je vodio Naco Zelić, a o knjizi su govorili dr. Marko Samardžija, mr. Đuro Vidmarović i dr. Vlatko Rukavina. U drugom dijelu "Večeri Zemunaca" održana je Izborna skupština

PETAR KUNTIĆ I DALJE PREDSEDNIK DSHV-a

VOJVODINA - Petar Kuntić izabran je za predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na 9. redovitoj izbornoj skupštini DSHV-a, održanoj 2. ožujka u Subotici. Dosadašnjem je predsjedniku Petru Kuntiću, za novi četverogodišnji mandat na čelu ove jedine parlamentarne stranke Hrvata u Republici Srbiji, glasovanjem dalo potporu 229 delegata iz 19 vojvođanskih Mjesnih odbora DSHV-a. »Afirmacija nacionalnog identiteta jest jedna od zadaća DSHV-a, ali ne u zatvorenosti prema unutra i prema svijetu. Naša stranka mora dokazati da je dorasla vremenu i zadaći koje joj to vrijeme postavlja,« rekao je Petar Kuntić.

IZASLANSTVO HRVATA IZ CRNE GORE POSJETILO VOJVODANSKE HRVATE

VOJVODINA - Predsjednica Hrvatske građanske inicijative iz Crne Gore Marija Vučinović i koordinator u Nacionalnom vijeću Hrvata u Crnoj Gori Zvonko Deković bili su 31. siječnja, tijekom boravka u Subotici, u posjetu Hrvatskom nacionalnom vijeću, a sutradan, 1. veljače, posjetili su Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici i Mađarsko nacionalno vijeće, dok su 2. veljače posjetili Novinsko-izdavačku ustanovu "Hrvatska riječ". Marija Vučinović kaže kako je cilj posjeta bio upoznavanje društveno-političkog života hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. Ona je mišljenja da su Hrvati u Republici Srbiji na području manjinskih prava ostvarili više nego Hrvati u Crnoj Gori, a

kako postoji problematika koja je veoma slična za ove dvije manjinske zajednice, određena iskustva ovdašnje hrvatske zajednice mogla bi se primijeniti i u Crnoj Gori.

Bogata povijest hrvatske zajednice u Trstu

"Osjetili smo potrebu da ostvarimo pismeni trag bogate prisutnosti Hrvata u Trstu i zato smo jako ponosni", rekao je Damir Murković, predsjednik zajednice Hrvata u Trstu

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 11. veljače svečano je predstavljena knjiga "Hrvati u Trstu – I Croati a Trieste", izdanje Hrvatske zajednice u Trstu. Promociji je nazočila delegacija gradske uprave Trsta na čelu s gradonačelnikom, Robertom Dipiazzom i talijanskim veleposlanikom u Zagrebu Allesandrom Pignatti Morano di Custoza, kao i ostale javne osobe iz hrvatskoga kulturnog i javnog života.

Pozdravno slovo nazočnima je uputio ponajprije prof. Tihomil Maštrović u ime domaćina koji je naglasio kako će u knjižnici mnogo više pozornosti dati inozemnoj kroatiki. "Izvan granica Lijepe naše stvarali su mnogi umjetnici Hrvati koji su dali obol diljem svijeta. Želimo im se zahvaliti za entuzijazam i žar s kojim promiču hrvatske interese, stoga je današnja svečanost prva priredba takve vrste. Ova je promocija čvrst most između Hrvatske i hrvatske zajednice u Trstu", istaknuo je Maštrović.

U ime suorganizatora, HMI-a, nazočne je pozdravio zamjenik ravnateljice HMI-a Domagoj Ante Petrić, koji je prenio pozdrave Matičine ravnateljice, napomenuvši kako smo svi u Matici sretni da smo bar malo mogli pridonijeti ovoj promociji.

Nazočne je pozdravio i gradonačelnik Trsta Roberto Dipiazza. "Za mene je veliko zadovoljstvo što mogu posvjedočiti o odličnim odnosima s Hrvatima iz Trsta. Danas počinje jači odnos između Zagreba i Trsta. Živite u prekrasnoj zemlji u koju svake godine dolazim do Dubrovnika. Prenosim pozdrave svojeg grada vašoj prekrasnoj zemlji i Zagrebu", naglasio je gradonačelnik Trsta.

Voditelj promocije Damir Murković, inače predsjednik zajednice Hrvata u Trstu, objasnio je razloge izlaženja ove vrijedne knjige. "Osjetili smo potrebu da ostvarimo pismeni trag bogate prisutnosti Hrvata u Trstu i zato smo jako ponosni. Zahvaljujemo autorima koji su omogućili ovo predstavljanje. Uz političke predstavnike, pozdravljam i autore, njih 26, koji su sudjelovali u realizaciji knjige. Na njoj su radili Hrvati, Slovenci i Talijani", naglasio je Murković.

Akademik Tonko Maroević istaknuo je kako je knjiga prilog hrvatske književnosti u Trstu. "Trst je kao most veze, uloga Hrvata, veza i za budućnost", naglasio je akademik Maroević. Nazočnima se obratio i akademik Petar Strčić, naglasivši pritom

Promotori knjige: akademik Petar Strčić, Damir Murković i akademik Tonko Maroević

kako je ova promocija u slavu i čast našim Hrvatima u Trstu, te da očekuje da se ovo djelo trajne vrijednosti objavi i na hrvatskom jeziku.

"Hrvati u Trstu - I Croati a Trieste" je monografija koja na 544 stranice i fotografija u boji javnosti donosi radove 26 autora iz Hrvatske, Slovenije i Italije. Tu svakako treba istaknuti radove poznatih akademika Petra Strčića i Tonka Maroevića. Knjiga ima i povijesno značenje budući da je prva knjiga koja piše o nazočnosti Hrvata na spomenutim prostorima, a obuhvaća teme iz političkog, ekonomskog, kulturnog, izdavačkog društvenog i vjerskog života. U njoj

se govori i o istaknutim Hrvatima u Trstu kao što su biskup Juraj Dobrila i kipar Ivan Rendić

Izdavač knjige je Hrvatska zajednica u Trstu, a suorganizatori predstavljanja su Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatska matica iseljenika, Matica hrvatska i Talijanski institut za kulturu.

U glazbenom dijelu programa nastupili su tenor Želimir Puškarić, te bariton Ljubomir Puškarić, uz klavirsku pratnju Eve Kirchmayer Bilić. ■

ENG The book Hrvati u Trstu – I Croati a Trieste (Croatians in Trieste), published by the Croatian community in Trieste, saw its gala presentation on 11 February at Zagreb's National & University Library. Also present at the promotion was a delegation of Trieste City Hall headed by the Mayor of Trieste.

Kameni dvorac iznikao iz mora

Zanimljiva je i legenda o Miljenku i Dobrili čija je nesretna ljubav vezana za dvorac Vitturi i koja je srasla ne samo s narodom sedam Kaštela. To je priča o kaštelanskom Romeu i Juliji jer je, zapravo, u njoj sve istovjetno baš kao i u Shakespeareovu romanu

Dvorac Vitturi u Kaštel Lukšiću s južne strane

Nakon što je prije nekoliko godina uz izdašnu državnu potporu temeljito obnovljen, zahvaljujući dodatnom angažmanu ministra kulture mr. Bože Biškupića, glasoviti kameni dvorac Vitturi iz 16. stoljeća u Kaštel Lukšiću, inače zaštićeni spomenik kulture, zadržao je svu svoju izvornost. Kao da je iznikao iz mora, a s kopnom ga spaja mostić na ulaznim vratima. Riječ je o reprezentativnom objektu s korisnim prostorom u kojemu su smješteni Muzej grada Kaštela, gradska knjižnica, turistička zajednica, banka,

glazbena škola, velika višenamjenska dvorana... U dvorcu Vitturi, za koji je vezana i priča o Miljenku i Dobrili, smješten je i Centar za kulturu grada Kaštela.

JEDAN OD NAJLJEPŠIH PARKOVA DALMACIJE

“Dvorac Vitturi, koji je sam po sebi zaštićeni spomenik kulture, nakon što je restauriran, reprezentativan je prostor ne samo za kulturna događanja za grad Kaštel. Želim podsjetiti kako je taj dvorac imao iznimno značajnu obrambenu ulogu u srednjovjekovnoj povijesti Kaštela, također reprezentativnu, jer su u njemu živjele patricijske obitelji, u prvom redu iz Trogira, iz Donjih Kaštela.

U blizini dvorca je i poznati park Vitturi, također zaštićeni spomenik prirode i jedan od najljepših u cijeloj Dalmaciji, koji je njegov sastavni dio, jer je i on bio vlasništvo obitelji Vitturi. Osim bogatih i zanimljivih muzejskim eksponata u dvorcu, učenici i studenti, znanstvenici i zainteresirani posjetitelji, mogu razgledati i park prirode Vitturi, školski botanički vrt koji je također zaštićeni spomenik prirode, veliku baroknu crkvu Uznesenja Bl. Djevice Marije i sarkofag, djelo Jurja Dalmatinca...”, ističe ravnateljica Muzeja grada Kaštela Ankica Babin.

Gospođa Babin kaže kako se park Vitturi može mjeriti sa zaštićenim vrtovima na području gradova Dubrovnika,

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Trogira... te da je primjer vrtno kulture ne samo u Hrvatskoj nego i na širem Sredozemlju. Vjerojatno je zanimljivo podsjetiti i na to što je francuski general Marmont na proputovanju za Dubrovnik 1805./1806. godine posjetio dvorac i park Vitturi i tu boravio. Visokog je gosta tada počastila obitelj Vitturi. No, Muzej grada Kaštela u dvorcu Vitturi dostupan je svim posjetiteljima, a otvoren je svakoga radnog dana od 9 do 12, odnosno od 8 do 15 sati. Ravnateljica Babin poručuje kako će djelatnici Muzeja dočekati sve posjetitelje i svakog vikenda i blagdana od 7 do 21 sat kad god zatreba te će ih upoznati s najosnovijim kulturno-povijesnim vrijednostima grada Kaštela.

OBRAMBENA FUNKCIJA KAŠTELA

“Zanimljiva je priča svih sedam Kaštela koji čine jedan grad s više od 40 tisuća stanovnika. Svaki kaštel ima izgled pravilne kocke, a u sredini i trg, dok su se ulice sjekle pod pravim kutom. Zapravo, kaštel je bio i kao naselje koje je imalo i središnju crkvu. Ona je u početku bila izvan, a poslije unutar kamenih zidina kaštela. Inače, kaštel je služio i za sjedište vlasnika naselja, sela koja su tada imala tek po 100 ili 150 ljudi. Ime utvrde dolazi od talijanske riječi ‘kastel’, što na hrvatskom znači obrambena kula ili kaštel. Jer, njezina je funkcija bila u tome da zaštiti stanovništvo s padina Kozjaka od neprijateljskih napada u srednjem vijeku, posebice od turskih osvajača. Svaki je zidni kaštel imao centralno dvorište, sjeverna i južna vrata. Kroz južna vrata s mora bi izlazili ljudi i ubacivali se u lađe te pred neprijateljem bježali na otoke. Zabilježeni su napadi Turaka na Kaštel Sućurac i Kaštel Stari”, objašnjava upraviteljica Muzeja grada Kaštela Ankica Babin.

Dvorac Vitturi(trg)- kaštelanska nošnja

Zanimljiva je i legenda o Miljenku i Dobrili čija je nesretna ljubav vezana za dvorac Vitturi, i koja je srasla ne samo s narodom sedam Kaštela. To je priča o kaštelanskom Romeu i Juliji jer je, zapravo, u njoj sve istovjetno baš kao i u Shakespeareovu romanu. Riječ je o dvjema obiteljima koje su međusobno bile zavađene zbog zemlje i svojih ovisnih težaka: obitelj Vitturi i Rušina Rosani. Naime, obitelj Rušina ima dvorac - kaštel Rušinac u blizini dvorca Vitturi, iz koje je bio Miljenko. Dobrila je bila iz bogatije

patricijske obitelji Vitturi. No, iako je ljubav između Dobrile i Miljenka bila zabranjena, oboje su se potajno sastajali. Miljenko je svojim brodićem često dolazio do južne (morske) strane dvorca Vitturi ispod Dobrilina prozora. Tu su i sada južna vrata dvorca kroz koja je nekoć ulazio Miljenko, a Dobrila se tajnim stubištem spuštala u prizemlje kaštela, gdje su vodili ljubav.

ROMANTIČNA PRIČA O NESRETOJ LJUBAVI

No zbog njihove zabranjene ljubavi Miljenko je, prema legendi, pobjegao na otok Visovac na rijeci Krki, a roditelji su Dobrilu dali u koludrice u trogirski samostan sv. Nikole. Roditelji su na kraju, ipak, pristali da se dvoje zaljubljenih vjenčaju, ali je sve završilo tragično. Naime, nakon što su se Dobrila i Miljenko vjenčali u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u blizini dvorca Vitturi u Kaštel Lukšiću, Dobrilin je otac iz kubure ubio Miljenka, koji je također bio plemić, ali nešto siromašniji od Dobrile. Potom je umrla i Dobrila, tugujući za Miljenkom. Oboje su pokopani u crkvi sv. Ivana uz dvorac Rušinac. To je sažetak romantične priče o nesretnoj ljubavi Miljenka i Dobrile, o kojoj je snimljen i zanimljiv film. Vjerojatno su mnogi zaključili kako je riječ o izazovnoj temi kakvu je na neki način vjerojatno imalo (i ima) gotovo svako mjesto pa joj se daje i toliki publicitet u svim medijima. ■

ENG A few years ago the famous 16th century stone Vitturi castle in Kaštel Lukšić, a protected historical monument, was restored with significant state aid, preserving all of its authenticity. It appears to rise right out of the sea and is linked to the mainland by a small bridge at the entry gates.

Glavni ulaz u dvorac Vitturi sa sjeverne strane u Kaštel Lukšiću

Mladi arhitekta Filip Tadin kod spomenika u Kaštel Lukšiću, čiji je suautor

IZRAŽENA ŽELJA ZA PUNIM JEDINSTVOM KRŠĆANA

SARAJEVO – Apostolski nuncij u BiH nadbiskup Alessandro D'Errico primio je metropolita dabrobosanskoga visokopreosvećenoga Nikolaja Mrđu. Susretu su nazočili i nadbiskup vrhbosanski uzoriti kardinal Vinko Puljić, pomoćni biskup vrhbosanski Pero Sudar, paroh i poslužitelj Saborne crkve u Sarajevu Boris Lipovljac, paroh Stare pravoslavne

crkve u Sarajevu Vanja Jovanović i prof. dr. Tomo Vukšić. Nuncij je spomenuo zajedničku molitvu za jedinstvo kršćana i aktivnosti u Međureligijskom vijeću. Govorilo se i o Ugovoru između Pravoslavne crkve i BiH, te je izraženo zadovoljstvo i nada zbog onoga što je napravljeno. Zajednički je izražena želja za punim jedinstvom između kršćanskih crkava, čemu teži nastojanje Međunarodne mješovite komisije za teološki dijalog Pravoslavne i Katoličke crkve, priopćeno je iz nuncijature.

SKIDANJE S LISTE UNESCO-A - LOŠA PORUKA ZA BIH

SARAJEVO – Skidanje Starog mosta s Liste svjetske baštine UNESCO-a bilo bi negativna poruka ne samo za Mostar nego i za cijelu državu – izjavio je gradonačelnik Mostara Ljubo Bešlić. Bešlić je naglasio da ako se Mostar skine s UNESCO-ove liste, problem onda ima država, a ne samo Mostar. Predsjednik komisije za suradnju s UNESCO-om Slobodan Šoja upozorio je da će Stari most biti skinut s liste ako BiH u potpunosti ne ispuní sve uvjete postavljene uvrštavanjem

Starog mosta u Mostaru na Listu svjetske baštine UNESCO-a do 2. srpnja. – Mi smo se dogovorili s investitorom da se zaustave radovi i riješi problem. Država se uključila i rekla da će ispuniti sve obaveze prema UNESCO-u. Ako postoji neka alternativa, mi smo za nju – rekao je Bešlić.

BRDSKIM VINOGRADOM DO DOKTORATA

MOSTAR - Čovjek neprestance pomiče granice mogućega, a jedan je Hercegovac začeo poljoprivrednu revoluciju zasadivši prvi vinograd na brdu. Razvitak je ubrzao rast naselja koja se šire na polja pa je Ljubušak, mr. Miro Barbarić, zajedno s ocem Vitomiro, izmjestio vinograd na brdo, stvorivši pravu malu oazu. - Ljubušaci već neko vrijeme uzgajaju rajčicu i masline na brdskim terasastim parcelama, a mi smo prvi koji smo to pokušali s vinogradom. Takovo kultiviranje krša Hercegovinu svrstava uz Nizozemsku, koja je to učinila s morem, ili Izrael, koji je oplemenio pustinju - ponosan je Barbarić. Kultiviranje krša izvrsno je rješenje teškoća s agrarom u Hercegovini. Cijena i obilato brdske zemlje stvaraju pretpostavku održiva ruralna razvitka Hercegovine, s čime bi mogla postati konkurentna u regiji.

IZLOŽBA EKSPONATA VJERA U BIH

SARAJEVO - U Sarajevu je u prostoru Collegium Artisticum otvorena izložba župnika Ivana Ravlića pod nazivom "Izložba sakralnih i religioznih eksponata vjera na teritoriju BiH". Postavka sadrži lehve, ikone, slike, predmete koji se koriste u vjerskim obredima, makete vjerskih objekata, narodne nošnje i druge predmete koji oslikavaju islamske, katoličke, židovske i pravoslavne običaje i tradiciju. - Cilj izložbe je približavanje ovih naroda. Često smo "kao rogovi u vreći" i često svi radimo samo za sebe. Veoma sam sretan što na vrata ove galerije ulaze svi zajedno. Vrijeme je da se otvorimo jedni drugima, da prestanemo pružati ruke u rukavicama već ih nuditi s ljubavlju i od srca, rekao je Ravlić na otvaranju.

Pripremio: **Tihomir Begić**

MOSTARSKA DEKLARACIJA KLJUČ USPJEHA

MOSTAR – Europska komisija objavila je kako će ispunjenje političkoga dogovora iz Mostarske deklaracije biti dovoljno za skoro zaključenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) ne navodeći da se tako otvara mogućnost stjecanja statusa kandidata za članstvo. U vrlo oprezno napisanom dokumentu, što ga je u Bruxellesu predstavio povjerenik za proširenje EU Ollie Rehn, ipak se priznaje "napredak" u zemlji, ali i spominje kako je ipak do daljnega produljen mandat uredu visokog predstavnika. "Politički čelnici obvezali su se u listopadu 2007. provesti policijsku reformu kao i provesti niz reformi kako bi stekli uvjete za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (Mostarska deklaracija). Čim BiH ispuní poznate uvjete, može se potpisati SSP. Komisija smatra da se s potrebnom političkom voljom i suglasjem taj cilj može uskoro ostvariti" navodi se u dokumentu.

UVODE SE SIGURNOSNE PUTOVNIČE U BIH OD 1. STUDENOGA

SARAJEVO – Ministarstvo civilnih poslova BiH provodi sve potrebne aktivnosti kako bi izdavanje biometrijskih putovnica počelo 1. studenoga izjavio je zamjenik ministra civilnih poslova BiH Senad Šepić. Podsjetivši da je uvođenje biometrijskih putovnica obveza BiH u daljnjem procesu liberalizacije viznog režima za bh građane, Šepić je naveo da ministarstvo čini sve kako bi se ispoštovao taj rok. Sadašnje putovnice građani će morati zamijeniti biometrijskim tek po isteku važnosti putne isprave koju posjeduju. I to građanima ide na ruku, jer neće morati izdvajati dodatna sredstva ako već posjeduju valjanu putovnicu. Postojeće putovnice vrijedit će do njihova isteka, ali oni koji žele putovati u zemlje za koje je potrebna viza morat će posjedovati biometrijsku putovnicu.

Nedjelja Muke Gospodnje

Danas je broj pučkih imena za Nedjelju Muke Gospodnje manji nego prije, ali još uvijek možemo govoriti o raznolikosti i bogatstvu pučke predaje.

Blizina Uskrsa najviše se počinje osjećati od nedjelje koja mu prethodi. To je Nedjelja Muke Gospodnje, u puku najpoznatija kao Cvjetnica, koja vjernike i simbolično podsjeća da nema uskrsnuća bez prethodne muke. Tom nedjeljom počinje zadnje korizmeno razdoblje koje traje do Velike subote. Blagdan Cvjetnice vezan je uz spomen Isusova ulaska u Jeruzalem, kad je bio pozdravljen palminim grancicama. Stoga se taj blagdan u rimskom kalendaru s kraja 4. i početka 5. stoljeća nazivlje Dominica in Palmis de Passione Domini (Palminska nedjelja Muke Gospodnje). Unatoč tomu, sve do 10. stoljeća nije bilo uobičajeno blagoslivljati palmine grane, ni ino bilje. Taj se običaj počeo širiti u 10. stoljeću.

Prvo se počelo blagoslivljati proljetno cvijeće, a zatim i maslinove grance, palmine grane i sl. U južnoj Hrvatskoj u mnogim se mjestima zadržalo staro ime po palmama, a često je u skladu s tim uobičajeno i blagoslivljati ukrase od palmina granja. Tako se npr. u Dubrovniku i na otoku Lastovu rabi ime *Palmana neđeja*, u Orebiću na Pelješcu *Neđeja od palama*, u Komiži na Visu te u središnjem dijelu otoka Hvara *Nedija od polme*, na otoku Šolti i u Salima na Dugom otoku *Palmenica* itd. U Splitu je potkraj 18. stoljeća zabilježeno ime *Nedilja od palmih*.

Međutim, usporedno s običajem blagoslivljanja cvijeća sve se više prihvaćalo blagdansko ime po cvijeću. To se ime širilo neovisno o tom koja se vrsta raslinja blagoslivlje. Danas se npr. u Selcima na Braču usporedno rabe imena *Nedija ol palme* i *Cvitnica*, a u mjestima na otoku Čiovu (Arbanija, Donji i Gornji Okruk, Žedno, Slatine) te u obližnjem Segetu na kopnu rabe se imena *Palmina nedilja* i *Cvitnica*. Sukladna je dvojnost u srednjoj Dalmaciji prilično stara, pa je već Jakov

Kardinal Bozanić blagoslivlja maslinove grance na Cvjetnicu

Pletikosa u svom putopisu *Putovanje k Jeruzolimu* 1752. zabilježio imena *Cvitna nedilja* i *Palmi*. S vremenom je znatno prevladalo imenovanje po cvijeću, i to na širokom hrvatskom govornom području, npr. *Cvitnica* (Brusje na Hvaru, Trogir, Vinišća kraj Trogira, mjesta u trogirskom zaleđu, otok Vrgada, Kukljica na Ugljanu, Ražanac kraj Zadra, Oštarije, selo Požun kraj Ozlja, Luč u Baranji), *Cvitnica* (Turni u Gorskom kotaru, Đurđevac u Podravini, Mačkovec u Međimurju), *Četnica* i *Cvjetnica* (Kruševo kraj Stoca u Hercegovini), *Cvečnica* (karaševsko-hrvatsko selo Klokotić u Rumunjskoj), *Cvitnica* i *Cvitna nedilja* (Grude u Hercegovini), *Cvičnjica* i *Cviti* (otok Drvenik), *Cvitn(i)ca* i *Cvitna nedilja* (područje oko Karlovca i Duge Rese), *Cvitna nedilja* (Šepurine na otoku Prviću), *Cvitna nedilja* (ogulinsko Zagorje), *Cvitna ned(i)lja* (zapadna Hercegovina, Hrvati u Bačkoj), *Cvetna nedelja* (Fužine u Gorskom kotaru). U Hrvatskom Grobu u Slovačkoj rabi se, pod utjecajem slovačkoga jezika, ime *Kvetna nedila*. Po toj se nedjelji po-

negdje nazivlje i petak što joj prethodi, npr. *Cvetni petak* (karaševskohrvatsko selo Ravnik u Rumunjskoj).

Prema običaju blagoslivljanja maslinovih granci (što potječe iz mediteranskih krajeva) motivirana su imena *Maslinica* (Novalja na Pagu), *Maslinka* (otočić Ošljak), *Maslinka nedilja* (Veli Iž), *Maslinka nedilja* (Omišalj na Krku) i dr. Na otoku Sestruncu usporedno se rabe imena *Maslinka nedilja* i *Cvitnica*. Budući da se u Istri za maslinu rabi naziv *ulika*, blagdansko ime glasi *Uličnica* (Pazin, Brest), *Ulišnica* i *Ulicnica* (Labin) i sl.

Gradišćanski Hrvati u Austriji, Mađarskoj i Slovačkoj nazivaju tu nedjelju *Macicna nedi(l)ja*. Gradišćanskohrvatski štokavci u Bandolu u Austriji rabe ime *Majcova nedilja*, a Hrvati u Hajmašu kraj Pečuha u Mađarskoj rabili su ime *Macicova nedilja*. To je ime vezano uz običaj blagoslivljanja raslinja zvanoga *macice*.

Danas je broj pučkih imena za Nedjelju Muke Gospodnje manji nego prije, ali još uvijek možemo govoriti o raznolikosti i bogatstvu pučke predaje. ■

Napisala: **Sanja Vulić**

Radost novog rađanja i iščekivanje Uskrsa

Veliki je to dan za ovaj kraj, koji kao da spava zimski san u tišini svojih rijetko naseljenih zaselaka. Odjednom sve oživi i broj stanovnika višestruko se poveća

i broj stanovnika višestruko se poveća. Mnogi koji su, tražeći bolji život otišli, tog dana dolaze na svoja stara ognjišta i vrte nakratko život svojim kamenim kućama, kamenitim uličicama i od kamena sagrađenim crkvama. Svi, i stari i mladi, i oni koji su domaćini i koji su gosti i oni koji su tu ostali i oni koji su se za taj dan vratili, na Veliki petak krenu u procesiju za križem.

VELIKA ČAST ZA OBITELJ

Godinama se unaprijed zna iz koje obitelji i tko će nositi križ. Velika je to čast za obitelji i roditelji svoju djecu predbilježe više godina unaprijed. Pučka pobožnost vezana uz taj običaj višestoljetna je tradicija na cijelom otoku Hvaru, pa i u Gdinju. Sve je unaprijed definirano nepisanim pravilima i svi znaju što treba činiti. Pa i tada kad se dogodi nešto nepredviđeno, nalaze brzo rješenje.

Stariji se sjećaju da je jedne godine zbog kiše bilo teško održati točne razmake između Gdinske i Bogomoljske procesije, pa se zamalo dogodilo da se na putu susretnu. To je, po vjerovanju, loš znak i Bogomoljci su se na brzinu sklonili s puta čim su čuli pjesmu s druge strane. Tako je sve prošlo po starim 'užancama', koje kažu da se procesije ne smiju putem susresti. Križonoša nosi križ, a nositelji ferala njegovi su vršnjaci iz kruga obitelji i prijatelji. Oni su mladi i predvode procesiju, a za njima su muškarci pjevači koji cijelim putem pjevaju stihove

Otok Hvar mogao bi se podijeliti na dva dijela. Bogati, razigrani, gradski zapad i siromašni, brdoviti i seoski istok. Tu, na istoku, oduvijek je bilo teško živjeti i opstati, pa i nije čudno što su se pretežno tamo mogli naseljavati došljaci protje-

rani iz svojih domova u vrijeme turskih osvajanja. Gdinj i Bogomolje naselja su nastala u to vrijeme. Bogomoljani govore štokavski, a Gdinjani su čakavci. Ipak, dobri su susjedi i međusobno se poštuju, a jednom godišnje to posebno potvrđuju procesijama na Veliki petak.

Veliki je to dan za ovaj kraj, koji kao da spava zimski san u tišini svojih rijetko naseljenih zaselaka. Odjednom sve oživi

Napisao i snimio: **Vido Bagur**

iz Gospina plača. Svi su odjeveni u tunike i imaju točan raspored među sobom, a za njima idu ostali u nešto slobodnijem poretku. U zadnjem su dijelu procesije ženske koje skrušeno mole. Prvi dio s

križem i feralima moli šutnjom, drugi dio muškim gromkim glasovima moli skladnim pjevanjem, a posljednji moli tihim ženskim recitativom beskonačno ponavljajući staru pučku molitvicu:

*Isuse blaga i ponizna srca,
Učini srce moje po srcu svome.*

Jutarnja je procesija ophod kroz raskošne hvarske krajolike prepune procvjetalih bajama, upravo propupalih nježnih zelenih listića smokve i hod po sagu proljetnog cvijeća svih boja. Radost novog rađanja. Iščekivanje Uskrsa.

FERALI ŽMIRKAJU CRVENIM SVJETLOM

Predvečer nakon crkvenih obreda polazi večernja procesija. Daleko na zapadu sunce je već ispod horizonta, pa se u svjetlu još obasjanog neba ističu tamni obrisi ljudi koji hodaju i križ visoko iznad njihovih glava. Ferali žmirkaju crvenim svjetlom, a pjevači polagano kroče kroz tamu i gromko, ali ipak nekako nježno, pjevaju Gospin plač. Oko

njih mladići nose baklje, a rubom puta zapaljene su vatre, pa se sjene igraju po okolnim stablima borova i kamenim ogradama. Sve je puno mistike.

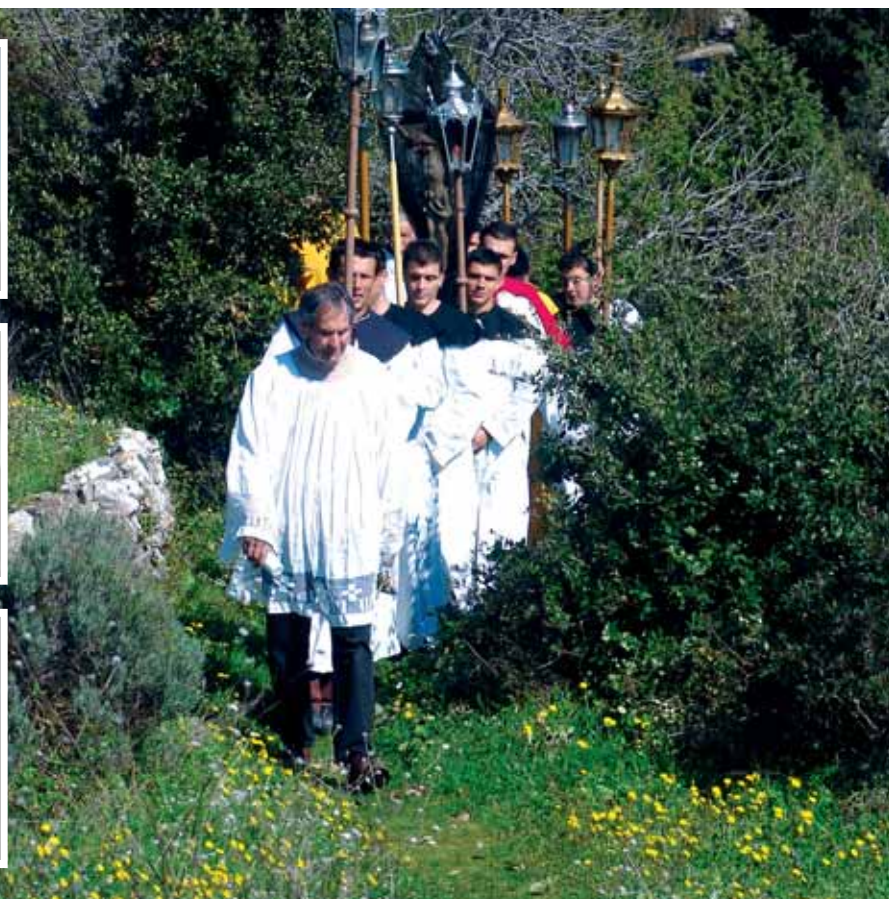
U jednom zaseoku pale veliku vatru na sredini maloga trga ispred kapelice. Sve se umiri dok pjevači ne ispjevaju:

*Klanjamo se tebi, Isukrste,
I blagosiljamo tebe,
Jer si po svetomu križu svome,
Svijet otkupio.*

To je veliki uskrсни krijes koji obasjava procesiju okupljenu oko svećenika koji dariva blagoslov, narod oko njega je na koljenima, a kroz tamu noći razliježe se klepetanje "škrgotuše", koja zamjenjuje crkveno zvono.

Noćna je procesija hod kroz tamu prema svjetlu. Radost novog rađanja. Iščekivanje Uskrsa. ■

ENG Good Friday is an important day in the village of Gdinj on the island of Hvar as the locals and emigrants with roots in Gdinj hold a traditional crucifix procession on that day on that part of the island that lasts all day and night.

Ponos iseljene Hrvatske

Zvijezda večeri na Večernjakovoj domovnici bio je hrvatski reprezentativac Ivan Rakitić. On je po ocjeni Večernjakovih čitatelja i stručnog žirija proglašen najpopularnijih sportašem i Hrvatom u iseljeništvu

Generalna konzulica dr. Vesna Cvjetković
- Kurelec uručuje Večernjakovu
domovnicu nogometašu Ivanu Rakitiću

početku, uzvanike i sve nazočne u ime "Večernjeg lista" pozdravio je glavni urednik inozemnog izdanja Stipe Puđa, koji je rekao da je ovaj izbor pokazao kako su hrvatski iseljenici zainteresirani za upoznavanje najpopularnijih Hrvata kojima se ponosimo u svijetu.

Nagradu u kategoriji najpopularnije pjevačice osvojila je Nicole Jukić iz Kassela, dok je operna pjevačica Janja Vuletić osvojila nagradu za najpopularniju glazbenicu.

KLASNIĆ, PETRIĆ, RAKITIĆ

Najpopularnija glumica po glasovima čitatelja "Večernjeg lista" i kandidatkinja s ukupno najvećim brojem glasova jest glumica Nina Juraga iz Hamburga. U istoj kategoriji Večernjakovu domovnicu po odluci žirija osvojila je i glumica Vanessa Radman.

Najpopularniji glumac u inozemstvu je Goran Višnjić. U kategoriji najpopularniji sportaš i sportašica Večernjakove su domovnice ponijeli košarkaš Franjo Lukenda iz Hertena i mlada karatašica iz Švicarske Marina Božić. Posebnu nagradu stručnog žirija u toj kategoriji dobio je nogometaš KSC Ehingen Saša Topolac.

U kategoriji najpopularnijih hrvatskih klubova u iseljeništvu nagradu čitatelja Večernjaka osvojila je Croatia

Zagreb iz Stuttgarta, a Croatia Essen dobitnik je Večernjakove domovnice po odluci stručnog žirija.

U najzanimljivijoj kategoriji najpopularnijih hrvatskih sportaša u inozemstvu, nagradu publike osvojio je Ivan Klasnić. Nagradu stručnog žirija u toj kategoriji osvojio je Mladen Petrić. Prvu nagradu publike i žirija, kao ukupni pobjednik, osvojila je zvijezda večeri Ivan Rakitić.

Ivan Rakitić je Večernjakovu nagradu primio iz ruku veleposlanice Vesne Cvjetković-Kurelac. – Draga mi je ova nagrada. Zaslužili smo je sva trojica, a najviše Ivan Klasnić zbog toga što je sve proživio u prošloj godini – rekao je Rakitić i dobio pljesak cijele dvorane. Zbog njegova dolaska u Bad Homburg Večernjakova domovnica bila je te večeri i jedan od značajnijih društvenih događaja u Bad Homburgu, jer je dodjelu pratilo desetak njemačkih novinara. ■

ENG The final evening of the selection of the most popular emigrant in the sports, music and acting categories was held in Bad Homburg on 23 February. The event is organised by the Večernji list daily newspaper. The star of the evening was Croatian national soccer team player Ivan Rakitić who Večernji list readers and an expert panel of judges picked as the most popular athlete and Croat in the emigrant communities.

U kongresnoj dvorani Landgraf-Friedhof u Kurhausu, u Bad Homburgu, 23. veljače održana je finalna večer Večernjakova izbora najpopularnijih iseljenika u kategorijama sporta, glazbe i glume. Svečanom programu dodjele Večernjakovih domovnica, nazočilo je više od 600 osoba iz Njemačke, Švicarske, Francuske, nizozemske i Hrvatske.

UGLEDNI HRVATSKI ISELJENICI

Uz mnogobrojne uzvanike predvođene hrvatskom veleposlanicom u Berlinu dr. Vesnom Cvjetković-Kurelac, generalnim konzulima i dogradonačelnicima prijateljskih gradova Bad Homburga i Dubrovnika, na završetak Večernjakova izbora stigle su i eminentne osobe iz svih područja kulturnog, sportskog i političkog života Hrvata u svijetu. Na samom

Mnoštvo uzvanika pratilo je iseljeničku feštu

Napisala: **Jasna Lovrinčević (Večernji list)**

“Bauštelac” dirnuo ljude u srce

“Neka ova knjiga barem malo pridonese izgradnji naše osobnosti i zahvalnosti svima onima koji su gradili i izgrađivali bolji svijet: najprije u sebi, a onda u obitelji, Crkvi i društvu”... stoji u predgovoru knjige

Autor “Bauštelca” sa susretljivim berlinskim domaćinima

Bilo je to više od dobre, zanimljive i uspješne prezentacije nove knjige. Naime, fra Jozo Župić je, predstavljajući berlinskim Hrvatima svoje novo djelo pod nazivom “Bauštelac” u glavnom njemačkom gradu proveo gotovo tri dana. Na obostrano zadovoljstvo! Druženje s berlinskim Hrvatima započeo je za trajanja tradicionalnog Puta križa u crkvi svetog Sebastiana, sjedištu Hrvatske katoličke misije. Puk se nakon toga dobrim dijelom “preselio” u dvoranu HKM-a, gdje je ovaj svećenik, nekadašnji dugogodišnji berlinski župnik, naišao na brojne zahvalne slušatelje, zainteresirane da čuju što je to novo proizišlo iz pera pisca “Glasa iz tuđine”, “Čarlija”, “Crtica iz života misionara” i drugih djela iz područja religije i teologije. Nakon prezentacije “Bauštelca” u organizaciji Hrvatskoga kulturnog društva “V. F. Mažuranić”, nova knjiga fra Jozе Župića druge je večeri predstavljena i u Hrvatskoj kulturno-umjetničkoj i športskoj zajednici. A cjelokupno druženje s berlinskim Hrvatima fra Jozo je završio nedjeljnim propovijedima u svim trima berlinskim crkvama.

“Bauštelac” fra Jozе Župića zbirka je kratkih priča, točnije, zbirka sabranih novinskih tekstova objavljenih tijekom 2006. i 2007. godine u “Slobodnoj Dalmaciji” u rubrici “Nostalgični zapisi”. Autor je, naime, osim “Žive zajednice”, “Glasa Koncila”, “Marije”, “Živog vrela” i “Službe Božje”, i dugogodišnji suradnik “Slobodne Dalmacije”.

- Ovom knjigom... želim posvijestiti svakome od nas da je bauštela-gradilište, svako mjesto na kojemu svatko od nas nešto gradi. To mogu biti: obitelj, dječji vrtić, škola, Crkva, novinske kuće, društvo, čovjek pojedinac. Naši su ljudi većinom radili po bauštelama u Njemačkoj. Neki kratko, neki više od trideset godina. Rad na čovjeku traje cijeli život. Neka u tom smislu ova knjiga barem malo pridonese izgradnji naše osobnosti i

zahvalnosti svima onima koji su gradili i izgrađivali bolji svijet: najprije u sebi, a onda u obitelji, Crkvi i društvu”... stoji, među ostalim, u predgovoru “Bauštelca”.

- Fra Jozo je napisao djelo koje zapravo nadmašuje formu novinskih tekstova i postaje prava obiteljska knjiga, namijenjena onima koji će je s ljubavlju primiti svagdje gdje ima hrvatske mladeži i njihovih obitelji, i to ne samo u europskim nego i u prekomorskim zemljama diljem svijeta, rekla je prof. Helena Perić-Jadrić, ocjenjujući za berlinskih promocija, novo djelo fra Jozе Župića. A sve rečeno stručnim jezikom, slušatelji su i osjetili srcem nakon čitanja nekih od 56 priča iz “Bauštelca” poput: *Arslanijevih ključeva*, *Kući bez jezika*, *Kocka*, *Mali Jozo kod brice*, *Naš bauštelac*, *Od Boga ili od majmuna* i slično. Priče su, uz samog autora, zanimljivo i toplo u Hrvatskoj zajednici čitale Silvia Zrno i Marija Šarić, a u “Mažuraniću” Helena Perić Jadrić i potpisnica ovih redaka.

A da je “Bauštelac” i svojim naslovom i sadržajem zainteresirao i dotaknuo berlinske slušatelje, dokaz su i pitanja i pripovijesti naših ljudi nakon predstavljanja i čitanja ulomaka iz knjige. Brojni su, ponukani crticama fra Jozе Župića, imali potrebu ispričati svoje doživljaje i zapažanja s radnih i životnih “bauštela”. Ima li ljepšeg komplimenta za autora i djelo?! ■

ENG The book *Bauštelac* by Friar Jozo Župić, the long time parish priest of the Croatian Catholic Mission in Berlin, was presented in that city. The book is a collection of short stories, more precisely a collection of newspaper articles published in the *Slobodna Dalmacija* daily in 2006 and 2007.

Uspješna promocija u Berlinu veoma se dojmila autora i slušatelja

Napisala: **Sonja Breljak**

PICOK SVJETSKOGA FORMATA

Vrlo je ponosan što je, uz pomoć Povijesnoga muzeja u Zagrebu uspio organizirati simpozije IMCoSa u Zagrebu i Dubrovniku 1988., Okrugli stol "Zemljovidima kao povijesni dokumenti" 1992. u HAZU, i iste te godine izložbu "Granice Hrvatske na zemljovidima od 12. do 20 st." u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt

Prof. Novak u svojoj biblioteci

htjevan poduhvat trebalo angažirati cijelu četu poslenika, njih dvoje marljivo i strpljivo, svakodnevno pripremaju teren za takvu "transakciju", a nakon nekoliko sati provedenih s njima čovjek se i sam počne osjećati pomalo povlašteno i važno.

HRVATSKI PRUS – MJERILO KVALITETE

Od malih je nogu Novak, kako sam kaže, njegovao dušu i mozak, hranio znatiželju stotinama pročitanih stranica, i imao uzor koji će mu pozitivno odrediti cijeli životni put – liječnika Petra Bazijanca, vrsnog medicinaru, humanista, erudita, gospodina. Od mladih je dana putovao svijetom izrastajući u poliglota (govori sedam jezika) i kozmopolita, a zavidnu liječničku karijeru najvećim je dijelom realizirao u Njemačkoj. Započeo je 1961., a potrajalo je punih 40 godina: bio je kliničar u Münchenu i Hamburgu, sveučilišni profesor, direktor Centralnog rendgenološkog instituta Klinike u Ludwigshafenu i Janker Klinike u Bonnu, u kojem je od 1984. do 2001. vodio i vlastiti Institut za rendgensku dijagnostiku i nuklearnu medicinu. Objavio je više od 120 znanstvenih radova s područja rendgenologije, priloge u 20 stručnih knjiga, sudjelovao na više od 140 znanstvenih kongresa, pokrenuo i uređivao časopis *Medizin im Bild*, član je mnogih europskih i američkih strukovnih udruženja... Kad je započinjao bio je na Sveučilišnoj klinici u Hamburgu jedini stranac, a poslije su ga zbog marljivosti i velike stručnosti prozvali "Hrvatski Prus", postao im je mjerilo za kvalitetu.

I onda mu se sasvim nenadanao, kako to s velikim ljubavima često zna biti, 1976. dogodila nova životna strast koja će očito trajati doživotno i na koju je ponosan jednako kao i na svoju medicinarsku karijeru. I danas misli da ga je anđeo čuvar te godine na godišnjem odmoru u Irskoj usmjerio prema starim irskim zemljovidima: jednostavno se zaljubio u stare kartografske prikaze i za-

Kad je dragi Bog dijelio po svijetu rad, ja sam dvaput dignul ruku, i to je zapravo to – kaže prof. dr. Drago Novak demistificirajući svoj slučaj, svoj prebogati curriculum vitae višestruko zanimljiv, rijedak i poučan. Primarno doktor medicine, specijalist radiologije s respektabilnim međunarodnim referencama, diplomirao i komparativnu književnost, ugledni iseljenik koji je bio jedan od pokretača i prvi tajnik ondašnjega Svjetskoga hrvatskog sabora, danas Hrvatskoga svjetskog

kongresa, strastveni kolekcionar najraznovrsnije literature, kazališnih plakata, djela hrvatskoga slikarstva druge polovice 20 st., rijetkih i starih zemljovida povijesnih hrvatskih zemalja, veliki putnik svijetom, zaljubljenik u hortikulturu i u razne egzotične kulture dalekih zemalja... Ali, prije svega i poslije svega ponosni Đurđevčanin, Picok koji se nakon iseljeničkih desetljeća i globtroterskih putešestvija skrasio u Čakovcu, u prekrasnoj obiteljskoj kući gdje sa suprugom Zlatom (koja mu je život pozlatila) sve to sakupljeno blago pokušava sistematizirati, vrednovati i pripremiti za ostavštinu svome zavičaju i hrvatskoj domovini. Premda je sasvim jasno da bi za tako za-

Napisala: **Ksenija Erceg**
Snimio: **Hrvoje Salopek**

pitao se kako Hrvati stoje s tim načinom bilježenja i čuvanja povijesnoga pamćenja. Otputovao je u ondašnju Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku u Zagreb i na licu mjesta ustanovio poražavajući podatak: zadnja je karta bila nabavljena za NSB davne 1920. godine.

ZBIRKA NOVAK U SEFU

Novak je krenuo u akciju: prvo je uspio nabaviti kartu njemačkoga kartografa Mercatora – “Croatia, Slavonia cum Dalmatiae partae” s venecijanskim, austrijskim i turskim grbom, i s prikazom Hrvatske kojem su nedostajali Istra i dio Dalmacije. Otada je na raznim stranama svijeta, najviše u Londonu koji naziva kartografskom Mekom, kupio oko 450 vrijednih povijesnih hrvatskih zemljovida, a do danas mu je najdražom ostala integralna karta Hrvatske “Iliricum Hodiernum”. Najvrjedniji primjerci te buduće kartografske poslastice, Zbirke Novak, zasad su pohranjeni u bankovnom sefu, a cijela će zbirka biti donirana NSK-u kada se za to dogovore potrebni uvjeti. Novak se u međuvremenu učlanio u IMCoS (International Map Collectors Society) i činio sve što je mogao na popularizaciji kartografije i dovođenju kartografskih znalaca u Hrvatsku. Vrlo je ponosan što je, uz pomoć Povijesnoga muzeja u Zagrebu uspio organizirati simpozije IMCoSa u Zagrebu i Dubrovniku 1988., Okrugli stol “Zemljovidi kao povijesni dokumenti” 1992. u HAZU, i iste te godine izložbu “Granice Hrvatske na zemljovidima od 12. do 20. st.” u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt. Reprezentativna knjiga “Pet stoljeća geografskih i pomorskih karata Hrvatske” čije koautorstvo potpisuje i Drago Novak rasprodana je, očekuje se da će Školska knjiga objaviti i drugo izdanje.

Knjige je kupovao i skupljao oduvijek i posvuda, putovale su s njim po svijetu i mijenjale adrese, danas ih je oko 5000

i svaka ima svoj “ex libris”, po čemu je Novak također poseban (o čemu piše i Josip Bratulić u svojoj knjizi “Hrvatski ex libris”). Ima beletristike, putopisa, dnevnika i biografija, knjiga o plovidbi i brodovima, svjetske i hrvatske povijesti, stručnih publikacija, ima ih na hrvatskom, engleskom, njemačkom jeziku, ima ih puna kuća

u Čakovcu, od podruma do tavana, i opet je malo prostora za adekvatan smještaj. Slike je počeo skupljati uz savjete Bože Biškupića, izabrao je hrvatske umjetnike druge polovice 20. stoljeća i krenuo od Murtića, a danas ima barem ponešto od svakog autora koji je zadužio hrvatsko slikarstvo u tom razdoblju, oko 400 djela. Priredio je već i nekoliko izložaba u Gornjoj Stubici, Bjelovaru, Daruvaru,

Koprivnici, Čakovcu, Đurđevcu, Križevcima, a volio bi u Galeriji Klovićevi dvori imati jednu veliku kolekcionarsku izložbu na koju bi konačno stalo sve što ima pokazati!

ČUDO “HRVATSKE REVIJE”

A kako smatra da je i kazališni plakat zapravo izložba na ulici, prvi poziv prolazniku u kazalište, Drago Novak skupljao je i tu vrstu “izložbenih eksponata” i stigao do brojke od 250 primjeraka, naših i njemačkih, dramskih i opernih. Vidio je da u Poljskoj imaju Muzej plakata pa mu je naravno palo na pamet da bismo i mi u Hrvatskoj mogli pokrenuti nešto slično. Skupljao je i sav emigrantski tisak, a Hrvatsku reviju koju je uređivao Vinko Nikolić smatra važnom stavkom naše povijesti, fenomenom kakvim se ne bi mogli podičiti ni mnogo veći i razvijeniji narodi od Hrvata.

Kad je navršio 65 godina prijatelji s raznih strana svijeta na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku ispisali su o njemu tekstove i objedinili ih u zanimljivoj knjigu “Ispod duge most” - Liječnik

i putnik između dva svijeta, zanimljivo dokumentarističko-intimističko štivo na skoro 650 stranica. Kad bismo se poigrali brojkama ispalo bi da je za svaku godinu života dobio po desetak stranica, što s obzirom na raspoloživo gradivo sigurno nije dostatno, ali je ipak lijep i rijedak primjer uvažavanja, poštovanja i ljubavi što ih je ovaj svjetski putnik i svjetski čovjek dijelio s bližnjima i drugima u svom raskošnom životopisu.

Gospodin Drago Novak danas ima 75 godina, vitalan je, vedar i jednostavan, pun planova za budućnost, ni po čemu nalik umirovljeniku. Osim intelektualno-umjetničkih sklonosti (kuća u kojoj živi sa suprugom Zlatom pomalo je i knjižnično-arhivsko-galerijski prostor) oboje imaju i poljoprivredničkih naguća: od voćnjaka i vinograda do agruma i maslina u svom zimskom vrtu. Kod Novakovih *lepi cajti lepo teku* i iskreno se nadamo da ćemo ih još koji put ugostiti na stranicama našega časopisa. ■

ENG Professor Drago Novak PhD is primarily a medical doctor, a specialist in radiology with respectable international references, but is also a graduate of comparative literature, and eminent member of the emigrant community and a passionate collector...

Sa suprugom Zlatom

Veliki hrvatsko-američki kipar

Ovo je prva izložba Turkaljevih radova od njegove smrti 2007. Izloženi su predmeti u vlasništvu obitelji, a prikazuju razvoj u umjetničkom stilu tijekom njegove duge karijere

U Muzeju hrvatske baštine (*The Croatian Heritage Museum*) u Eastlakeu je 3. veljače ove godine otvorena specijalna izložba radova iz života kipara Josipa Turkalja (1924. -2007.). Izložba će biti otvorena do 31. ožujka 2008. Ovo je prva izložba njegovih radova od njegove smrti 2007. Izloženi su predmeti u vlasništvu njegove obitelji, a prikazuju razvoj u njegovu umjetničkom stilu tijekom njegove duge karijere. Za svoj rad Turkalj je dobio brojna priznanja kritičara umjetnosti, kao i raznih organizacija i vlada. Mnogi radovi umjetnika pripadaju njegovoj privatnoj kolekciji i nisu nikada bili izloženi za javnost. Izložen je i alat kojim se umjetnik služio u svom radu, kao i razne manje skice njegovih modela.

Umjetnička karijera Josipa Turkalja započela je u ranoj mladosti u njegovoj rodnoj Hrvatskoj, gdje je pohađao Umjetničku srednju školu nakon koje je nastavio studij na Likovnoj akademiji u Zagrebu. Postdiplomski studij (magisterij) nastavio je u Rimu na *Accademia della Bella Arte*, gdje je diplomirao 1954. U Sjedinjene Američke Države došao je 1957. na poziv Ivana Meštrovića, svjetski poznatog kipara, da mu bude asistent. Turkalj je dugo usko surađivao s Meštrovićem, a nakon njegove smrti preuzeo je njegovo mjesto na *Notre Dame University* u državi Indiana. Nakon mnogobrojnih ponuda, umjetnik se preselio u Cleveland, gdje je 1969. dobio mjesto učitelja

umjetnosti na *Gilmor Academy*, gdje je ostao punih dvadeset godina. U tijeku svoje karijere u Clevelandu dobio je mnogo radnih ponuda, kao i visokih priznanja za svoj umjetnički rad.

I u mirovini je nastavio svoj umjetnički rad, razvijajući svoj stil i uvijek unoseći nove ideje, što mu je donosilo nova priznanja. Umro je iznenada 3. srpnja 2007.

Izložba je podijeljena na četiri značajna perioda: Klasični europski trening (1940. - 1956.), Kreativna sloboda ranog perioda u Americi (1957. - 1969.), Figurativna istraživanja u europskim i američkim temama, Suvremena revizija prijašnjih tema (1989. - 2007.). Svaki taj period ima eksponate praćene starim slikama i skicama koji obilježavaju njegove promjene u umjetničkom stilu i radu.

Kratka povijest svakog perioda pomaže razumijevanju događaja koji su utjecali na umjetnikov rad, kao i na njegov život. Neki izložci, skice i umjetnikovi manji radovi koji do sada nisu bili izloženi u javnosti, mogu se ovom prigodom kupiti. Na dan otvaranja izložbe održan je kratki slikoviti prikaz iz života i karijere kipara Josipa Turkalja. ■

ENG A special exhibition of the works of sculptor Josip Turkalj (1924-2007) was opened at The Croatian Heritage Museum in Eastlake, Ohio, on February 3rd of this year. The exhibition runs through to 31 March of 2008. This is the first exhibition of his works since he passed away in 2007.

Muzej hrvatske baštine u Eastlakeu (Ohio, SAD)

Muzej, kao i knjižnica otvoreni su svakog petka od 15 do 20 sati, a u subotu od 13 do 17 sati. Za skupne posjete muzeju i knjižnici nazovite Branku Malinar na telefon 440-327-9498 (bmalar@attel.net).

Obljetnica plodnog rada

Svečani program obilježavanja obljetnice održan je u Forum dvorani Sveučilišta Illinois. Nastupile su folklorne grupe *Croatia* iz Los Angelesa, *Hrvatska loza*, Kolo grupa *Srce Isusovo*, *Hrvatska baština* iz Chicaga i domaćin Klub *Stepinac* i *Tamburica*

U organizaciji Hrvatske škole "Kardinal Stepinac" i Hrvatske župe sv. Jeronima u Chicagu su 9. i 10. veljače 2008. svečano obilježeni 35. obljetnica škole i spomendan bl. Alojzija Stepinca. Hrvatska škola "Kardinal Stepinac" pri župi sv. Jeronima osnovana je 1973., a u prvoj generaciji bilo je upisano 40 učenika. Hrvatska škola "Kardinala Stepinac" bila je prva organizirana škola u Chicagu, a njen prvi voditelj bio je fra Ivan Bradvica. Ptkraj 1978. učenici su polagali ispite iz hrvatskog jezika, što im je ulazilo u srednjoškolske diplome.

Rad škole i dalje je unaprijeđivan pa je 1988. osnovan i Klub Stepinac, plesna grupa i *Tamburica*. Klub Stepinac je nastupao na brojnim festivalima i događanjima u Chicagu, po SAD-u, Kanadi i Hrvatskoj. Klub posjećuje i nastupa u Hrvatskoj svake četiri godine, a u pripremi je, u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika, posjet Hrvatskoj u srpnju ove godine. Inače, od 2004. godine u SAD-u se održavaju "Hrvatski dani za djecu, mladež, učitelje i roditelje" – radionice hrvatskog jezika, lutkarske i dramske radionice, te radionica hrvatske kulturne i prirodne baštine u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, hrvatskih dopunskih škola, HIŠAK-a i GK RH.

Svečani program obilježavanja 35 godina uspješnog rada održan je u Forum dvorani Sveučilišta Illinois. Nastupile su folklorne grupe *Croatia* iz Los Angelesa, *Hrvatska loza*, Kolo grupa *Srce Isusovo*, *Hrvatska baština* iz Chicaga i domaćin Klub *Stepinac* i *Tamburica*. Goste je pozdravila i generalna konzulica M. Matković, a na kraju programa i župnik Hrvatske župe sv. Jeronima fra Jozo Grbeš. Na koncertu je bilo oko 400 gostiju, a bili su prisutni i svi djelatnici GK-a.

U nedjelju 10. prosinca svečanom sv. misom u župi sv. Jeronima, koju je vodio fra Marko Puljić, kustos Franjevačke ku-

stodije za SAD i Kanadu, svečano je obilježen spomendan bl. A. Stepinca. Nakon sv. mise održan je kratki nastup Kluba *Stepinac* i folklorne grupe *Croatia* iz Los Angelesa, a fra Jozo Grbeš i nakon fra Josip Mioč čitali su izvatke iz Kardinalova života i djela.

U okviru dvodnevne proslave 35. obljetnice hrvatske škole i spomendana bl. A. Stepinca fotograf iz New Yorka Mario Novak prodavao je svoju monografiju *Hrvatska*. U Chicagu ime bl. Alojzija Stepinca, uz školu, nosi i Hrvatska katolička misija i dio Princeton Ave. u kojoj se nalazi crkva sv. Jeronima. ■

ENG Celebrations of the 35th anniversary of the Cardinal Stepinac Croatian School and the memorial day of the Blessed Aloysius Stepinac, organised by the school and the Croatian Parish of St. Jerome, were held in Chicago on 9 and 10 February of this year. The Cardinal Stepinac Croatian School at the Parish of St. Jerome was founded in 1973 and had 40 pupils enrolled in the first generation. The Cardinal Stepinac Croatian School was the first such school to be organised in Chicago and its first headmaster was Fr. Ivan Bradvica.

Napisala: **Marica Matković** Snimio: **Ivan Mlinarić**

Za dicu, Kaštila i Hrvatsku

“Kad ti Bog da puno, onda to puno moraš podilit s drugin inače nima sriće, nima blagoslova”, govori kapetan Berket koji već godinama ulaže u djecu jer to je, naglašava, najunosnija investicija

Joško Berket

Život je Joška Berketa iz Kaštel Kambelovca odveo u svijet 1977. godine. Postavši vlasnik matrikule, otisnuo se na more, nastavljajući tako obiteljsku tradiciju. Kao kapetan duge plovidbe plovio je deset godina pod stranim zastavama, a potom ga danski poslodavac šalje u Graz za brodskog inspektora. Nakon nekoliko godina Berket se i sam otisnuo u poduzetničke vode kojima i danas uspješno brodi.

MORSKI VUK S BORAVKOM U GRAZU

“Nisam kanio ostati u Austriji, ali potkraj osamdesetih godina jedino ste u Grazu ili Trstu mogli otvoriti privatnu pomorsku tvrtku, a ja sam želio ostati u svijetu brodova i mora”, pojašnjava nekadašnji morski vuk koji već devedesetih godina počinje ulagati u Hrvatsku gdje danas ima dvije tvrtke. Prva “Bavaria jachting” bavi s najmom jahti i u vlasništvu ima 28 plovila. Druga “Marina Kaštela” skrbi se o lučici koja je s 500 vezova i suhim dokom najveća na srednjem Jadranu, a osposobljena je i za prihvat megajahti. U marinu je uloženo, ističe Berket, 12 milijuna eura, na čemu se, kaže on, neće stati. U idućih se nekoliko godina u nove projekte, kao što su nautički terminal, izgradnja hotela s tri bazena, Gradske koncertne dvorane i poslovnih prostora te hortikulturno uređenje okoliša, planira ulaganje u iznosu od 8 milijuna eura. Na platnom je popisu Marine Kaštela 80 djelatnika, a gotovo 200 djelatnika upošljavaju tvrtke koje su unajmile prostor, uz napomenu da se u sezoni koja počinje nakon Uskrsa navedeni brojevi udvostruče.

Marina Kaštela izgrađena je na prostoru nekadašnjega kemijskog kompleksa *Jugovinila* i preuzima zadaću oplemenjivanja toga devastiranog prostora, ali i predstavljanja Kaštelanskog zaljeva kao turističkog, odnosno nautičkog odredišta. Radi sanacije nagomilane radioak-

Ja samo radim u Grazu, inače živim u Kaštel Kambelovcu” - za sebe običava govoriti Joško Berket, poslovni čovjek koji već godinama petkom redovito iz Austrije putuje

prema Hrvatskoj. Taj 53-godišnjak vlasnik je tvrtke pomorskog menagementa *Marin Consulting Graz* koja upošljava 450 pomoraca, uz napomenu da je časniki kadar isključivo hrvatski. Tvrtka od samog osnutka ima podružnice u Zagrebu te u Kaštelima.

Napisala: **Ana Kaštelan**

tivne šljake nastojanjima Joška Berketa izrađena je studija o utjecaju na okoliš, čime je omogućeno da se Marina uklopi u širi ekoprojekt Kaštelanskog zaljeva

“Kad ti Bog da puno, onda to puno moraš podijeliti s drugin inače nima sriće, nima blagoslova”, govori kapetan Berket koji već godinama ulaže u “dicu” jer to je, naglašava, “najunosnija investicija”. U želji da kaštelansku djecu udalji s ulice, ali i od droge, u Kaštelima 1996. godine pod geslom “Više veslača manje pušača” osniva Veslački klub Kaštela. Od početnih 15 brodova, od čega 10 darovanih, klub danas ima 30 brodova i 6 profesionalnih djelatnika. Okuplja oko 250 djece svih dobi koja postižu značajne rezultate, uz napomenu da svaki veslač poznaje “barbu Joška” koji s njima redovito odlazi na regate. U međuvremenu, nastojeći potaknuti i jedrenje – osniva i Jedriličarski klub Kaštela koji ima sve više članova. Nedavno je nabavljeno i osam novih jedrilica koje očekuju polaznike proletne škole jedrenja. S obzirom na to da je sportska tradicija Kaštela ipak odbojka, Berket osniva i ženski Odbojkaški klub Marina Kaštela.

SKRB ZA DJECU S POSEBNIM POTREBAMA

Iako su sportski uspjesi važni, škola je ipak važnija – tvrdi kapetan Berket koji i osobno oprati školovanje svojih sportaša, a 12 najdarovitijih učenika i studenata dobiva mjesečne novčane potpore. Stipendije će, kaže on, vratiti bez kamata u obliku donacije Veslačkom klubu kad se zaposle. Neki stipendisti već rade u Marini Kaštela nakon što su stekli zvanje nautičara.

U međuvremenu pomažu se i austrijska djeca – članovi *Mirnog mora*, nevladine udruge koja se skrbi za djecu s posebnim potrebama. Tako se djeci oboljeloj od dijabetesa već nekoliko godina u kolovozu ustupaju četiri broda za krstarenje Jadranom. S njima su i najmlađi članovi Udruge dijabetičara Split – splitska i kaštelanska djeca kojima se povremeno pomaže u liječenju. Tako su u povodu 10. godišnjice Veslačkog kluba Kaštela umjesto vatrometa nabavljene četiri inzulinske pumpice, a tu su i pojedinačne humanitarne akcije. Prednost imaju djeca bez roditelja, djeca teško oboljelih roditelja te obitelji s mnogo djece – pojasnio je nekadašnji kapetan

duge plovidbe Joško Berket, inače stalni donator Hrvatskoga glazbenog društva Biranj iz Kaštel Lukšića.

AKTIVAN I U KATOLIČKOJ MISIJI

Iako svoje austrijske dane provodi više nego radno, Joško Berket nalazi vremena i za Hrvatsku katoličku misiju. Pjeva u crkvenom zboru, a član je i Malonogometnog kluba “Alojzije Stepinac”. Redovito sudjeluje i u druženjima tamošnjih Hrvata, uglavnom rodnom iz bosanske Posavine kojima u goste vrlo često dovo-

šta se događa u mojim Kaštelima ali i šta je novoga s Hajdukon – ističe Joško Berket koji sa svojim veslačima svake godine redovito dolazi u Vukovar, gdje im na Ovčari održi “sat povijesti”.

“Moraju znati i pamtit svoju povijest, ali nadasve poštovati žrtvu onih koji su svoje živote utkali u našu slobodu. Moraju naučiti da novac nije i ne može biti cilj – samo je sredstvo kojim sebi i drugima možemo olakšati život. Uspjeh se ne postiže preko noći – potrebni su rad, znanje, ali i *pinkica sriće*” – uvjeren

di kulturno-umjetnička društva i klape iz Kaštela – posebice rodnog Kambelovca, gdje također pjeva u župnom crkvenom zboru.

“Bog mi je dâ da živim u najlipšoj zemlji i najlipšen mistu na svitu: proša san cili svit, ali najsrnitiji san kad san doma sa mojin Kaštelanima i svojom familijon – ženon Zrinkom i mojon dicon” – u svakoj prigodi ističe Berket. Najstariji sin 27-godišnji Marin – nekadašnji američki student – u Beču je i radi u diplomaciji za UN. Dvije godine mlađi Luka, nakon poslijediplomskog studija u Beču polako preuzima očev posao u Kaštelima. Treće dijete sin Fabjan ima pet godina, a najmlađa Kate dvije i pol. “Sritan san u vlastitoj dici i nije mi teško pomoći tuđoj. Posal nas vodi po cilome svitu, ali točno znamo di se ko od nas nalazi. I uvijek smo u vezi s Hrvatskon. Kad san u Grazu zahvaljujući internetu redovito pratim program HR – Radio Splita kako bi zna

je Joško Berket nastavljajući samozatajno svoj društveni rad, čime je 1998. godine zaslužio i Nagradu Grada Kaštela.

A priču o tome kaštelanskom morskom vuku završimo novinskom viješću objavljenom početkom prosinca 2005. godine: Među 12 laureata, dobitnika Godišnje nagrade sporta “Franjo Bučar” koju dodjeljuje resorno ministarstvo, priznanje je preuzeo i Kaštelanin Joško Berket, poslovni čovjek s prebivalištem u Grazu. Dobivenih 14 000 kuna darovao je dječjem vrtiću časnih sestara služavki Malog Isusa iz Kaštel Kambelovca, no nije pobudio medijsku pozornost kao drugi donatori. ■

ENG Joško Berket is a businessman from Graz who has for years now make regular weekend trips from Austria to his native Kaštel. This 53-year-old is known not only for his success in business but also for his tireless humanitarian, patriotic and sporting activities.

P O Z I V

za sudjelovanje na 5. natječaju literarnih i novinarskih radova

" Z L A T N A R I B I C A "

Hrvatska matica iseljenika - Podružnica Rijeka (voditeljica Vanja Pavlovec) organizira 5. nagradni natječaj literarnih i novinarskih radova za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranoga učenja materinskoga jezika u inozemstvu. Natječaj podupire Ministarstvo znanosti, prosvjete i športa Republike Hrvatske.

TEME su ovogodišnjeg Natječaja za literarne radove:

za dobnu skupinu od 7 do 12 godina

Ulovila / Ulovio sam zlatnu ribicu ili Za mene je sreća...

a za dobnu skupinu od 13 do 16 godina

Praznici iz mašte ili Uspomene

TEMA ovogodišnjeg Natječaja za novinarske oblike po izboru je:

Mostovi među ljudima ili Istražujem svoje korijene

UVJETI NATJEČAJA

LITERARNI RADOVI mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom i u svim hrvatskim narječjima te njima pripadajućim govorima (mjesni govori roditelja). Učenici mogu pisati lirske pjesme u stihu i u prozi, kratke priče i sastavke u kojima će opisivati događaje, stanja, zbivanja koja su osobne prirode.

NOVINARSKI RADOVI

mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom. Učenici mogu pisati vijest, izvješće, reportažu, putopis, intervju o njima znanim pojavama, događajima ili ljudima. Broj literarnih i novinarskih

radova nije ograničen.

Svaki rad treba sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime učenika, razred, dob učenika, naziv škole, naziv države, ime i prezime učitelja (mentora).

Vrednovanje radova

Literarni i novinarski radovi vrednovat će se u dvije kategorije, i to:

PRVA KATEGORIJA: učenici od 7 do 12 godina života;

DRUGA KATEGORIJA: učenici od 13 do 16 godina.

Natječaj je nagradni.

Organizator će najbolji rad učenika iz svake kategorije nagraditi osmodnevnom boravkom u ljetnoj školi Hrvatske matice iseljenika. Najbolji rad iz svake kategorije dobiva diplomu.

Osim prvih nagrada Organizator priprema i nagrade iznenađenja za druge najuspješnije radove sudionika Natječaja. Drugonagrađeni literarni i novinarski radovi dobivaju pohvalnicu. Svi ostali sudionici dobivaju priznanja za sudjelovanje na ovom natječaju.

ROK SLANJA RADOVA:

21. travnja 2008.

ADRESA:

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
- PODRUŽNICA RIJEKA
Trpimirova 6, 51000 Rijeka,
Republika Hrvatska
tel.: +385/51/214 557
faks.: +385/51/339 804
e-mail: hmi-ri@ri-t-com.hr

Objava rezultata Natječaja bit će u svibnju 2008. godine.

“U našoj se kući stalno govori hrvatski”

“U krugu obitelji uvijek su se pričale najljepše priče o Hrvatskoj, koju sam prvi put posjetio prije dvije godine na Hrvatskim svjetskim igrama u Zadru i koja me odmah osvojila svojom ljepotom i dobrotom svojih ljudi”, ističe Stjepan

Stjepan prigodom posjeta HMI

U posjet korijenima došao je Stjepan (Esteban) Rukavina Mikušić, 21-godišnji mladić iz Buenos Airesa. Za posjeta rodbini obišao je lijepi broj hrvatskih gradova, ali je posjetio i kuću iseljenih Hrvata, Hrvatsku maticu iseljenika, jer se htio pretplatiti na naš mjesečnik *Matica*. “Baka i tata jako vole čitati hrvatske novine”, pojasnio je na početku razgovora na hrvatskom jeziku naš simpatični Stjepan. Glavni “krivac” za učenje materinskog jezika jest 87-godišnja baka Marija i tata Josè Nikolas. Tata je, veli Stjepan, hrvatskim jezikom govorio sve do osnovne škole, kada je počeo učiti španjolski. “Kod nas se u kući stalno govori hrvatski”, kaže naš sugovornik napominjući kako i brat Nikolas govori hrvatski, dok mama Maria Beatriz, podrijetlom Talijanka, dobro razumije hrvatski, ali ga ne govori.

Baka Marija iz Sinja i djed Josè iz Perušića u daleku su Argentinu stigli još davne, 1945. godine i ondje pronašli svoje utočište. Argentina im je tada postala druga domovina, no Hrvatska je uvijek bila na srcu i u mislima. O Hrvatskoj su, kako veli Stjepan, pričali uvijek najljepše priče koje su drugi s veseljem slušali, a prvi put ju je doživio i upoznao prije dvije godine na *Hrvatskim svjetskim igrama u Zadru*. “Odmah me Hrvatska oduševila svojom ljepotom i dobrotom ljudi”, ističe naš Stjepan. U razgovoru napominje kako su se baka i djed u Buenos Airesu uglavnom družili s Hrvatima i okupljali se svake nedjelje na svetoj misi i u Hrvatskom domu u San Justu. “U našoj crkvi sv. Leopolda Mandića svećeniku Stjepanu Gregorovu ministrirao sam sve do prošle godine”, pojašnjava Stjepan koji je student

ekonomije na Universidad de Buenos Aires. On je nastavio majčinim putem jer je ona također ekonomistica, dok su tata i brat pravnici. Obitelj živi u Ramos Mejia, četvrti Buenos Airesa, koja je dvadeset minuta udaljena od središta argentinske prijestolnice.

“U Hrvatskoj mi se jako sviđa i obišao sam mnogo toga u zemlji. Jedino još nisam bio u Slavoniji. Ovdje je mnogo sigurnije i mirnije negoli u Buenos Airesu, no ovdje volim doći, ali ne znam bih li mogao tu živjeti”, pojašnjava nam Stjepan koji je u pradamovinu došao 27. prosinca, a otišao 4. veljače. Napominje kako baka Marija jedva čeka da se vrati i donese priče iz voljene Hrvatske. Ističe da kada god priča o Hrvatskoj, baki zaiskre suze u očima. Teško joj je, veli Stjepan jer zna da više nikada neće doći u domovinu Hrvatsku jer joj zdravstveno stanje ne dopušta. “Baki i tati nosim dosta hrvatskih novina kako bi mogli čitati o voljenoj zemlji Hrvatskoj, a nosim im i DVD o ljepotama Hrvatske, pa će uistinu uživati. Znam da će se u našem domu okupiti rodbina i prijatelji kako bi i oni uživali u pričama i slikama iz Hrvatske”, iskreno će naš sugovornik. Veli kako je za ovoga posjeta autobusom mnogo toga obišao. Posjetio je bakinu rodbinu u Sinju i djedovu u Perušiću, potom Novi Vinodolski, Rijeku, gdje je, veli uživao na Thompsonovu koncertu, te je doživio fašnik u Crikvenici. Oduševljen je ljepotama Dubrovnika koji je također posjetio i koji mu je najljepši grad u Hrvatskoj. “Lijepo sam se proveo u Hrvatskoj i s lijepim se doživljajima vraćam u Argentinu”, veli Stjepan. Napominje kako ga doma s nestrpljenjem očekuju, kao i priče o voljenoj Hrvatskoj koja je stalno s njima u mislima. ■

ENG While in Croatia Stjepan (Esteban) Rukavina Mikušić, a 21-year-old Croatian from Buenos Aires, visited the CHF. He experienced and got acquainted with Croatia the first time two years ago at the Croatian World Games in Zadar.

Obitelj Rukavina

Napisala: **Željka Lešić**

Zagrebačke izložbe posvećene Ivanu Vučetiću (12. – 28. svibnja 2008.)

CENTAR ZA KRIMINALISTIČKA VJEŠTAČENJA "IVAN VUČETIĆ" MUP-A RH

Centar za kriminalistička vještačenja je osnovan 1953. godine kao ustrojstvena jedinica MUP-a RH. Od doba preseljenja na novu lokaciju u Kustošiji, Ilica 335. nosi ime po tvorcu prve deseteroprstne klasifikacije "Ivanu Vučetiću". U Centru su ustrojena 5 Odsjeka: Odsjek daktiloskopije i identifikacije, Odsjek općih i tehničkih poslova, Odsjek balističko-mehanoskopskih i prometno tehničkih vještačenja, Odsjek biološko-kontaktne vještačenja i Odsjek kemijsko-fizikalnih i toksikoloških vještačenja. Odsjek daktiloskopije i identifikacije pruža potporu izložbi, koju organizira Hrvatska matica iseljenika u povodu 150 obljetnice rođenja Ivana Vučetića, sa područja struke, te će izlagati 11 eksponata sa područja daktiloskopije, koji su kao arhivski ili ogledni primjerci pohranjeni na Odsjeku, kao i prezentirati poslove daktiloskopije danas.

ŠKOLA PRIMIJENJENE UMJETNOSTI I DIZAJNA

Nekadašnja Obrtna škola, a današnja Škola primijenjene umjetnosti i dizajna niti je bila niti jest obična odgojna ustanova. I da nije škola tako duga kontinuiteta djelovanja, bila bi neobična, drugačija, izuzetna. U prvom redu zbog toga što je od svog začetak (1882.) temeljila odgojni rad na stvaralaštvu, u učiteljskom zboru imala dobre stručnjake; a u javnosti bila prepoznavana vršnoćom djela u njoj izobraženih majstora nekada, primijenjenih umjetnika i dizajnera danas. Ta je vršnoća potvrđena i na mnoštvu izložbi radova učenika i nastavnika ove škole, u Hrvatskoj i inozemstvu. Škola primijenjene umjetnosti i dizajna u svom nastavnom programu ima devet odjela: Aranžersko – scenografski odjel, Odjel unutrašnje arhitekture, Fotografski odjel, Grafički odjel, Keramički odjel, Kiparski odjel, Odjel metala, Slikarski odjel i Tekstilni odjel. Fotografski odjel djeluje od 1950. godine. Svojim programom nastoji obuhvatiti cjelokupno područje fotografije kao umjetničke i dizajnerske discipline prateći pri tome tehničko – tehnološki napredak fotografske struke. Zato nije neobično što je taj odjel odabran da svojim radom sudjeluje u realizaciji projekta izložbe Ivana Vučetića.

Pripremila: **Ljerka Galic**

IVAN VUČETIĆ NA PRIGODNOM BLOKU HRVATSKE POŠTE

Hrvatske poštanske marke, popularno nazvane ambasadori države, jesu mali umjetnički uradci koji se oblikuju u rukama najpoznatijih hrvatskih umjetnika, dizajnera i fotografa. Filatelija je jedan od najraširenijih i najomiljenijih hobija diljem svijeta. Hrvatska pošta svake godine zaprima brojne prijedloge za izdavanje prigodnih poštanskih maraka. Zahtjev Hrvatske matice iseljenika za izdavanje prigodne poštanske marke u povodu 150. obljetnice rođenja Ivana Vučetića Hrvatska pošta je prihvatila s radošću. Povjerenstvo za izbor motiva, likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka odlučilo se za verziju bloka koji je po svom obliku veći, a laicima zasigurno i vizualno zanimljiviji. Hrvatska pošta se, također, uključila u projekt "Vučetić", koji je pokrenula HMI, u povodu obilježavanja Vučetićeve obljetnice, pa će tako 20. svibnja 2008. u Mimari, prvog dana izlaska, promovirati prigodni poštanski blok s njegovim likom koji je oblikovala mlada zagrebačka dizajnerica Klara Mikulić. Uzvanicama će se tada predstaviti i maksimum-karta, FDC, plakat i žig prvoga dana. Blok će biti tiskan u nakladi od 50 000 primjeraka, a žig prvoga dana bit će u upotrebi 20. i 21. svibnja 2008. u poštanskom uredu 10101 Zagreb u Jurišićevoj 13.

BOTANIČKI VRT

Profesor botanike dr. Antun Heinz utemeljio je Botanički vrt 1889. godine u sklopu Botaničkog zavoda ondašnjeg Mudroslovnog fakulteta. Vrt se nalazi na južnoj strani Marulićeva trga i sastavni je dio niza starih zagrebačkih trgova i perivoja poznatih pod nazivom *Lenucijeva* ili *zelena potkova*. Zbog svoje velike obrazovne, kulturno-povijesne i turističke vrijednosti i sveukupnog značenja za grad Zagreb i Republiku Hrvatsku, Botanički vrt je od 1971. godine zakonom zaštićen kao spomenik prirode i kulture. U jugoistočnom dijelu Vrta nalazi se izložbeni paviljon iz 19. stoljeća koji je služio i kao oranžerija, ali je zbog neodgovarajućeg održavanja tijekom proteklih stotinjak godina postupno postao zapušten. Grad Zagreb donirao je najveći dio novca kojim je izložbeni paviljon potpuno restauriran (2005-2007). U *Projektu Vučetić* sudjelovat će i Botanički vrt. U restauriranom izložbenom paviljonu bit će organizirana izložba pod nazivom *Otisak lista, šape, prsta...* Tema izložbe će biti identifikacija živih bića pomoću otisaka, a izložba će biti upotpunjena izborom biljaka s otoka Hvara, gdje je Vučetić rođen, i Argentine u kojoj je živio veći dio života. Izložba u Botaničkom vrtu bit će otvorena 14. svibnja 2008.

TEHNIČKI MUZEJ

Osnovan po uzoru na postojeće velike znanstveno-tehničke muzeje u svijetu, zagrebački Tehnički muzej je specijalizirani muzej tehnike. Zamisao o nastanku zagrebačkog Tehničkog muzeja javlja se krajem 19. stoljeća, a njegova povijest započinje 21. prosinca 1954. odlukom odbora grada Zagreba o osnivanju. Muzej je otvoren za javnost 14. siječnja 1963.

Godine 1959. Muzeju je dodijeljena današnja lokacija na Savskoj cesti 18. koja je usko povezana s nastankom Zagrebačkog velesajma jer je na današnjim prostorima Studentskog centra i Tehničkog muzeja bio Zagrebački zbor. Tehnički muzej uz svoju redovitu aktivnost dao je i daje veliki prinos na području odgojno-obrazovnog rada, po čemu je prepoznat u široj javnosti. Stručna i računalna obrada bibliotečne i dokumentacijske građe predstavlja također značajan segment rada Muzeja. Prema Pravilniku o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Tehnički muzej od 2002. provodi matičnu djelatnost za sve tehničke muzeje (muzeje znanosti i tehnologije) u Republici Hrvatskoj. U sklopu projekta "Vucetich" Hrvatske matice iseljenika u organizaciji Tehničkog muzeja uzvanicima će grad Zagreb biti predstavljen vožnjom Muzejskim tramvajem iz 1924. u ponedjeljak 12. svibnja 2008. u 19.00.sati.

GRADSKA KNJIŽNICA

Gradska knjižnica jedna od najstarijih kulturnih, javnih ustanova u Zagrebu, utemeljena je 7. prosinca 1907. godine na poticaj i prijedlog Družbe Braća Hrvatskoga Zmaja. Prvotno je bila smještena zajedno s Gradskim muzejom u povijesnoj zgradi na Kamenitim vratima. Nakon 56 godina podstanarstva odlukom Gradskog poglavarstva dobiva privremeni smještaj u Starčevićevom domu, na Starčevićevom trgu 6. gdje, 2007. g. proslavlja svoju 100. godišnjicu djelovanja. Kao bitan segment kulturnog života grada Zagreba gradska knjižnica upriličuje razne manifestacije. Jedan od cjelovito osmišljenih međunarodnih programa jest ciklus izložaba i kulturnih događanja "Svijet u Zagrebu". Cilj je tih susreta upoznavanje Zagrepčana s raznim kulturnim tradicijama koje obogaćuju kulturni život grada ali i s našim ljudima koji žive u iseljeništvu. U svehrvatski projekt Vučetić Hrvatske matice iseljenika, KGZ, Gradska knjižnica pridružuje se izložbom "Hvaranin iz Argentine uz 150. obljetnicu rođenja Ivana Vučetića, izumitelja daktiloskopije", autora Ismene Meić, Ivana Jurkovića i Marka Vučetića. Uz naznaku iseljeničkog ureda, koji je svojevremeno bio u Starčevićevom domu, gdje je danas smještena Gradska knjižnica, naći će se vrijedna filatelistička građa, stari zemljovid, razglednice, popis Župe Hvar i sl. Otvorenje izložbe je prema zajedničkom kalendaru 13. svibnja u 12.00 sati u Galeriji Kupola, 3. kat Gradske knjižnice.

POSTOJI VELIK INTERES UČITELJA ZA RAD U DOPUNSKOJ NASTAVI

ZAGREB - Hrvatsku nastavu u inozemstvu koja je pod ingerencijom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa pohađa oko 6 800 učenika, a poučava ih 89 učitelja. "Postoji velik interes za odlazak na rad u inozemstvu, osobito za rad na njemačkome govornom području i u zemljama regije", izjavio je državni tajnik u resornom ministarstvu

Radovan Fuchs, osvrćući se na nedavno raspisani natječaj za izbor učitelja za rad u dopunskoj nastavi s djecom hrvatskih građana u inozemstvu. "U Njemačkoj rade 42 učitelja, u Švicarskoj 21, u Francuskoj četiri, u Italiji tri te u Austriji, Belgiji, Nizozemskoj i Srbiji po dva učitelja. U Argentini, Crnoj Gori, Čileu, Luksemburgu, Makedoniji, Norveškoj, Slovačkoj, Sloveniji, Rumunjskoj, Rusiji i Velikoj Britaniji radi po jedan učitelj", rekao je Fuchs. Kako napominje, interes je velik jer višegodišnji rad i boravak u inozemstvu svakako pridonose osobnom i profesionalnom razvoju svakoga pojedinog učitelja. Prema njegovim riječima, na rad se upućuju učitelji koji imaju odgovarajuću stručnu spremu za učitelja razredne nastave, učitelja hrvatskog jezika ili učitelja povijesti, odnosno odgovarajuću spremu za nastavnika hrvatskog jezika ili nastavnika povijesti. Uz to, učitelji moraju poznavati jezik države primateljice. Fuchs kaže da se u posljednjih nekoliko godina uočava trend povećanja broja naših učenika, što se ponajprije odnosi na Njemačku i Švicarsku. "Tamo imamo i najveći broj učenika, u Njemačkoj oko 2 950, a u Švicarskoj oko 1 800 učenika", rekao je državni tajnik. Program izvođenja hrvatske nastave u inozemstvu stoji oko 23 milijuna kuna, a u tom su iznosu, uz plaće učitelja, sredstva za troškove stručnog usavršavanja, nabave stručne literature, časopisa i audiovizualnih sredstva te nabave i održavanja prijenosnih računala, koje imaju svi učitelji koji rade na temelju ugovora o radu.

KANADA UKINULA TZV. VOJNI OBRAZAC ZA HRVATSKE DRŽAVLJANE

KANADA - Kanadska ministrica useljeništa Diane Finley pozvala je 7. veljače 2008. hrvatsku veleposlanicu u Ottawi Veselu Mrđen Korać kako bi je upoznala s odlukom kanadske vlade o ukidanju tzv. vojnog obrasca za hrvatske državljane prigodom traženja kanadskih viza. Odluka stupa na snagu odmah. Obrazac je uveden 1996. za sve muške hrvatske državljane s pitanjima o sudjelovanju u Domovinskom ratu. Ukidanje vojnog obrasca umnogome će olakšati veze brojne hrvatske zajednice u Kanadi s članovima njihovih obitelji u domovini te je ova odluka ujedno i priznanje za dugogodišnje napore hrvatske zajednice u Kanadi koja je zajedno s hrvatskom diplomacijom radila na rješavanju ovog pitanja.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE IZ ZAPADNE EUROPE

NJEMAČKA - Duhovne vježbe za hrvatske svećenike i đakone iz Zapadne Europe o temi "Iznimnost i izazovnost svećeničke službe u modernom svijetu, održane su od 25. do 28. veljače u Kući za duhovne vježbe Biskupije Würzburg "Himelspforten" u Würzburgu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta. Na duhovnim se vježbama, koje je vodio svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije dr. Ivan Bodrožić, okupilo oko sedamdeset svećenika i dva stalna đakona. Sve je na početku pozdravio ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Ante Kutleša, koji je okupljenima prenio pozdrave hrvatskih (nad)biskupa, posebice predsjednika Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu dubrovačkog biskupa mons. dr. Želimir Puljića.

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL U PARIZU

FRANCUSKA - U utorak 19. veljače u okviru redovite sezone jednog od najprestižnijih pariških koncertnih prostora – u prepunom Velikom salonu Louisa XIV. u monumentalnom baroknom kompleksu Les Invalides, glazbenici Hrvatskoga baroknog ansambla predstavili su pariškoj publici vrhunsku hrvatsku baroknu glazbu. Uz djela Scarlattija, Rameaua i Leclaira, izveli su i reprezentativan izbor iz opusa vodećih hrvatskih skladatelja: Vinka Jelića, Gabriela Pulitija, Francesca i Gabriela Uspera i Tomasa Cecchinija. Koncertu su, uz veleposlanika RH u Francuskoj, gospodina Mirka Galića i njegove goste, članove diplomatskoga zbora prisustvovali brojni intelektualci i uglednici, među ostalima, i skladatelj Ivo Malec i književnik Radovan Ivšić. Koncert je ostvaren uz podršku Ministarstva kulture i Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske.

HRVATSKO HODOČAŠĆE U LUJAN

ARGENTINA - Tradicionalno hodočašće hrvatskih iseljenika u marijansko svetišće u Lujanu, sedamdesetak kilometara od glavnoga argentinskoga grada Buenos Airesa, ove godine se održalo 2. ožujka. Procesijsku povorku do svetišta Gospe od Lujana predvodili su hrvatski franjevci i časne sestre iz Dock Suda, a za njima mladež u hrvatskim narodnim nošnjama noseći barjake. Svečanu misu u bazilici, na hrvatskome i španjolskome jeziku, služili su kardinal Estanislao Karlich, fra Josip Peranić, fra Berislav Ostojić, fra Frano Milanović Litre i fra Jorge Dulcich U dvorištu obližnjeg samostana nakon mise je nastavljeno druženje hrvatskih iseljenika i njihovih gostiju koje su zabavljali tamburaši "Jorgovana" iz Doc Suda.

Hrvatski prosvjetni klub ZRINSKI-FRANKOPAN St. Lois (Missouri)

PROSVJETOM K' SLOBODI.

Mjeseca travnja 1905. probudila je proljetna zora nekoliko čestitih Hrvata u gradu St. Louisu, da iza zimskoga sna zapale zublju prosvjete za se i za svoj hrvatski rod. U više navrata bijahu obdržavani sastanci, na kojima da se braća posavjetuju i dogovore o osnutku jednog "kluba", koji bi i bio stjecište nadobudne mladosti hrvatske, da knjigom i novinom, pjesmom i tamburicom, te kazališnom školom osvježe srce svoje za častno hrvatsko ime, za slatku materinsku riječ i za ljubljenu otačbinu Hrvatsku.

I dana 25. travnja te historičke godine na svojoj izvanrednoj sjednici iliti skupštini, formalno osnovaše "klub" i odmah izabraše odbor, a malo zatim izradiše pravila, kao zakon reda i poredka.

Čestiti ovi pregaoci, zadojeni hrvatskom mišlju i osjećajima, dadoše tom svom "klubu" časno i hvalodostojno ime, ime slavnih hrvatskih mučenika, - "Zrinski-Frankopan."

Nakon toga izhodiše i "charter", kao državnu priznanicu iliti dozvolu, da ovaj klub slobodno može i smije razvijati svoje plemenito djelovanje.

Pa tečajem vremena postade ovaj klub zaista jednom od najljepših hrvatskih organizacija... djelovanjem polučio krasnih uspjeha na polju pučke prosvjete. Ali ti uspjesi privukoše još više mladi rodoljuba u kolo braće njihove, da još više i jače rasplamsa žar na svetu hrvatsku stvar, i da srca njihova postanu u ovoj tuđoj zemlji - hrvatsko plamenište.

I - doista! Za kratko vrijeme porodi taj klub krasnu knjižnicu, lijepu čitaonicu, pjevački sbor, tamburaški sbor, kazališni sbor i - sbor ljubavi bratstva i jedinstva...!

Prvim predsjednikom ovog prosvjetnog kluba bio je vrli rodoljub g. Mate Kvaternik, drugim danas već pokojni, Luka Trtanj, treći g. Pavao Šerić, četvrti g. Šimun Grbin, a sad mu je predsjednik agilni domoljub, radnik, Luka Šarar.

Hrvatski prosvjetni klub "Zrinski-Frankopan" vrlo lijepo napreduje, jer u njemu gori luč u sredini, a u uglovima po jedan žižak hrvatske narodne svijesti...

Požrtvovni sborovodja svojih učenika, sinova one svete grude, koju Hrvati majkom zovu čestiti hrvatski otačbenik g.

Ivan Večerina, svojim bezprimjernim pregnućem, tako rekuć, najviše doprinosi na oltar prosvjete mladosti naše... kojemu svaka hvala i čest!

No obzirom na okolnost, što St. Louiška kolonija broji oko 5000 Hrvata, nije u tome klubu niti izdaleka onaj borj članova, koji bi bezuvjetno morao biti, ali su zato Hrvati inače organizirani, koja nas činjenica tješi tim više što...

Prije 15 godina naime, St. Louiški Hrvati počeli su raditi na tom, da osnuju jedno podporno društvo sa svrhom, koja će imati podupirati bolesne članove, ko i u slučaju smrti ublaživati bol sebi i svojim sirotama. I osnovaše takovo društvo, kojemu dadoše ime "Sv. Nikola", koje se priključi Narodnoj Hrvatskoj Zajednici pod brojem odsjeka 49, koja je jedno od

najvećih hrv. društava u Americi. Za njime su se osnovala druga društva, kao "Presv. Srce Marijino" odsj. 157, "Sv. Stanislav" odsj. 60, "Isus Pomoćnik Hrvata" odsj. 214, "Sv. Ivan Velebitski" odsj. br. 307, "Ante Mažuranić" odsj. 340, i "Sv. Šimun" odsj. Br. 350, svi N.H.Z., te "Kršno Primorje" odsj. broj 6 i "Sv. Antun" odsj. br. 30 Hrv. Zaj. Illinois.

U najnovije doba

osnovalo se je samostalno podporno društvo, koje ne pripada nijednoj zajednici pod imenom "Hrvatska Sloga". Dakle ukupno 10 podpornih društava.

Hrvati u St. Louisu imaju također i svoju građevnu udrugu "Balkan", koja je osnovana pred dvije godine i koja veoma dobro napreduje. Nadalje imaju svoju vlastitu crkvu i školu, koje također vrlo lijepo napreduju, no polagano ali sigurno, čime se danas St. Louiški Hrvati punim pravom i ponose!

Kako se vidi, hrv. narod grada St. Louisa, da rečeno iskreno, upravo prednjači svim kolonijama ove prostrane zemlje, pak nas Zrinski-Frankopan bude u velike proširio, i time odgajao i odgojio sve Hrvate za - ciljem, koji nas vodi — prosvjetom k' slobodi!

Stari Klubaš

(Članak objavila "Hrvatska Zastava" - Chicago u prosincu 1910. Pronašao i prepisao Ante Čuvalo, Chicago)

Zaboravi Njemačku!?

Moje njemačko iskustvo ovdje nije od velike koristi. Njemačka kultura, navike, običaji..., sve ovdje gubi svoje značenje. Ovdje satovi pokazuju hrvatsko vrijeme. Najvažnije je: - Zaboravi staro i prihvati novo! Što brže - to bolje!

Korzo je Brođanima dnevni boravak – primaća – kako bi se ovdje to reklo...

Možda je naslov provokativan, ali provocirati mi doista nije nakana. Ja hoću samo olakšati donošenje odluka, hoću se osloboditi ustaljenih navika, hoću stvoriti novu bazu podataka, a sva iskustva potisnuti u stranu, jer ona mi ovdje nisu od velike pomoći. Hrvatska je druga zemlja, tu su drugi običaji, drugi ljudi, drugi zakoni... Moram početi od početka. Da bih si olakšao život, odredio sam si nekoliko načela. Neka od njih: govoriti hrvatski, misliti hrvatski, ponašati se hrvatski!

Napisao: **Emil Cipar**

GOVORITI HRVATSKI

Ono što mene najviše čini Hrvatom jest hrvatski jezik. Rođen sam u Bosni. Mama Čehinja, otac Slovak, jezik nika-kav... U kući se govorila neka mješavina slovačko-bosansko-ukrajinskoga i Bog ti znao kakvog jezika još... Druga su djeca imala svoj jezik koji se zvao materinski. Ja ga nisam imao, jer moja majka nije imala prigodu naučiti češki, ali ni bilo kakav drugi jezik. U kraju u kojem sam ja rođen (okolica Prnjavora) živjeli su pripadnici dvanaest nacija. Dvanaest nacija, dvanaest jezika i sve to na malo-me prostoru.

Godine 1956. moja obitelj - otac, majka i ja selimo se u Hrvatsku. Ja sam

pošao u školu, znao sam već čitati i pisati, ali nisam znao jezik. Zavidio sam vršnjacima koji o jeziku nisu niti razmišljali – oni su ga, jednostavno, znali.

Moji problemi svakim su danom bili sve manji i manji. U trećem razredu osnovne bio sam potpuno ravnopravan. Čitao sam sve što mi je došlo pod ruku. Brzo, prebrzo sam shvatio da hrvatsko-srpski nije jedan jezik, kako nam se to uporno tvrdilo. Kada bih u svojoj dječjoj naivnosti postavio negdje to pitanje, nailazio bih na šutnju. Uopće, mnogo se šutjelo u vrijeme moje mladosti.

U srednjoj školi - bila je tehnička - hrvatski jezik nije bio toliko zastupljen u nastavi. No bio je tu profesor hrvatskoga,

koji je na moju sreću, a na svoju nesreću, predavao upravo kod nas. Zbog nekih "nacionalističkih istupa" bio je degradiran u tehničku školu (*Tu ne može napraviti veliku štetu*). Prof. Ivica Sivrić bio je oličenje učitelja, pedagoga, roditelja, staratelja... On je jednostavno "odradio" svoj program, korektno i pošteno, a ako je tko imao dodatnih pitanja, mogao mu se uvijek obratiti. Ja sam imao pitanja. Mnogo pitanja. Jedno od tih pitanja koje me u to vrijeme mučilo bilo je: - Što sam ja? Hrvat, Jugoslaven, Čeh, Bosanac, Slovak...?

Dobro se sjećam. Bila je subota poslijepodne. Proljetni dan. Nas dvojica išli smo zajedno iz škole, koja je tada bila na rubu grada, prema centru. Postavio sam mu to pitanje i dugo čekao odgovor. Nekoliko puta me je pogledao, počeo se dlanom po čelu, a onda i dalje šuteći nastavio put. Bilo mi je žao što sam mu postavio to pitanje, što ga time mučim. Negdje kod prijelaza preko željezničke pruge ponovno me pogledao i – *Ne znam što bih ti rekao... Stvarno ne znam, moraš se sam definirati, moraš osjećati, moraš znati...! Bio bih mnogo sretniji da me to nisi pitao...! Moraš se definirati! Nemoj se ljutiti, ali ne mogu ti pomoći! Možda ti-ko: nemoj dopustiti da te drugi definiraju. To moraš učiniti sam!*

Profesor Ivrica Sivrić je umro. Ja mu nikada nisam zahvalio, a upravo on me je naučio najvećem dobru u mom životu. *Moraš se definirati sam!* I ja sam počeo. Razmotrio sam sve čimbenike koji su dolazili u obzir. – Čeh? – svaka čast Česima, ali osim Švejka... – Slovak? – svaka čast Slovacinima, ali osim Hane Hegerove... I uostalom, što je smetalo njihovo porijeklo Augustu Šenoi, Bogoslavu Šuleku i inima da postanu Hrvati. Jezik je važan. Hrvatski jezik je ključ. Od jednoga časa, toga proljeća, ja sam postao Hrvatom. Neslužbeno. Službeno, nekoliko godina poslije, točnije, 1971. Bio je popis stanovništva, ja sam bio u vojsci i zastavniku na pitanje – *Nacionalnost?* – ponosno rekao: - *Hrvat*. – Prvi put u životu. Koja igra sudbine. Te se godine dogodilo pravo Hrvatsko proljeće.

I da se vratimo u sadašnjost! U Brodu smo, početkom siječnja 2007. Moram priznati, nepoznati teren. Najprije ću prislušivati druge. Brod je pregledna sredina, brzo se snađeš. Bitno je ne "istrčati pred rudo", pustiti druge da govore,

da misle da se ponašaju hrvatski, a ja ću učiti. Jer nije to isto kao kad dođeš na odmor, pa ti je svejedno "hoćeš li ugaziti u mast" ili ne. Bitno je da se ne izdaš kao povratnik, kao netko tko sve bolje zna, - *Čovjek je živio vani*. - Hoću biti jedan od njih – jedan od nas. Sasvim obični građanin, JMBG tajitaj.

Nije to tako jednostavno. Ono što mene čini Hrvatom, hrvatski jezik, ponovno se uništava. Slušam i ne vjerujem: - *Obrazovanje izumire, sada se educira. Hrvatski proizvodi su hrvatski brendovi. Više ne sudjelujemo, sada participiramo. Sada izlazimo van, ulazimo unutra, penjemo se gore, silazimo dolje...*, kao da se može drukčije. E moj Emile, tu će biti problema!

MISLITI HRVATSKI

Pa, dobro, što sad tu ima? Misлити je misliti! Što ima tu posebno? Sjedneš i misliš. Ili samo sjedneš. Kako je to misлити hrvatski? Možda je glupo, ali Nijemci kažu: - Pustimo konje da misle, oni imaju veće glave. – Pa i nije baš glupo. Od stoljeća sedmog za Hrvate su mislili drugi. Oni koji su mislili hrvatski, loše su prošli. I sada, u ovo kratko vrijeme slobodne Hrvatske, moramo naučiti sami misлити. Nije da i sada ne bi drugi mislili za nas, ali to bi bilo sve drugo samo ne dobro. A što misli prosječan Hrvat u Hrvatskoj? Dakle, prosječan Hrvat u Hrvatskoj misli da bi on bio bolji predsjednik države, predsjednik Sabora, predsjednik vlade, bolji izbornik nogometne vrste (iako je posljednje nemoguće), ali poslušajmo normalni razgovor ispred trgovine uz obvezno pivo iz boce: - *Ja bi metio* (u Brodu se ne stavlja, u Brodu se meće) *onog malog iz Hajduka...*

Mnogo rečenica počinje sa: - *Ja mislim...* Mnogo se misli da drugi o nama misle ovako ili onako – *Oni iz Europe misle da smo mi...* Ne znam što misle drugi Europljani, ali znam da prosječan Nijemac zanemarivo malo vremena misli o hrvatskim problemima. Ima on dosta svojih.

Izvlačim zaključak: Misлити hrvatski je ne poželjeti, ni u mislima, nikome ništa loše. Poštovati pravo drugih na vlastito mišljenje. Ne držati svoje mišljenje boljim ili vrednijim od drugih. *Čovječe, sjeti se da si prah i da ćeš prahom postati.*

Tu neće biti problema.

PONAŠATI SE HRVATSKI

Često sam čuo od Nijemaca koji su bili na godišnjem odmoru u Hrvatskoj da: - *Vozačka kultura u Hrvata ostavlja željama mnogo mjesta*. – Prevedeno, to bi značilo otprilike da: kada Hrvat sjedne za upravljač automobila, postane neman. Obraćam pažnju na ponašanje vozača u Brodu. Što više gledam, to mi je više žao što tu nisu svi ti Hansovi, Peteri, Güntheri... Pa čovječe, ovdje se zaustavlja kada pješak samo pomisli prijeći ulicu.

...ni u vrijeme gradnje, Brođani se nisu dali smetati.

Ponosan sam na svoje Brođane. Daje se velikodušno prednost onima koji skreću ulijevo. Automobil nije u Hrvata erotska proteza, kao što je to slučaj kod Nijemaca. Svaka čast!

Grad je uređen. Brod, ovdje bi trebalo reći Slavonski Brod, ima najljepši središnji trg u Hrvatskoj. Sve je čisto, grad je pristojno osvijetljen. Bilo je tako nekada i u Njemačkoj. Poslije se sve izmijenilo. Multi-kulti je učinio svoje.

Tu neće biti problema. Osim umirućeg jezika, sve drugo je prihvatljivo. A i jezik nije umro, možda nije kasno. Možda će i Hrvati shvatiti da im je u definiranju hrvatskog bića hrvatski jezik važniji od ZERP-a.

Moje njemačko iskustvo ovdje nije od velike koristi. Njemačka kultura, navike, običaji..., sve ovdje gubi svoje značenje. Ovdje satovi pokazuju hrvatsko vrijeme. Najvažnije je: - Zaboravi staro i prihvati novo! Što brže - to bolje! ■

ANTONIO MACAN SPLITU DAROVAO KONCERT ZA VALENTINOVO

SPLIT - U splitskom HNK je 14. veljače 2008. nastupio Antonio Macan, porijeklom iz Sinja, a nastanjen u Njemačkoj. Iako tek devetnaestogodišnjak, već je svirao po cijelom svijetu. Mladi je glazbenik nastupio s djelima Ludwiga van Beethovena i Roberta Schumanna, nakon čega je odsvirao deset

vlastitih skladbi. Uz virtuoznost, nastup je bio pravo predstavljanje mladog čovjeka i novih ideja, pa je trostruki bis završio svirajući pod maskom, čime je samo dodatno osvojio naklonost publike. Neposredan i simpatičan, a da uz to i odlično govori hrvatski jezik, nakon koncerta je u kazalištu dijelio autograme, pa je sve završilo u lijepoj i opuštenoj atmosferi, iako je uoči nastupa izjavio da ima tremu pred zahtjevnom splitskom publikom.

BORBA ZA OČUVANJE HRVATSKOG JEZIKA U AUSTRALIJI

AUSTRALIJA - Prvi put u posljednjih 28 godina neće biti nastave hrvatskog jezika u Victorian School of Languages u University High u Melbourneu. Riječ je o surovoy stvarnosti koja je uvjetovala da nekolicina studenata iz središnjih predgrađa Melbournea ili odustane od nastave materinskog jezika ili odluči na nastavu otići nekamo drugamo. Posljednjih godina u zajednici postoji smanjenje broja učenika u srednjim školama subotom širom Victorije, a vrhunac je prekidanje nastave u University High. Predsjednica Udruženja učitelja hrvatskog jezika Victorije Katica Perinac nije iznenađena ovom vijesću. Štoviše, ona očekuje još loših vijesti: 'Brojevi padaju već duže vrijeme, a sve je manje i drugih usluga za govornike hrvatskog jezika', kazala nam je Perinac prije početka nastave u subotu 16. veljače 2008.

MINISTAR PRIMORAC S HRVATSKIM ZNANSTVENICIMA U SAD-U

SAD - Ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac nedavno je sa suradnicima boravio u SAD-u, gdje je, osim sudjelovanja na tradicionalnom Molitvenom doručku s predsjednikom Bushom, posjetio Nacionalni institut za zdravlje, Nacionalni institut za istraživanje raka te Nacionalnu akademiju. Susreo se s predsjedničkim kandidatima i vodećim američkim znanstvenicima. U hrvatskom se veleposlanstvu Primorac susreo s pedesetak znanstvenika hrvatskog podrijetla koji žive i rade u okolici Washingtona. "Veliki je broj hrvatskih znanstvenika koji imaju sjajnu karijeru u SAD-u i uistinu sam ponosan na njih. Među njima bih istaknuo dr. Hedviga Hričaka iz Memorijalnog centra za istraživanje raka Sloan-Kettering, dr. Branimira Šikića sa Sveučilišta Stanford, dr. Živka Pavletića iz Instituta za rak, dr. Danicu Ramljak i druge. U intenzivniju suradnju američkih i hrvatskih znanstvenih institucija uključit ćemo Međunarodni centar Fogarty pri NIH-u, a posebno nadahnut razgovor na tu temu imao sam s direktorom dr. Rogerom Glassom. Cilj mi je samo jedan - u cijelosti mobilizirati sve naše znanstvenike i stručnjake u izgradnji Hrvatske, a nesumnjivo je da oni imaju mnogo toga ponuditi", zaključuje Dragan Primorac.

SPOMEN PLOČA FRANJI PETRIĆU

ITALIJA - U rimskoj crkvi sv. Onofrija kardinal Giovanni Lajolo, guverner Države grada Vatikana, zajedno s prof. Milanom Mogušem, predsjednikom HAZU, i hrvatskim veleposlanikom pri Svetoj Stoli Emiliom Marinom, otkrio je spomen-ploču hrvatskom humanistu Franji Petriću. Mramorna spomen-ploča postavljena je na mjestu gdje se već nalaze ploče u čast svjetskih humanističkih velikana. Franjo Petrić, (Cres, 1529. - Rim, 1597.) jedan je od velikana europske znanstvene misli 16. stoljeća, filozof, polihistor, grecist i latinist. Na svečanosti su bili nazočni i brojni ugledni gosti, među kojima i krčki biskup mons. Valter Župan, predstavnici Grada Cresa i klapa "Burin" koja je i pjesmom pratila svečanost.

NJEMAČKI HRVATI POMAŽU STRADALNICIMA DOMOVINSKOG RATA

NJEMAČKA - U Hrvatskoj katoličkoj misiji München održana je 16. veljače godišnja skupština dobrotvorne udruge Ruke dobrote koja je utemeljena sredinom devedesetih godina za pomoć invalidima i braniteljima koji su nesebično darovali svoje živote u obrani Domovine. Voditelj HKM-a fra Tomislav Dukić zahvalio je udruzi koja pomaže onima koji su nas najviše zadužili, hrvatskim braniteljima i invalidima Domovinskog rata. Predsjedništvo udruge s fra Antom Vukom na čelu zahvalilo je svim dobročiniteljima, svima onima koji su, svojim novčanim i materijalnim priložima ili na bilo koji drugi način u proteklih 12 godina pomagali i dalje pomažu udruzi u njezinu radu. Fra Ante je iznio detaljne podatke o obiteljima kojima je pružena pomoć u protekloj godini izražavajući svoju zahvalnost svima onima koji su svojim priložima pomogli da se ublaži silna patnja kojoj su izložene obitelji invalida i branitelja Domovinskog rata.

“Potrebno jače povezivanje Dorinih štićenika s iseljeništvom”

“Moj rad u DORI temeljio bi se na prožimanju dosadašnjih djelovanja DORE i mojim profesionalnim iskustvima u svrhu uspješnog razvoja i napretka”, istaknula je nova Dorina ravnateljica Ana Pavlović, povratnica iz Amerike

Ana Pavlović, nova ravnateljica "Dore"

Rad u *Dori* vidim kao mogućnost analitičkog odnosa obrazovanih mogućnosti svijeta u proporcionalnom odnosu naglašenih hrvatskih potreba za obrazovanjem, participaciji globalnom europskom sjedinjenju. U obrazovanju leži sloboda, dignitet i integritet svih pojedinaca koji čine skupine, a to omogućivanje onima koji nisu u mogućnosti - čini sve nas osviještenima, zrelima, poželjnim", naglasila je Ana Pavlović, nova ravnateljica *Dore*. Mišljenja je da je *Dora* ponovno oživjela svojim realizacijama planova i programa, što pohvaljuje. Takav oblik promoviranja i djelovanja ove humanitarne organizacije u društvu, po njezinoj ocjeni, treba na-

staviti u istome smjeru u skladu s planovima za sljedeću godinu. "Moj rad u *Dori* temeljio bi se na prožimanju dosadašnjih djelovanja i mojim profesionalnim iskustvima u svrhu uspješnog razvoja i napretka", izjavila je *Dorina* ravnateljica koja je već za početak svojeg mandata postala kuma djetetu i tako osobnim primjerom motivirala ponajprije prijatelje i poznanike na tu humanu gestu.

Predstojeća akcija *Dore* bila bi Dobrotvorna akcija – aukcija/prodaja dječjih radova u formi večere u Zagrebu neposredno prije Uskrsa. Važno je napomenuti kako je radi oživljavanja *Dorinog* programa kumstva kontaktirala s Los Angelesom i Torontom, gdje osobno vidi veliki potencijal. Mišljenja je kako bi to bio i jedan od njezinih glavnih zadataka u *Dori* za ovu godinu, jer kao povratnica

iz iseljništva s tim u vezi ima golema iskustva i potencijalne veze. U tu svrhu organizirala bi humanitarne projekte. Primjerice u lipnju bi organizirala *Fun Raising Dinner* pod pokroviteljstvom Generalturista i hrvatskog konzulata. Za tu prigodu, a i za buduću promociju te humanitarne organizacije, potrebno je napraviti CD koji bi zorno prikazivao sve njezine uspjehe i potrebe, s naglaskom na kumstvo.

Slične su se humanitarne organizacije, napominje ona, 90-ih organizirale u Los Angelesu u svrhu pomoći domovini, pa bi se po tom principu organizirale i za *Dorine* štićenike. "Živeći godinama u iseljništvu, sigurna sam u uspjeh ove zamišljene akcije, jer je *Dora* bila prisutna u godinama rata, no sada bi bilo idealno približiti jasne motive postojanja *Dore* povezivanjem štićenika s dijasporom u trajnim komunikacijama i aktivnostima kao što su: organizirana ljetovanja, zimovanja, školarine, naravno, u skladu s *Dorinom* politikom i načelima poslovanja", pojasnila je Ana Pavlović.

Ovo su samo neke od ideja nove *Dorine* ravnateljice, koja je svoja profesionalna iskustva primjenjivala i u sjevernoameričkim školama i institucijama, no ideja ne manjka. "Organiziranje donacija i potpora svih vrsta i oblika posao su koji radi svagdje na isti način po sistemu lančane reakcije koja mora uspjeti ako u nju unesemo dovoljno vjere, želje, energije, rada i profesionalizma, a nadasve razumijemo smisao i svrhu koja je u ovom slučaju iskonski čista i plemenita, humanitarna", istaknula je na kraju razgovora Ana Pavlović. ■

ENG "My work at DORA would be based on imbuing the current activities of DORA with my professional experiences with the aim of its successful development and progress", said Ana Pavlović, a returnee from the USA and the new director of the DORA humanitarian association.

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

FEŠTA HRVATSKE IZLOŽBENE SCENE

“Imati Chagalla danas u Zagrebu sigurno je privilegija, *Priča nad pričama* kreirana je samo za Zagreb, stvorena baš za prostor Klovićevih dvora”, kaže kustosica Marina Viculin

Netom završena izložba Marc Chagall “*Priča nad pričama*” u galeriji Klovićevi dvori prvorazredni je kulturni događaj i po stručnim referencama i po odzivu publike koja je tri mjeseca doslovno hrlila u Zagreb iz svih krajeva Hrvatske, pa i izvan nje. Ruski Židov, posvojeni Francuz i građanin svijeta s “iseljeničkim teretom” na duši, apsolutno samosvojna umjetnička figura 20. st. koja unatoč progonima, izgnanstvima, ratovima, nesporazumima s političkim režimima i umjetničkim diktatima nikad nije prestala gledati “očima duše” obraćajući se “oblacima, nebu i nutrini”, i danas jednako šarmira, uznemirava i oduševljava. O tom vitalizmu ludosti, o nadnaravnoj i neprolaznoj ljepoti Chagallova djela, i o značaju izložbe za našu kulturnu scenu razgovaramo s kustosicom i koautoricom postava Marinom Viculin.

Ako se zna da se u svijetu godišnje održavaju tek dvije Chagallove izložbe, što je “Priča nad pričama” za hrvatsku izložbenu scenu, i za ljubitelje slikarstva u nas?

— Kada smo pripremali izložbu “*Pričama nad pričama*” rukovodili smo se idejom da to mora biti doživljaj u najmanju ruku jednako snažan kao gledanje dobrog filma u dobroj kino dvorani. Naime, mora zadovoljiti sva osjetila i potaknuti na razmišljanje, dirnuti u osjetljivo mjesto i uzburkati emocije, ni preduga ni prekratka, ne smije umoriti ni ostaviti osjećaj nedovršenosti. Imati Chagalla danas u Zagrebu, toliki broj dijela pred očima nekoliko mjeseci sigurno je privilegija, nešto što nas određuje pojedinačno, a možda donosi i neko zajedničko

saznanje cijele zajednice. Povijest umjetnosti uči nas da su neke izložbe mijenjale pravce razvoja suvremenog izraza. Danas je to drugačije jer su komunikacije puno moćnije, ali tragova velikih izložaba sigurno ima, samo su poprimili drugačije oblike.

Ovo je i jedinstveni hrvatski postav - niti je odnekud ovakav doputovao, niti će takav otputovati u drugi gale-rijski prostor?

— Voljeli bismo ga pokazati još negdje, šteta je takav posao obaviti i tu se zaustaviti. “*Priča nad pričama*” je naša prva izložba za koju smo bez posrednika dogovorili posudbu svih izloženih djela. Da, ona je kreirana za Zagreb, za

prvu prezentaciju Chagallovog djela u Zagrebu, stvorena je baš za prostor Klovićevih dvora. Računamo to značajnim priznanjem svome stručnom i profesionalnom radu jer su posudbe iz kolekcija državnih institucija kao što su Centar Georges Pompidou i Chagallov muzej u Nici uvijek vrlo značajna referenca kući i priznanje ozbiljnosti projekta.

Je li Chagall, kao i čitatelji našega časopisa, na neki način bio iseljenik – iz domovine, iz sile teže, iz uobičajenih životnih i umjetničkih tokova?

— Meni je tema iseljeničtva i života u drugoj zemlji, među ljudima koji se smiju drugačijim stvarima, vrlo bliska. Moji su se iseljavali s maloga jadranskog otoka

Napisala: Ksenija Erceg

Marina Viculin, kustosica Klovićevih dvora

i, kao što iznosim u uvodnoj bilješki, čini mi se da su baš priče spremnice za značenja, čini mi se da jedino priče mogu sačuvati te strukture teško pamtljivih iskustava. Kod Chagalla to su naslikane priče no narativnost je, bez iznimke, prisutna. Znači kako se sjećanja tope i postaju bezoblična? Zato priča transponira stvarnost i omogućuje nam da zapamtimo ono bitno. Meni je zadržavajuća životna energija kojom Chagall te vrlo teške i bolne bjegove čini kvalitetnim i pročišćavajućim događajima svoga života, i svoje umjetnosti.

Koliko ga je upravo to što se usudio i ustrajao biti "iseljen" iz života i iz prevladavajuće umjetnosti, stalno lebdeći između neba i zemlje, učinilo posebnom i trajnom vrijednošću svjetske likovne baštine?

— Među posebne i trajne vrijednosti on se upisao ne zato što je bio drugačiji nego zato jer je u tome "drugačijem" bio izuzetno dobar. Predmet razgovora mogao bi biti: Što je to osobito dobro? To je i osjetilno i racionalno razumijevanje materije kojom se bavi. Slikarstvo je njegov jezik, koji je naučio i znao i mnogo prije nego se njime počeo baviti. I divno je promatrati kako je učeći postajao samo sve slobodniji i slobodniji. Kada sam ovdje u Zagrebu otpakirala njegove radove ostala sam zadržana njegovim "be-

zobrazlukom". Možda bi se ovi navodnici na riječi bezobrazluk mogli i maknuti jer on zaista bez ikakvih skrupula uzima iz svakoga njemu suvremenog ili povijesnog likovnog jezika ono što mu treba. Koristi to bez želje da sagradi jasan i konzistentan osobni jezik i stil, koristi te elemente jer mu baš oni u tom trenutku trebaju da zabilježi onu već spomenutu priču. Svi su ti formalni i ikonografski, tehnički i ini elementi u funkciji priče Marca Chagalla.

Zapisali ste da Chagalovo "znatiželjno i senzibilno oko ne uljepšava stvarnost nego pronalazi put". Kakav put?

— Put da se preživi, način da se ostane znatiželjan i živ u izgnanstvu, za vrijeme rata, u vrijeme iznenadne smrti voljene Belle. Put kojim se može krenuti i kada se više nema kamo. Još desetljećima nakon definitivnog napuštanja Rusije na svim je njegovim slikama onaj ugao iz Vitebska, par kuća što nestaju s vidika na kraju ulice. To je kontekst u kojem za njega postoji "stvarni" život. Amerike na njegovim slikama nikada nema, iako je tamo proživio gotovo sedam godina, Pariz i Saint Paul se pojavljuju tek mnogo, mnogo kasnije... Govoreći o putu htjela sam samo istaknuti da njegova priča nije uljepšana, nije slatka, već da je oko toliko živo i znatiželjno da uvijek može prepoznati život.

Koliko začudnost njegova opusa dopušta iskrenoj, dubokoj religioznosti koja se u Chagalla očitava kao trajno nadahnuće, ishodište, pa i utočište...

— Mislim da bi nam se puno toga otkrilo kada bismo više znali o židovskoj kulturi, da bi nam mnogo njegovih priča, znakova i interpretacija zasjalo sasvim drugim svjetlom, a tu bismo duboku religioznost bolje razumjeli.

Izložba otkriva Marca Chagalla (i) kao velikoga i vrsnoga crtača, što je možda podcijenjeno u odnosu na njegovo majstorstvo boje, ali i kao autora skulptura i tapiserija što je također manje poznato...

— Chagallov je interes za crtež i grafiku proizašao iz ljubavi i interesa za priču i knjigu jer je to bio način da se njegove slikane priče, njegove ilustracije koje prepričavaju La Fontainove basne ili Bibliju umnožavaju. Znamo da mu je

u grafici često nedostajalo boje i svoje je otiske ponekad ručno bojao. Znamo da je često prvo radio gvaševu koje bi zatim prenosio na grafičku ploču. U kasnim radovima počeo je novom energijom ispitivati sve dostupne tehnike, i ne samo skulpturu i tapiseriju, već i fresku, mozaik, vitraj i keramiku. Mene zadržava ta energija, znatiželja zrelog oka koje kreće u milijun novih avantura. Iako nije u svim tim tehnikama bio jednako uspješan njegovo je oko sve mlađe, potpuno neukrotivo kao na onoj fotografiji pri kraju postava gdje pogledom kao da pita: "I? Kako vam se sviđa?"

"Priča nad pričama" iznimno je dobro posjećena, atmosfera na izložbi, uključujući i odličan dokumentarac o Chagallovu životu i djelu, je posebna, radosna i nekako svečana. Ima li za vas kao kustosicu i koautoricu postava bolje povratne informacije?

— Pa sami ste rekli - to je najveća sreća! Vidjeti red pred galerijom i ozarena lica ljudi na izlazu, to daje smisao našem poslu. ■

ENG The recently closed Marc Chagall - The Greatest Story exhibition held at Zagreb's Klovićevi dvori gallery was a first class cultural event both by expert references and by the turnout of visitors who for the exhibition's three months literally flocked to Zagreb from all across Croatia and from abroad.

Nagrada "Silvije Strahimir Kranjčević"

Nagradu "Silvije Strahimir Kranjčević" za literarno stvaralaštvo iseljenika i njihovih potomaka Hrvatska matica iseljenika Podružnica Rijeka dodjeljuje svake dvije godine. Na natječaj su se odazvala 23 autora iz Europe i Sjeverne Amerike. Prvonagrađeni autor dobiva "Gnijezdo rođenja", rad akad. kipara Josipa Diminića

NAGRADE DRAGICI RAJČIĆ I VLADI FRANJEVIĆU

Književna produkcija iseljene Hrvatske danas, više nego ikada, pokazuje da je nerazdvojni dio suvremene hrvatske književnosti, i to ne samo da joj pripada činjenično nego i stilski pripada. Jedino po mjestu boravka njezinih autora, odnosno po tematici o kojoj govori, svrstavamo je u iseljeničku književnost.

U nastojanju da povežu iseljene Hrvate s maticom zemljom, Hrvatska matica iseljenika podružnica Rijeka, već od 1984. godine, svake druge godine (osim u ratnim godinama) raspisuje književni natječaj pod nazivom "Silvije Strahimir Kranjčević".

Najčešća književna vrsta koju autori odabiru jest poezija. Ova pjesnička ostvarenja različite su razine, raspon je uglavnom širok, od pokušaja da svoje osjećaje stave na papir, do vrsnih pjesnika koji daju značajan doprinos suvremenom hrvatskom pjesništvu.

Prva nagrada za poeziju pripala je VLADI FRANJEVIĆU. Po tematici on pripada suvremenoj hrvatskoj poeziji i versifikaciji pod čijim utjecajem stvara, ali isto tako stvara pod utjecajem europske poetike. Ipak, njegova poezija nosi osobni, autentičan pečat i prepoznatljivost. Njezino je obilježje razumijevanje kao dokaz čovječnosti. U pjesmi "Kad bih barem imao još jednu ruku" taj stav

dolazi do punog izražaja "...kad drugi

u redovima stoje/ da dozvoljeno bude / onim ljudima / da nas vole i maze...". Franjević, koji živi u Liechtensteinu, pisanjem poezije oslobađa svoj intelektualni potencijal, pa, iako su mu pjesme tematski hermetične, one su istodobno i metaforične, ispunjene vlastitim doživljajem novog okruženja.

Prva nagrada za prozu pripala je DRAGICI RAJČIĆ za njezin uradak "Slike" koje su ocijenjene kao vrlo dobra refleksivna i stilski dotjerana proza. Ovaj autobiografski prozni zapis odiše bolnom čudesnom iskrenosti i stilskom ljepotom. Dragica Rajčić trenutačno živi u SAD-u.

Kao dobitnici Plakete Hrvatske matice iseljenika Podružnice Rijeka izdvojeni su sljedeći pjesnici: RUDOLF MILETICH

(SAD), NINA NOVAK (Kanada) i IVONA BEKIOPOULOS (Njemačka). Oni

ljubavljaju grade mostove spram drugih, pjevaju o nacionalnom, ali i o kozmopolitskom.

Njihovo pjesništvo nije ostalo na razini

pukog zavičajnog, ono nosi

mного šire konotacije. Posebno se ističu lijepo oblikovane stilske slike i snažno izraženo domoljubno osjećanje. Razapeti između dviju domovina, pjesnici u iseljenoj Hrvatskoj bore se s osjećajem iskorijenjenosti, ali ljubav prema rodnome kraju ostaje njihova ukorijenjenost i sudbina.

"...Ne znaju oni / Što odlazili nisu / Kako su strme / U tuđini staze / I koliko se tuge / Progutati treba / Da bi se zavolio / Krajičak tuđeg neba..." - pjeva Nina Novak opisujući svoje uklapanje u novu sredinu. Oni prihvaćaju i poštuju novu domovinu, ali staru nose u srcu. ■

Predsjednica Povjerenstva prof. emeritus dr. sc. Katica Ivanišević

Povjerenstvu u sastavu: prof. emeritus dr. sc. Katica Ivanišević, prof. dr. Branka Kalogjera i prof. dr. Estela Banov, imalo je vrlo složenu zadaću. Valja istaknuti visoku razinu velikoga broja pristiglih radova što je umnogome otežalo odlučivanje. Povjerenstvo je stoga predložilo da se kao oblik priznanja i poticaja za daljnji rad dodijele za poeziju i tri Plakete Hrvatske matice iseljenika Podružnice Rijeka. (Vanja Pavlovec)

ENG The Silvije Strahimir Kranjčević Award for Literature, awarded to emigrants and their descendants, is conferred every second year by the Rijeka branch office of the Croatian Heritage Foundation. 23 authors from Europe and North America answered this year's award tender. The first prize winners are Vlado Franjević in the poetry category and Dragica Rajčić in the prose category.

Prilog Domovinskom ratu američkog liječnika hrvatskih korijena

Knjiga sadržava pisma, komentare, odgovore i polemičke članke kojima Amerikanac hrvatskog podrijetla pokušava pomoći Domovini svojih predaka u najtežim časovima njezine povijesti

Potkraj 2007. godine splitska izdavačka kuća "Naklada Bošković" objavila je knjigu epistola poznatoga američkog liječnika dermatologa, hrvatskoga podrijetla, Jerryja Blaskovicha, pod naslovom "Hrvatska bez cenzure".

Godine 1991. Ured za strani tisak pri Vladi SAD-a zamolio je dr. Blaskovicha "da istraži navode o mogućem korištenju kemijskih sredstava na civilima" tijekom agresije JNA na Republiku Hrvatsku. Tada je otkrio masovne pokolje i "nehumane grozote koje je počinila JA pod srpskim vodstvom, kao i njezine paravojne sile". Ovo otkriće, kao i neodgovarajuće reagiranje američkih medija na velikosrpsku agresiju, ponukali su dr. Blaskovicha da nizom pisama koja je upućivao najvažnijim američkim glasilima, kao ugledan državljanin SAD-a, pokuša promijeniti sliku Hrvatske, kako bi američka javnost dobila prave i objektivne obavijesti o Domovinskom ratu. Bio je očajan što je, kako sam piše, "mehanizam srpske propagande uvjerljivo i uspješno zavodio medije s ciljem ocrnjivanja Hrvatske". U isto vrijeme, kao rođeni Amerikanac priznaje da mediji u njegovoj zemlji "nisu djelovali u skladu s finesama diplomatskih istraživanja. Nisu se ustručavali koristiti poluistine, očite laži i izvrtanje činjenica, iznoseći pritom antihrvatske poruke".

U knjigu koju predstavljamo uvrštena su pisma nastala u razdoblju od 5. kolovoza 1991. do 22. prosinca 2006. Prvo je pismo upućeno predsjedniku Georgeu Bushu i u njemu ugledni liječnik, među ostalim, piše svojemu državnom poglavaru: "Poštovani gospodine predsjedniče, nerado pišem ovo pismo budući sam jedan od najodanijih pristaša naše vlade.

Jerry Blaskovich

(...) Ukoliko niste svjesni da se *Realpolitik* Jugoslavije provodi u skladu sa srpskim ciljevima, treba okriviti vaše obavještajne službe koje su vam uskratile te informacije. Srpske akcije koje onemogućavaju normalni razvoj federalne vlade, dovele su Jugoslaviju na sam rub propasti. Međutim, ono što je uzrokovalo krvoproliće i kaotičnu situaciju u Jugoslaviji, bile su Bakerove izjave u Beogradu. Nakon što su razlučili prazne riječi od srži rečenoga, Srbi su interpretirali Bakerovu poruku tako da Jugoslavija mora ostati cjelovita bez obzira na cijenu – ljudska prava i pravo na samoodređenje su stavljeni u drugi plan. Ovo je očito u skladu s novom politikom Amerike kao glavnog borca za očuvanje globalnog statusa quo. Baker je svojim govorom prešutno odobrio državni udar. Možda je vama cilj zadržati Jugoslaviju u muzeju komunizma budući da je komunizam mrtav čak i u Albaniji, a *in extremis* i u Rusiji. Zaklinjem vas da razmotrite situaciju bez predrasuda te da odolite srpskim pritiscima; no, što je najbitnije, da nastavite časno provoditi osnovne principe naše vanjske politike" - zaključuje svoje pismo dr. Blaskovich.

U cjelini, knjiga sadržava 48 pisama i 42 komentara, odgovora i polemična članka.

Svi prilozi u knjizi "Hrvatska bez

cenzure" otkrivaju želju Amerikanca hrvatskog podrijetla (roditelji su rodom s otoka Brača), pomoći Domovini svojih otaca i predaka, odnosno zemlji u kojoj su njegovi korijeni, u najtežim časovima njezine povijesti. Jerry Blaskovich je bio na strani pravde i istine prije svega, pa su stoga svi prilozi u knjizi, poglavito njegova pisma, svjedoci rodoljubnog raspoloženja naše etničke elite u dijaspori i kao takva dio su povijesti Domovinskog rata. U tom ratu dr. Jerry Blaskovich sudjelovao je na način koji je smatrao najprimjerenijim svojim godinama, svome statusu i svome državljanstvu. ■

ENG We present Jerry Blaskovich's book *Croatia Without Censorship*. The book contains letters, commentaries, answers and polemical articles in which this American of Croatian origin endeavours to help the Homeland of his ancestors in the toughest moments in its history.

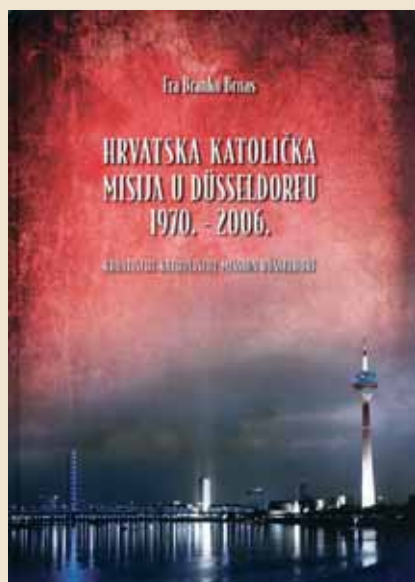
Napisao: **Duro Vidmarović**

Ivan Ičan Ramljak
KRUH SVETOG ANTE

Alfa, Zagreb, 2007.

U povodu 80. obljetnice rođenja posuškog književnika pok. Ičana Ramljaka objavljuje se nedavno knjiga njegovih najboljih pripovjedaka pod naslovom "Kruh svetoga Ante". Riječ je o zbirci koja sadržava 20-ak autorovih pripovjedaka za djecu sa svrhom da se sačuva vrijednost Ramljakova djela i da ga se približi novim naraštajima mladih čitatelja. Ramljakove pripovijetke izabrane su iz njegovih zbirki "San bez uzglavlja" (1986.), "Glava u torbi" (1990.), "Suza i radost didova" (1992.) i "Gospa Snježna i druge priče" (2004.). Ivan Ičan Ramljak jedan je od najoriginalnijih pisaca za djecu koji je svojim radom nadrastao taj žanr, ocjenjuje Zlatko Krilić, urednik zbirke. Krilić smatra da je u temelju Ramljakovih djela ljubav, jer, kad stvara, on poznaje i voli svoje likove, kao i sam čin pisanja. Priređivačica zbirke Dubravka Težak tvrdi da se Ramljaka može odrediti kao pisca regionalne pripadnosti, slikara užeg zavičaja koji je s neskrivenom nostalgijom prikazivao zatvoren svijet imotskog i posuškog kamenjara. Prva pripovijetka u zbirci "Kruh svetoga Ante", po kojoj je knjiga naslovljena, bila je 1992. nagrađena na međunarodnom natjecanju Serra International u Veneciji.

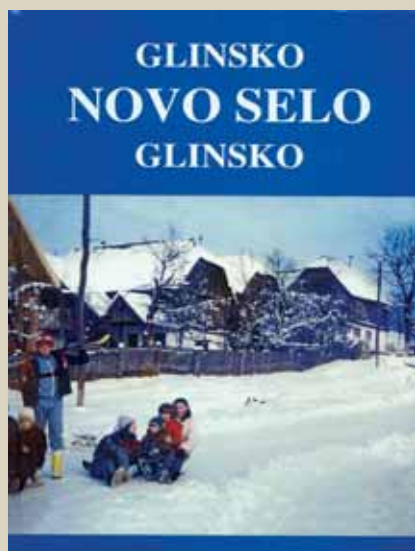

Fra Branko Brnas

HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA U DÜSSELDORFU 1970. -2006.

Knjižnica zbornika "Kačić"

Ovom vrijednom knjigom, podijeljenom u 19 cjelina, na 256 stranica, otrgnuto je od zaborava ono što je učinjeno iz ljubavi prema Bogu, hrvatskomu narodu i domovini, i to kao trajan spomen na život i djelovanje Hrvata katolika na području Düsseldorfa i drugdje. Ta knjiga, kao i sve one koje su prethodno objavljene o hrvatskim misijama i zajednicama u Njemačkoj, od neprocjenjive je vrijednosti za buduće sustavno proučavanje djelovanja Hrvata u toj zemlji. Ona je slikom i riječju živo svjedočanstvo o dolasku Hrvata u ove krajeve, njihovu početku, teškom snalaženju te okupljanju u misiji koja ima je bila drugi dom i kutak domovine, mjesto u kojem su se ovdje ponajbolje osjećali. U ovoj spomen-knjizi naglasak je stavljen ne samo na brojeve i događaje nego i na duhovnu dimenziju zajednice. Pri opisu sakramenata pokazano je bogoslovno značenje onoga što se na tajnovit način događa u otajstvima vjere koja se slave u misijskoj zajednici. Ta spomen-knjiga neka jedna vrsta katekizma za djecu, mlade i roditelje, već prema tome je li o krštenju, prvoj pričesti, potvrdi ili pak o ženidbi. Isto tako je bogoslovski utemeljeno i na razumljiv način prikazano pastoralno značenje i važnost služba u misijskoj zajednici kao što su ministranti, čitači i izvanredni djelitelji sv. Pričesti. (Adolf Polegubić)

Vladimir Krpan (urednik)
NOVO SELO GLINSKO

Zavičajni klub Novo Selo Glinsko, Matica hrvatska Petrinja, Novo Selo Glinsko – Petrinja, 2007.

Zavičajni klub Novo Selo Glinsko inicirao je izdavanje veoma opsežne i reprezentativne monografije u kojoj su svoje stručne radove objavili Ivan Horvatić, Nikola Horvatić, Vladimir Krpan, Marijan Marović, Zdravko Marović, Josip Škrinjarić, Vladimir Škrinjarić, Mirjana Švehar i Ivan Vidnić. Monografije, za koju je predgovor napisao Marko Sremić, glinski gradonačelnik, na 1 008 stranica predstavlja gotovo sve značajno za to mjesto koje je imalo vrlo dugu i vrlo burnu povijest te je spomenik života Hrvata na Banovini. Opsežno su prikazana događanja u Drugome svjetskom ratu u kojem su stradali i selo i brojni stanovnici, a isto tako i doba velikosrpske agresije u kojoj je selo bilo okupirano, a stanovnici protjerani. Opširno je predstavljena i obnova nakon povratka, a duhovni doprinosi toj obnovi jest i spomenuta monografija. Monografija je nadmašila sva poznata slična izdanja te je na ponos ne samo toga mjesta nego i cijele Banovine.

TOP lista knjiga

Najprodavaniji domaći naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom veljače 2008.

1. 422	Danas kuham... Ana Ugarković 380 str.
2. 289	Naš čovjek na terenu Robert Perišić 339 str.
3. 258	Danas kuham 2 Ana Ugarković 252 str.
4. 247	Banana Split Željana Giljanović 160 str.
5. 218	U potrazi za staklenim gradom Željko Malnar i Borna Bebek 356 str.
6. 215	Blato Milana Vlaović 184 str.
7. 214	Kako čitati grad Radmila Matejčić 192 str.
8. 197	Od seksa do vječnosti Žuži Jelinek 226 str.
9. 144	Zec na mjesecu Hrvoje Šalković 191 str.
10. 143	Dnevnik Pauline P. Sanja Polak 201 str.

Najprodavaniji strani naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom veljače 2008.

1. 2.314	Tajna Rhonda Byrne 216 str.
2. 529	Mir i Kazna Florence Hartmann 250 str.
3. 528	Nevjernica – moj život Ali Ayaan Hirsi 427 str.

Anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav. Više o KIS-u na stranicama www.knjiga.hr.

Tomislav Đurić **DRAGUTIN GJURIĆ – ŽIVOTNIM PUTEM HRVATSKE**

Meridijani, Zagreb, 2007.

U knjizi "Dragutin Gjurić – Životnim putem Hrvatske" novinar i publicist Tomislav Đurić na temelju autentične dokumentacije, svjedočanstva i zapisa svjedoka te vlastita iskustva i sjećanja donosi zapise o svome ocu – hrvatskom intelektualcu i rodoljubu Dragutinu Gjuriću, čija su djela javnosti do danas uglavnom ostala nepoznata, kao i njegov životni put, koji je po naredbi tadašnje jugoslavenske komunističke vlasti tragično završio strijeljanjem godine 1945. Opisujući lik i djelo vlastita oca – pravnika, novinara, publicista, glazbenika Gjurića, člana utemeljitelja Matice hrvatske u Zagrebu i autora brojnih članaka i stručnih rasprava s područja povijesti, kulture, glazbe i pravnih znanosti, autor u prvome dijelu knjige opisuje sudbinu većine hrvatskih intelektualaca koji su nakon stvaranja Jugoslavije i uspostavljanja jugoslavensko-komunističkog sustava bili progonjeni i ubijani, prikazujući istodobno teške prilike u kojima se hrvatski narod našao u vrtlogu Drugoga svjetskog rata i poraća.

Milan Pojić **HRVATSKA PUKOVNIJA 369. NA ISTOČNOM BOJIŠTU 1941.-1943.**

Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2008.

U knjizi je riječ o pojačanoj 369. Hrvatskoj pješačkoj pukovniji koja je bila najveća postrojba Hrvatske legije i jedina strana koja je s njemačkom vojskom ušla u Staljingrad i došla nadomak Volgi, a prema njemačkim izvorima odlikovala se visokim vojničkim sposobnostima, osobito njezin topnički sklop, kao i hrabrošću svojih pripadnika. Do danas očuvana relativno velika količina izvornoga arhivskog gradiva pukovnije, kao i ostaloga gradiva vezanog za njezino djelovanje omogućili su istraživanje njezine povijesti. U knjizi je prikazana sudbina nekoliko stotina preživjelih hrvatskih legionara zarobljenih u Staljingradu 1943., a najveći dio knjige čini iznimno dragocjen "Ratni dnevnik" pukovnije jer je to jedini očuvani dnevnik neke hrvatske postrojbe iz Drugoga svjetskog rata. U njega su se svaki dan upisivali najznačajniji događaji. Iako je pisan vojnički kratko, hladno i samo s osnovnim činjenicama, dopunjen činjenicama daje vrlo slikovit prikaz ratnih strahota rata koje su prošli hrvatski vojnici daleko od domovine.

Dubravko Jelčić i Josip Pečarić **TUĐMANOVE TRI SEKUNDE**

Vlastita naklada, Zagreb, 2008.

Riječ je o drugom, proširenom izdanju knjige za koju je naslov preuzet iz izjave Brune Bušića svojem sugovorniku: "Upamti jednu stvar: Tuđman govori to što govori, ali dobije li priliku, dobije li samo tri sekunde, taj će napraviti Hrvatsku". Ostvarenje je zbirka koja na više od dvjesto stranica donosi niz tekstova tiskanih u brojnim časopisima ili izgovorenih u različitim prigodama. Sastoji se od triju poglavlja: "Apostol hrvatske misli", "Franjo, majstore!" i "Ah, taj Franjo!" u kojima autori pišu o prvome hrvatskom predsjedniku, o njegovu mjestu i ulozi u hrvatskoj povijesti i društvu, kao i o tome kako se hrvatska politička scena odnosi prema njemu nakon njegove smrti. Obojica su autora tumači i analitičari koji se vrlo britko i argumentirano obračunavaju s detuđmanizatorima. Tako autor Jelčić piše kako je Tuđman bio povjesničar, kao povjesničar tumačio je politiku prošlih vremena i stvarao povijest svoga vremena te u pravome trenutku povukao odlučujući potez.

Jezik ljubavi Arsena, Gabi i Matije

Pjesnik i kantautor Arsen Dedić, nedvojbeno prva dama domaće glazbene scene Gabi Novak i priznati jazz glazbenik, njihov sin Matija Dedić, održali su u prepunoj Tvornici kulture u Zagrebu zajednički koncert pod nazivom "Jezik ljubavi", te svojim interpretacijama, svirkom i dobro poznatim smislom za humor oduševili sve prisutne. Dva i pol sata trajala je prekrasna glazbena večer koju su izvedenim repertoarom Gabi i Arsen posvetili upravo Valentinovu i zaljubljenima. Koncert je otvorio Arsen pjesmom "Nisam ti dospio reći", odrecitiravši pritom i nekoliko ljubavnih stihova. Na pozornicu je, potom popraćena golemim pljeskom, izašla Gabi, koja je kazala kako jedino zna pjevati o ljubavi, te izvela svoje najljepše ljubavne pjesme "Nada", "Pamtim samo sretne dane", "Kuća za ptice", "Pusti me da spavam", "Otok"... Uz pratnju Matija Dedić tria, Gabi i Arsen otpjevali su i nekoliko zajedničkih pjesama. Oduševljena publika ispratila je obitelj Dedić velikim pljeskom, davši im tako na znanje da su uživali u prekrasnoj glazbenoj večeri i koncertu koji će dugo pamtiti.

Japanci u šokačkom kolu

U Nacionalnoj operi u Tokiju, 20. veljače, održao se *Međunarodni festival nematerijalne kulturne baštine* na kojemu je nastupio i hrvatski KUD Gorjanac iz Gorjana, istočno-slavonskoga sela u blizini Đakova. U prepunoj dvorani oduševljenih gledatelja hrvatski izvođači četrdeset i pet minuta virtuožno su predstavili na Festivalu legendu o Ljeljama. Riječ je o narodnoj predaji pretočenoj u tradicijski splet pjesama, nošnji, plesova i običaja koji se i danas njeguje u selima Istočne Slavonije, a osobito u selu Gorjani za vrijeme blagdana Duhova. Kulminacija festivala i njegov završetak bilo je šokačko kolo kojem su se priključili i ostali sudionici Festivala, tako da je u frenetičnom završetku izgledalo kao da je cijeli svijet jedno veliko šokačko kolo. Prepuna dvorana dugotrajnim pljeskom nagradila je umjetnike.

Kraljevi ulice putuju na Eurosong

Treća sreća – bio je glavni komentar kad su Kraljevi ulice & 75 Cents s pjesmom "Romanca" pobijedili na 16. Dori, održanoj 23. veljače u Kristalnoj dvorani hotela Kvarner u Opatiji. Jer, ta zagrebačka skupina koju čine ulični svirači Miran Hadži Veljković i Zlatko Petrović Pajo i prošle i pretprošle godine bila je druga. Hadži nije mogao usporegnuti suze radosnice, rekavši kako će nešto suvislo moći reći tek za nekoliko dana

jer je sad "izvan planeta". No, siguran je da će pjesma "Romanca", za koju je on napisao glazbu i stihove, biti odlično prihvaćena u svibnju na Eurosongu u Beogradu te da ne bi imao ništa protiv i da zasniva na tamošnjim ulicama. Pajo je, pak, samouvjereno ustvrdio da će oni Eurosong iduće godine dovesti u Zagreb. Kraljeve ulice & 75 Cents došao je podržati zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, a i mnogi njihovi konkurenti s Dore su im čestitali.

Prvi Hrvat na Billboardovoj TOP - 40

Da Hrvatima elektronička glazba leži, dokazali su svjetskim uspjesima mnogi naši DJ-i, primjerice Eddy, Ludwig i Pero Full House, no ovih smo dana dobili i prvoga Hrvata, Božu Perićića iz Sukošana, na najvažnijoj svjetskoj ljestvici Billboardovoj TOP - 40, temeljenoj na prodaji albuma i singlova. Božo je polovica trance DJ - dua iz Miamijsa Filo & Peri, koji divovskim koracima grabi k vrhu. U tjednu za nama hitom "Anthem", osim ljestvicu TOP - 40, dosegnuo je i 1. mjesto na Billboardovoj dance ljestvici te 4. na BBC-jevoj također dance ljestvici. Proputovali smo cijeli SAD sa svojim setom i počeli lagano osvajati europsko tržište kad nas je primijetio ponajbolji trance DJ Paul van Dyke i ponudio ugovor. Otada se uspjesi i pozivi za nastupe samo nižu, a valjda ćemo se i izbjrljivim Hrvatima svidjeti, povjerio nam se Božo za posljednjeg posjeta domovini, kada je njegov rođak i menadžer za Europu Luka Perićić pokrenuo i prve pregovore o nastupima na Jadranu. "Treba biti strpljiv i sve će doći na svoje", spušta loptu na zemlju menadžer Luka.

Mihaljevićev etnomjuzikl oduševio Osječane

U HNK-u Osijek 8. veljače izvedena je premijera etnomjuzikla "Slavonska rapsodija" skladatelja Branka Mihaljevića koju je režirao Ivica Krajač, a orkestraciju pripremio maestro Siniša Leopold.

Radnja etnomjuzikla "Slavonska rapsodija" događa se u slikovitome slavonskom selu Ponjavci. "Skupina domišljatih seoskih bečara i cura dolazi na sjajnu ideju kako sa što manje vlastita rada zaraditi što više novca za svoje selo i na taj način poboljšati životni standard", pojasnio je sadržaj mjuzikla Mario Mihaljević. Naime, glavna ideja vodilja bila je kako poboljšati slavonski turizam. U selo tada dolaze stranci, turisti iz cijeloga svijeta te dobro plaćaju kako bi učili stare zanate i obavljali teške poslove, poput obrađivanja njiva, mužnje krava i drugo. U isto vrijeme mještani sjede u hladu i zbrajaju novac, zadovoljno trljajući ruke.

U "Slavonskoj rapsodiji" nastupaju pjevači i glumci osječkog HNK Sanja Toth, Nenad Studaković, Jasna Odorčić, Barbara Othman i drugi. Na sceni je u jednome trenutku nastupilo čak 200 izvođača, među kojima i članovi HKUD-a "Osijek 1862" i Tamburaški orkestar Osječko-baranjske županije. (Željka Lešić)

'Prljavci' se vraćaju u Dubravu

Zagrebačka rock-skupina "Prljavo kazalište" i predsjednik Uprave Croatia Records Želimir Babogredac potpisali su u zagrebačkom hotelu The Regent Esplanade ekskluzivni trogodišnji ugovor. Tim ugovorom dečki iz "Prljavog kazališta" vraćaju se svojim korijenima, u izdavačku kuću odakle su pohod na glazbeni tron krenuli prije 30 godina. Svoju veliku obljetnicu ove će godine proslaviti novim, trinaestim po redu, nosačem zvuka, koji će pod nazivom "Tajno ime" objaviti tijekom svibnja ove godine. Rock-skupina "Prljavo kazalište" jedna je od najpopularnijih grupa u Hrvatskoj, ali i u bivšoj državi, koja je svoju bogatu glazbenu povijest počela pisati davne, 1978. godine. U nešto izmijenjenu sastavu Jasenko Houra (gitara, vokal), Mladen Bodalec (vokal), Tihomir Fileš (bubnjevi), Jurica Leikauff (klavijature), Mario Zidar (gitara) i Dubravko Vorih (bas gitara), 'Prljavci' se ponovno vraćaju na mjesto odakle su krenuli prije 30 godina, u zagrebačku Dubravu i u Croatia Records, gdje će ovu lijepu obljetnicu obilježiti novim albumom.

HR TOP 10

zabavna

- 1 Baruni** - Uzmi sve
Hit Records
- 2 Hari Varešanović & Žera** - Dok Miljacka protiče
Hit Records
- 3 Dražen Zečić & Anđela Kolar** - Nema ništa novo
Croatia Records
- 4 Prva liga** - Vila
album: Dora, 2008. / Dora 2008.
- 5 Leo i Trenk** - Naša ljubav od svega je jača
Hit Records
- 6 Mate Bulić** - Nije čaša kriva što je čaša
album: Kako Mi Je, Tako Mi Je, 2007. / Hit Records
- 7 Halid Bešlić** - Čardak
album: Halid Bešlić 08, 2008. / Hit Records
- 8 Miroslav Škoro** - Daleko je kuća moja
Hit Records
- 9 Milo Hrnić** - Postelja
album: Za Sva Vremena, 2008. / Croatia Records
- 10 Kraljevi ulice & 75 Cents** - Romanca
album: Dora, 2008. / Dora 2008.

pop&rock

- 1 Toše Proeski** - Još i danas zamiriši trešnja
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- 2 Nina Badrić** - Da se opet tebi vratim
album: 07, 2007. / Aquarius Records
- 3 Gibonni ft. Urban & Maya Azucena** - Posoljeni zrak i razlivena tinta
album: Acoustic/Electric, 2007. / Dallas
- 4 Luka Nižetić** - U mislima
album: Slobodno Dišem, 2007. / Menart
- 5 Marija Husar** - Nisam kriva
album: Familija, 2007. / Aquarius Records
- 6 Jinx** - Na zapadu
album: Na zapadu, 2007. / Dallas
- 7 T.B.F.** - Smak svita
album: Galerija Tutnplok, 2007. / Menart
- 8 Toše Proeski** - Igra bez granica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- 9 E.N.I.** - Mona Lisa
album: Oči Su Ti Ocean, 2007. / Dallas
- 10 Pavel ft. Maja Posavec** - Ako si za, mogli bi jednom izaći
album: Pavel, 2007. / Dallas

Rolada od purećeg filea

Sastojci:

- 1 kg purećeg filea
- 2 žličice Vegete
- 300 g blitve
- 150 g mrkve
- 40 g naribanog sira parmezana
- ½ žličice papra u prahu
- 1 žlica krušnih mrvica Podravka
- ½ žličice soli
- 4 žlice ulja
- ½ žličice naribane korice limuna
- ½ žličice naribane korice limete
- ½ žličice naribane korice naranče
- 2 češnja češnjaka
- 2 žlice nasjeckanog peršina

Pureći file zarezite po dužini, ali ne do kraja. S lijeve i desne strane filea nožem dublje zarezite i file otvorite kao knjigu. File potucite batom za meso i natrljajte Vegetom.

Blitvu i mrkvu skuhaite. Mrkvu narežite na kockice, a blitvu usitnite ili izmiksajte u električnoj sjeckalici. Blitvu malo posolite, dodajte parmezan, papar, krušne mrvice i sve dobro izmiješajte. Naribane korice limuna, naranče i limete stavite na vruću tavu bez masnoće. Dodajte peršin, protisnuti češnjak, kratko popecite i ohladite. Pripremljeni pureći file premažite nadjevom od blitve. Dodajte mrkvu i pospite pripremljenom mješavinom od naribanih korica. File zarolajte,

a krajeve zatim pričvrstite čačalicama. Aluminijsku foliju premažite uljem, pa na nju stavite nadjevenu roladu. Roladu zamotajte u aluminijsku foliju, stavite na pleh, podlijte vodom i pecite oko 50 minuta u pećnici zagrijanoj na 200° C. Potkraj pečenja maknite foliju i još kratko zapecite. Pečenu roladu malo ohladite, maknite čačalice, a zatim roladu narežite na ploške. Poslužite s kuhanim povrćem.

Savjet: Umak od pečenja možete procijediti, dodati malo bijelog

vina i žličicu Gussnela razmućenog u malo vode. Dobit ćete vrlo ukusan umak uz ovo rafinirano jelo.

Vrijeme pripreme: oko 90 minuta.
Složenost: srednje složeno.

Sretan Uskrs!

Hrvatski frizeri svjetski prvaci

Sjajne rezultate postigle su frizerska i kozmetičarska reprezentacija Hrvatske, koje su sudjelovale na Svjetskom prvenstvu u Chicagu: tijekom samo prvih dvaju natjecateljskih dana ostvarili su jedno prvo i dva četvrta mjesta! Prvo mjesto u frizerskoj kategoriji "fantazija", osvojila je zagrebačka frizerka Marija Tašić, dok je četvrto mjesto u kategoriji "fantazija" osvojio zagrebački frizer Mario Treščec. Četvrto mjesto u kategoriji šminke "stage make up", osvojila je Iva Peradenić iz Opatije. Ovaj je uspjeh to važniji jer je ostvaren u konkurenciji među više od 2 000 natjecatelja iz više od 60 zemalja iz cijelog svijeta i u više od 40 disciplina. Valja istaknuti kako je ovo najbolji rezultat naše reprezentacije od osamostaljenja RH.

Teatar bez krize publike

Premijernom izvedbom "Plakira" u režiji Joška Juvančića 28. veljače Zagrebačko kazalište lutaka, točno na dan službenog osnivanja, započelo je proslavu svoje 60. obljetnice. Prisjećajući se svih godina u Zagrebačkome kazalištu lutaka, Nikola Čubela, dugogodišnji ravnatelj, pripovijeda da je zatekao zatvorenu instituciju, što se danas promijenilo, no posebno je ponosan na to što je izgrađena nova zgrada. "Stvorena je infrastruktura za generacije koje dolaze. Teatar kao fizički pojam, kao mjesto, važan je za našu sredinu, to je dio našega identiteta", ističe i nastavlja: "Mi smo jedino kazalište lutaka u Hrvatskoj koje ima akademski školovane glumce, koje ima institut umjetničkoga ravnatelja, dok sam ja zapravo upravitelj. Uz to, nastojimo biti matično kazalište u lutkarstvu, i već su nadaleko otišli pregovori o otvaranju scene u Vukovaru", pun je planova Čubela.

Čorluka – najljepši hrvatski sportaš

Deveti trofej Orljava, koji se dodjeljuje najljepšem, najsimpatičnijem i najšarmantnijem sportašu u Hrvatskoj, ove je godine otišao u ruke našega nogometnog internacionalca Vedrana Čorluka. Najprivlačnijim u izboru Orljave i Večernjaka proglasio ga je jak žiri sastavljen od samih ljepotica. Nogometaš Manchester Cityja tako je naslijedio lanskog laureata Zorana Mamića, dok su prije njega naslov podijelili Gordan Giriček i Mario Ančić. Dvostruki su dobitnici nagrade i Goran Ivanišević i Niko Kranjčar, a osvojili su je i Gordan Kožulj i Vito Padovan. Zanimljivo je da je svih osam članica žirija Vedrana stavilo na prvo ili drugo mjesto pa je s 30 osvojenih bodova uvjerljivo prvi ispred Ivana Balića, koji ima 18 bodova!

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Pripreme za Europsko prvenstvo u Göteborgu

Predsjednik EV-a Robert Mikulić istaknuo je u svojem izvješću da je glavni zadatak bio i ostaje priprema za 2. Europsko prvenstvo koje će se održati u Göteborgu od 10. do 11. svibnja, a domaćin je tamošnji klub HNK Velebit

U subotu 19. siječnja 2008. u prostorijama Hrvatskoga nogometnog saveza (HNS) u Zagrebu održana je druga sjednica Europskog vijeća klubova koje su utemeljili Hrvati izvan domovine (EV). Nazočili su svi članovi EV-a, i to: predsjednik Robert Mikulić (Švedska) i članovi Blaško Papić (Austrija), Paško Dizdar (Francuska), Ivica Pavlić (Njemačka - zamjenik predsjednika P. Kolobarića), Ivica Dusparić (Švicarska) i Mate Kliković u ime gradišćanskih Hrvata iz Austrije. Kao gosti bili su Danijel Lučić u ime Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj, ugledni australski i međunarodni sudac Toni Bošković iz Australije, Josip Fotak (začasni predsjednik Udruge hrvatskih nogometnih klubova u Švicarskoj), Marko Josić - CRO Vienna (Beč) i Marijan Kalapurić, također iz CRO Wienne. HNS su predstavljali glavni tajnik Zorislav Srebrić i savjetnik HNS-a Ante Pavlović te članovi Povjerenstva IO HNS-a za iseljništvo na čelu s predsjednikom Perom Šarićem, Marijan Rogić, tajnik i članovima Nenadom Zakarijom (HMI) i Dragutinom Kneževićem (MVPIE).

Robert Mikulić, pozdravljajući nazočne, istaknuo je u svojem izvješću da je glavni zadatak bio i ostaje priprema za 2. EP koje će se održati u Göteborgu od 10. do 11. svibnja, a domaćin je tamošnji klub HNK Velebit.

Govoreći o stanju na terenu, novoizabrani predsjednik Udruge hrvatskih nogometnih klubova u Švicarskoj I. Dusparić izvijestio je o uspješno održanom obnoviteljskom skupu te udruge održanom 12. siječnja 2008., na kojem

Slijeva: Mato Kliković (gradišćanski Hrvati), Nenad Zakarija (HMI), Dragutin Knežević (MVPEI), Marijan Rogić (tajnik Povjerenstva), Ante Pavlović (savjetnik HNS-a), Pero Šarić (predsjednik Povjerenstva), Zorislav Srebrić (gl. tajnik HNS-a), Blaško Papić (Udruga HN Klubova u Austriji), Robert Mikulić (predsjednik EU Klubova Hrvata i član HD Velebit Göteborg) i Danijel Lučić (HSK Njemačka)

je izabran novi UO i on za predsjednika. Dosadašnjem predsjedniku Fotaku odao je dužno priznanje za dosadašnji rad te je izabran za začasnoga predsjednika.

Predstavnik iz Francuske Paško Dizdar istakao je da njihov kvalifikacijski turnir za Peهار Francuske i Beneluksa određen je za 4. svibnja, a ujedno je istaknuo i problem udaljenosti klubova. S obzirom na to da žele nastupiti s igračima hrvatskog podrijetla, zamolio je za suglasje da se NK Croatia (Villefranche) dopusti priključenje igrača Hrvata iz NK Zagreb (Pariz), što je prihvaćeno.

Predstavnik HNK-a Njemačke tajnik

I. Pavlić istakao je da klubovi u Njemačkoj (NK Zrinski - Weiblingen i NK Croatia - Nürberg) mogu prihvatiti predloženi termin (10./11. svibnja), no ujedno je naglasio problem trećeg predstavnika te najbrojnije hrvatske nogometne zajednice u Europi. Zajednica je utvrdila da se za 3. člana igra kvalifikacijski susret između Croatia - Mannheim (2. na turniru u Weiblingenu 2007.) i Croatia - Berlin (2. na turniru 2006.).

O situaciji u Austriji govorio je B. Papić koji je istaknuo da tri kluba imaju pravo sudjelovanja na EP-u. Najavio je da će se u roku od mjesec dana održati

Pripremio: **Nenad Zakarija**

Snimke: **Arhiv HNS-a**

nova utemeljiteljska skupština Udruge Hrvata Austrije na kojoj će se utvrditi način sudjelovanja tamošnjih klubova na prvenstvu u Göteborgu, kao i izabrati predstavnici u EV.

Predstavnik gradišćanskih Hrvata M. Kliković upozorio je da klubovi u kojima nastupaju igrači koji bi mogli nastupiti na EP-u za vrijeme predloženoga termina imaju lokalnih obveza, ali je obećao sudjelovanje Gradišćanaca na bilo koji način.

Nazočnima se obratio i gost skupa, predstavnik Hrvatskog svjetskog kongresa za Njemačku D. Lučić, koji je najprije upoznao skup s djelatnostima HSK-a na području športa. Govorio je i o podijeljenostima i neslaganjima u Zajednici HNK Njemačke i o potrebi da se ti nesporazumi uklone, pozivajući na hrvatsko zajedništvo. Pri tom je istaknuo veliku volju i želju HSK-a da u tome pomogne.

Uzimajući u obzir sve navedeno, nakon poduže rasprave članovi EV-a prihvatili su da se prvenstvo održi u Göteborgu 10. i 11. svibnja 2008. (10. 5. natjecanje po skupinama, 11. 5. finalni susreti). Domaćin HNK Velebit - Göteborg snosit će troškove prehrane, a Povjerenstvo HNS-a podmiriti će troškove noćenja i doručka. Troškove puta snose gostujuće momčadi.

U nastavku sastanka govorilo se o proširenju djelatnosti EV-a. Tako je Ante Pavlović predložio da Vijeće razmotri mogućnost veće i jače djelatnosti u organiziranju mladih dobnih kategorija i malog nogometa. Zaključeno je da se o tome više razgovara na sastanku u Göteborgu.

U vezi s održavanjem drugog EP-a za nacionalne manjine zaključeno je da se zbog športskih i financijskih razloga to prvenstvo i Europsko prvenstvo održavaju naizmjenično. Tako će se 2. nacionalno prvenstvo manjina održati 2009. godine, a prvenstvo Europe 2010. ■

ENG On 19 January the European Council of Clubs, founded by Croatians living abroad, held its meeting at the premises of the Croatian Football Federation in Zagreb. The main topic was the 2nd European Championship to be held in Göteborg on 10 and 11 May 2008. The championship is hosted by the Croatian Soccer Club HNK Velebit - Göteborg.

BLANKA PRVAKINJA SVIJETA U DVORANI!

Prvakinja svijeta u skoku u vis na otvorenom, Blanka Vlašić osvojila je i naslov svjetske dvoranske prvakinje. Na Svjetskom dvoranskom prvenstvu u španjolskoj Valenciji došla je do zlata preskočivši 203 centimetra iz drugoga pokušaja. Blanka je, nakon što je ostala sama na zaletištu, pokušala, deseti put dosad, izjednačiti i apsolutni svjetski rekord Bugarke Štefke Kostadinove od 209 centimetara, ali je rušila letvicu iz svih triju pokušaja. Srebro je osvojila olimpijska pobjednica Ruskinja Jelena Slesarenko s 201 centimetrom, a bronca je pripala Ukrajinki Viti Palamar s istom visinom, ali iz više pokušaja. Blanki je to prvi naslov svjetske dvoranske prvakinje u karijeri, a prije dvije godine osvojila je srebrnu medalju. Uz to, zadržala je i nevjerojatan niz nepobjedivosti na čak 22 natjecanja, odnosno stopostotni učinak u ovoj sezoni, na šest mitinga i dvoranskom SP, a svaki je put preskočila dva metra!

NAJBOLJA SEZONA IVICE KOSTELIĆA

Ivica Kostelić proživljava jedne od najljepših skijaških dana i najbolju godinu ikad u Svjetskom kupu. U fantastičnom nastupu na zagebačkom Sljemenu, gdje je prvi put u povijesti organizirana utrka u muškom slalomu, u vatrenoj atmosferi pred više od 20 000 gledatelja, Ivica je osvojio 2. mjesto i time skočio na 4. mjesto u ukupnom redoslijedu Svjetskog kupa. Samo tjedan dana prije toga Ivica je također stao na pobjedničko postolje, bio je treći u slalomu u Garmischu. Nakon Sljemena skijaši su produžili u kanadski Whistler, gdje su na rasporedu bile brze discipline. Na istoj stazi na kojoj će se 2010. održavati OL, Ivica je ostavio najbolji rezultat u superveleslalomu u karijeri – 8. mjesto, zaostavši za pobjednikom samo 42 stotinke. Dan poslije prvi put u sezoni Ivica je osvojio i bodove u veleslalomu, osvojivši 15. mjesto. Time je Kostelić postao jedan od samo četvorice skijaša koji su u ovoj sezoni osvojili bodove u svim

disciplinama. Ivica je potom bio 29. u spustu u norveškom Kvitfjellu, 18. u veleslalomu te fantastičan 2. u slalomu u Kranjskoj Gori. To je bilo njegovo treće uzastopno postolje u slalomu, ukupno 6. ove sezone te 21. u karijeri!

VELIKI POVRATAK MARIA ANČIĆA

Mario Ančić koji je najveći dio prošle sezone propustio zbog bolesti i ozljeda, u glavni ždrijeb turnira u Marseilleu ušao je zahvaljujući pozivnici organizatora. A tu je pozivnicu iskoristio na najljepši način, redom svladavši Francuza Jo-Wilfrieda Tsongu (20. na ATP ljestvici i finalista Grand Slama u Melbourneu), Šveđanina Robina Soederlinga (52. na ATP ljestvici), te Cipranina Marcosa Baghdatisa (17. na ATP ljestvici).

OSNOVAN KLUB NAVIJAČA 'VATRENIH'

HNS i njegovi poslovni partneri pokrenuli su Klub navijača hrvatske nogometne reprezentacije koji je zamišljen i realiziran kao jedinstvena navijačka udruga koja će okupljati sve navijače hrvatske reprezentacije pod zajedničkim imenom 'Uvijek vjerni'.

Novoosnovanim klubom navijača hrvatske reprezentacije konačno je realizirana dugo stvarana ideja o ujedinjenju svih navijača hrvatske reprezentacije pod jednu krovnu instituciju. Klub je otvorenog tipa i u njega se možete učlaniti bez obzira na dob, spol, mjesto prebivališta ili pripadnost nekoj klupskoj navijačkoj skupini, a sve sa zajedničkim ciljem - organizirano navijanje za nacionalnu selekciju. Na službenim

stranicama Kluba navijača hrvatske nogometne reprezentacije (www.uvijekvjerni.com) možete doznati čitav niz važnih informacija i svih drugih detalja o klubu navijača, saznati sve o uvjetima, pristupu ili načinu učlanjenja, a u pripremi je i novi portalski tip stranice koji će se baviti istom tematikom i koji će sadržavati i svakodnevno objavljivati sve važne tematske vijesti.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

DINAMU 'VJEČNI DERBI'

Jedanaest kola prije kraja domaćega nogometnog prvenstva Dinamo je u 'vječitom' derbiju na Maksimiru pobijedio Hajduk 1:0. Bio je to njihov 50. međusobni susret otkako je osnovana Hrvatska nogometna liga, a pobjedom se Dinamo još više približio tituli prvaka. Strijelac pobjedonosnog gola bio je Ivica Vrdoljak, dok je Hajduk u 2. minuti suđačke nadoknade propustio izjednačiti u najboljoj prigodi utakmice.

TEŠKA OZLJEDA EDUARDA DA SILVE

Najbolji strijelac hrvatske nogometne reprezentacije i član engleskog Arsenala Eduardo da Silva teško je stradao na prvenstvenoj utakmici protiv Birminghama. Eduardu je već u 3. minuti utakmice birminghamski branič Martin Taylor žestoko uletio u noge i pri tome je Dudu zadobio otvoreni prijelom fibule i dislokaciju gležnja. Brzom intervencijom liječničke ekipe spriječena je moguća tragedija - gubitak Duduova stopala.

Prognoze o Duduovu povratku na travnjak za devet mjeseci najviše se temelje na njegovoj iznimno jakoj volji i optimizmu, a koliko je Dudu bio važan jednom od najboljih svjetskih nogometnih klubova govori i podatak da je Arsenal u zadnje tri utakmice (izuzevši nastup u Ligi prvaka i pobjedu protiv Milana) u domaćem prvenstvu remizirao protiv slabijih klubova. Dudu je posebno prirastao srcu i navijačima Arsenala pa je na njegov mail i mobitel tijekom oporavka stiglo tisuće i tisuće poruka podrške i želja za brzim oporavkom.

Eduardo će za dva mjeseca otići na rehabilitaciju najvjerojatnije u rodni Brazil, u prestižni centar u kojemu su se nakon ozljeda liječili mnogi poznati svjetski nogometaši.

Ne propustite publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2008

sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u tematskim cjelinama Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Povjesnica izvandomovinstva, Duhovnost, Znanost, Šport te Nove knjige donosi obilje zanimljivosti iz svijeta u 47 autorskih priloga, raspoređenih na 450 stranica u tiskanoj verziji i elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik).

Među pripadnicima trećega naraštaja iseljenika imamo vrsnih analitičara suvremenih procesa. U ovome godištu Zbornika svojim pisanjem o hrvatskim zajednicama i djelovanjem u domaćim društvima privlače pozornost mladi ljudi hrvatskoga podrijetla.

Tako Hrvatski iseljenički zbornik i ove godine povezuje ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta u kojima žive kao useljenici i njihovi potomci, ili kao pripadnici autohtonih manjinskih zajednica.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA Odjel za nakladništvo

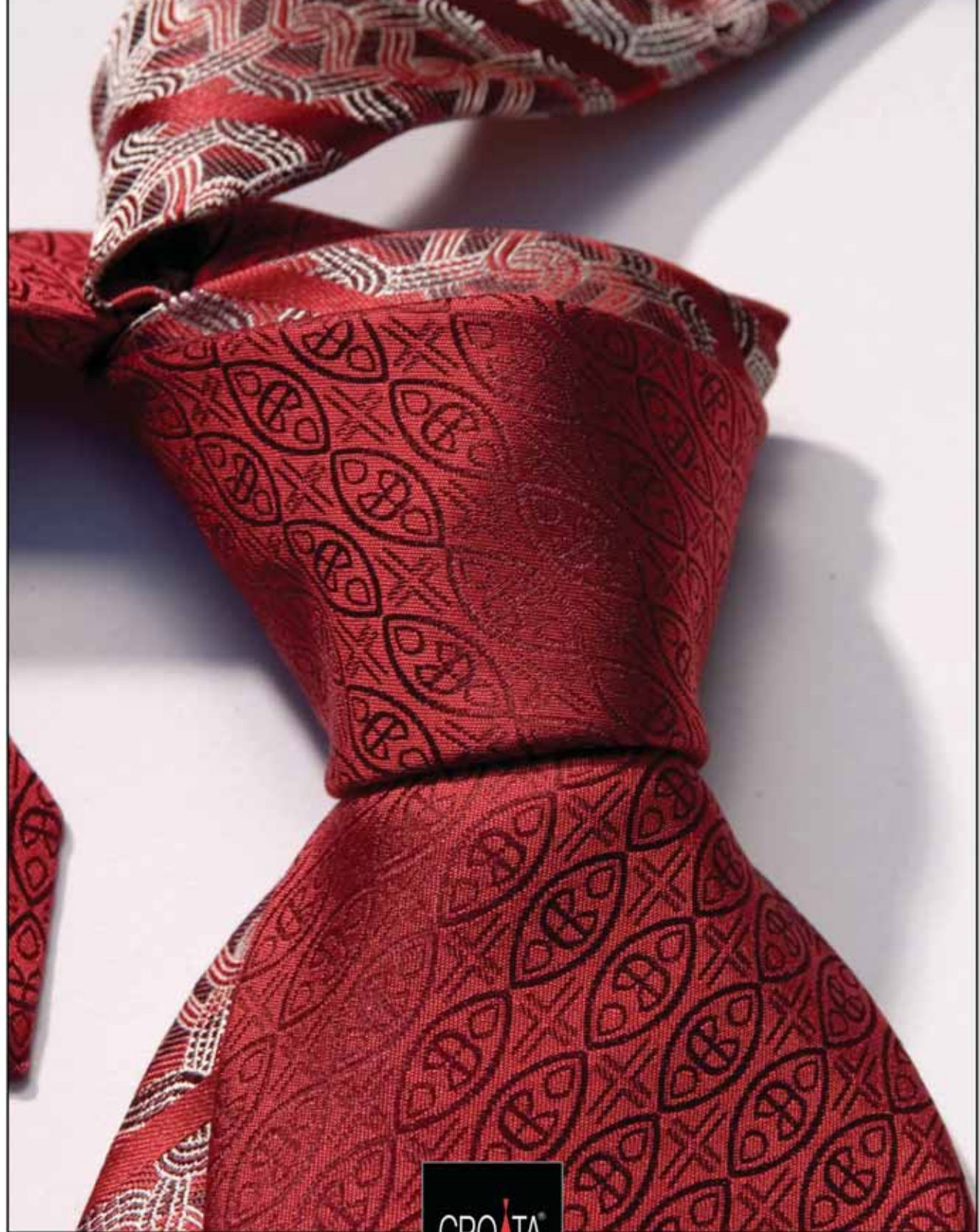
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522 ■ E-mail: matica@matiss.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB, HRVATSKA / CROATIA

NA KRAJU OTON

- Sramota je gospođice Marija da kao diplomirani inženjer kemije kuhate tako lošu kavu!

croatia.hr

CRO^{TA}

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktagon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSIJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Noćni trg)

CAVtat
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior